

KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 FEBRUARI 2017

H20. Pionjärskedet före 1900

F100. Etableringsskedet 1900-1945

J308. Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

F326. 1970 och framåt/Stagnation och förändring

GÄLLIVARE-

 TYRÉNS

UPPDRAG: Kulturmiljöanalys Malmberget -
etapp 3

Status: Rapport
Datum: 2017 02 14

MEDVERKANDE

Kontaktperson: Liza Yngström, Gällivare kommun
Nina Eliasson, LKAB

Referensgrupp:
Christer Larsson, arkitekt, Gällivare kommun
Anneli Nilsson, kulturen Gällivare kommun
Peter Segerstedt, LKAB
Jeanette Aro, länsstyrelsen
Agneta Rehnberg, länsstyrelsen
Inger Krekula länsstyrelsen
Kerstin Lundin Segerlund, länsstyrelsen

Uppdragsansvarig: Inger Olsson, Tyréns AB, Gällivare
Handläggare: Inger Olsson
Björn Paulsson, Tyréns AB,
Sundsvall

Tyréns AB

118 86 Stockholm
Besök: Peter Myndes Backe 16
Tel: 010 452 20 00
www.tyrens.se
Säte: Stockholm
Org.Nr: 556194-7986

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND	2	ÖVRIGA BYGGNADER INOM DEN FÖRDJUPADE RIKSINTRESSEBESKRIVNINGEN	15
TIDPLAN FÖR AVVECKLING	3	Hermelin	15
SYFTE	4	Johannes	16
RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRDEN	5	Järnvägsområdet	17
KOMMUNENS FÖRDJUPADE ÖVERSIKTSPLAN	5	Finnstan	18
URVAL	5	Västra Malmberget	19
VÄRDERING	5	Bäckenområdet	20
MALMBERGETS TIDSEPOKER	5	Kilen	21
PIONJÄRSKEDET FRAM TILL 1900	5	Östra Malmberget	22
ETABLERINGSSKEDET 1900 – 1945	6	Malmsta	22
EFTERKRIGSTIDEN/MODERNISERING 1945 – 1970	6	HERMELINOMRÅDET	23
1970 OCH FRAMÅT/STAGNATION OCH FÖRÄNDRING	6	JOHANNESOMRÅDET	53
ARBETSMETOD	7	JÄRNVÄGSOMRÅDET	131
FÖRKLARING TILL TABELLERNAS	7	FINNSTAN	151
OMRÅDE OCH TYP AV BYGGNAD	8	VÄSTRA MALMBERGET	167
VÄRDE	8	BÄCKENOMRÅDET	197
BESKRIVNING	9	KILEN	229
TOLKNING	9	ÖSTRA MALMBERGET	265
VIKTIGA KARAKTÄRSDRAG ATT BEAKTA	9	MALMSTA	283
ALTERNATIV	10	SAMMANFATTNING	290
Nya förhållanden vid flytt	10	KÄLLOR	290
Rivning	10		
Dokumentation	10		
REKOMMENDATION	11		
OMRÅDESKARTA	12		
SAMMANSTÄLLNING VÄRDERING SAMT LIKVÄRDIGHET	13		
FLYTTADE OCH BESLUTADE BYGGNADER	13		

BAKGRUND

Stora delar av Malmberget har under lång tid successivt avvecklats och hus flyttats p g a gruvsdriften. De avvecklade områdena har omvandlats till industriområde och stängslats in eftersom. Nu har läget utvecklats till att omvandlingen berör så stora delar att ett större grepp tagits.

På LKABs hemsida (lkab.com) finns för tillfället en karta med kontinuerlig uppdatering som visar berörda områden och avvecklingstakt. Se kartbild sid 3

I samhällena Malmberget, Gällivare och Koskullskulle pågår för närvarande ett stort projekt med samhällsomvandling av de tre tätorterna. Förändringarna är orsakade av gruvsdriften under Malmberget som på sikt kommer innebära att två centrum blir till ett. Den gemensamma framtiden för kommunens invånare kommer därigenom att se helt annorlunda ut då de flesta samhällsfunktioner på sikt flyttas till Gällivare.

Kommunen anser att situationen är så unik att man genomfört ett visionsarbete med invånarna och näringslivet i Gällivare kommun. Samhällsomvandlingen berör de flesta medborgarna i samhället, därför var det viktigt att alla berörda intressenter skulle få möjlighet till insyn och påverkan. Därefter har kommunen utformat utvecklingsplaner som underlag för fortsatt process och detaljplaner.

Därefter följer arbetet den lagstyrda planprocessen att ta fram detaljplaner m m. De kommunala detaljplanerna upprättas på samhällsbyggnadsförvaltningen i samarbete med anlitade plankonsulter.

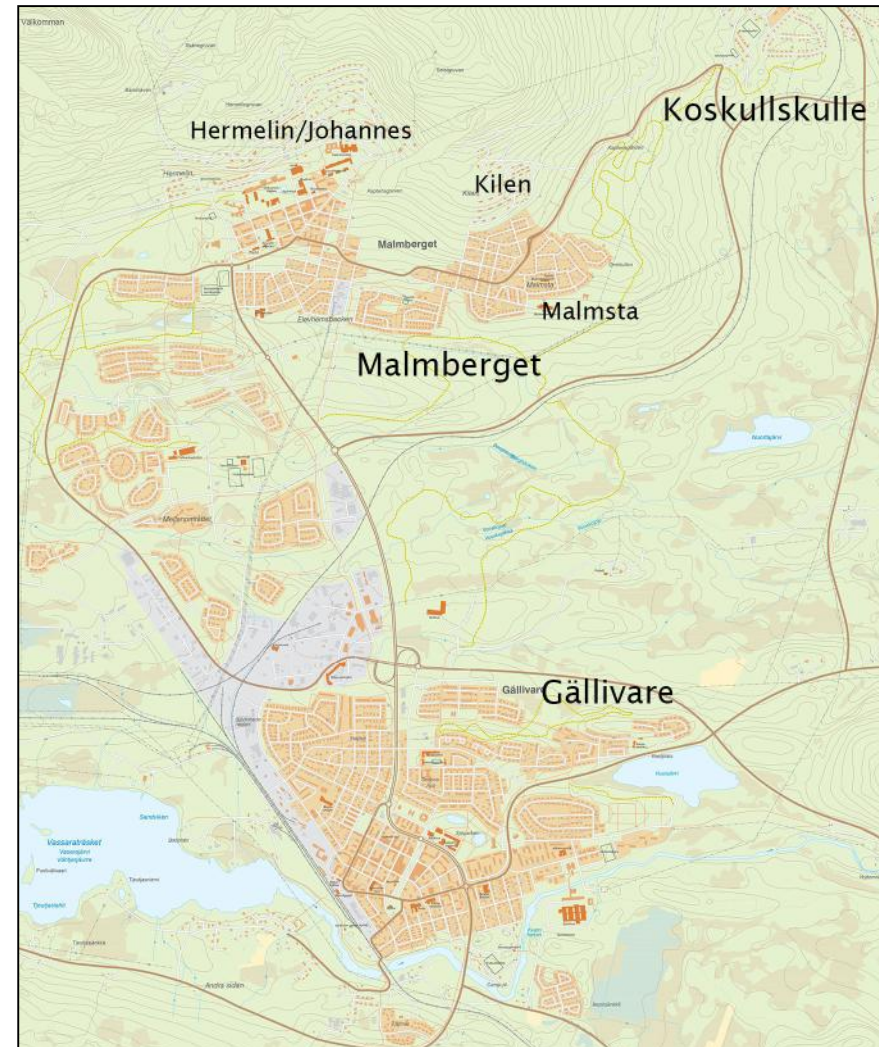
Då gruvsdriften är en betydande orsak till omvandlingen är LKAB en stor aktör i arbetet både som företag och sakägare.

På grund av omvandlingen kommer stora delar av samhället Malmberget med bl a kulturhistorisk värdefull bebyggelse att avvecklas vilket är bakgrunden till bl a Kulturmiljöanalyserna som upprättas.

Malmberget är också Riksintresse för kulturmiljövärden enligt 3 kap Miljöbalken (jmf sidan 4) och därför är dess bebyggelse och miljöer viktiga och bör uppmärksammas inför avvecklingen.

Arbete med inventeringar och utredningar angående den kulturhistoriskt intressanta bebyggelsen har pågått länge med olika instanser inblandade och olika uppdragsgivare. De arbetena är:

1. Kulturbggnader i Malmberget. Underlag för bevarande av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i Johannes, Hermelin, Kilen och Kåkstaden. LKAB 2011. Sweco Architects.
2. Malmberget och Koskullskulle – fördjupad riksintressebeskrivning.

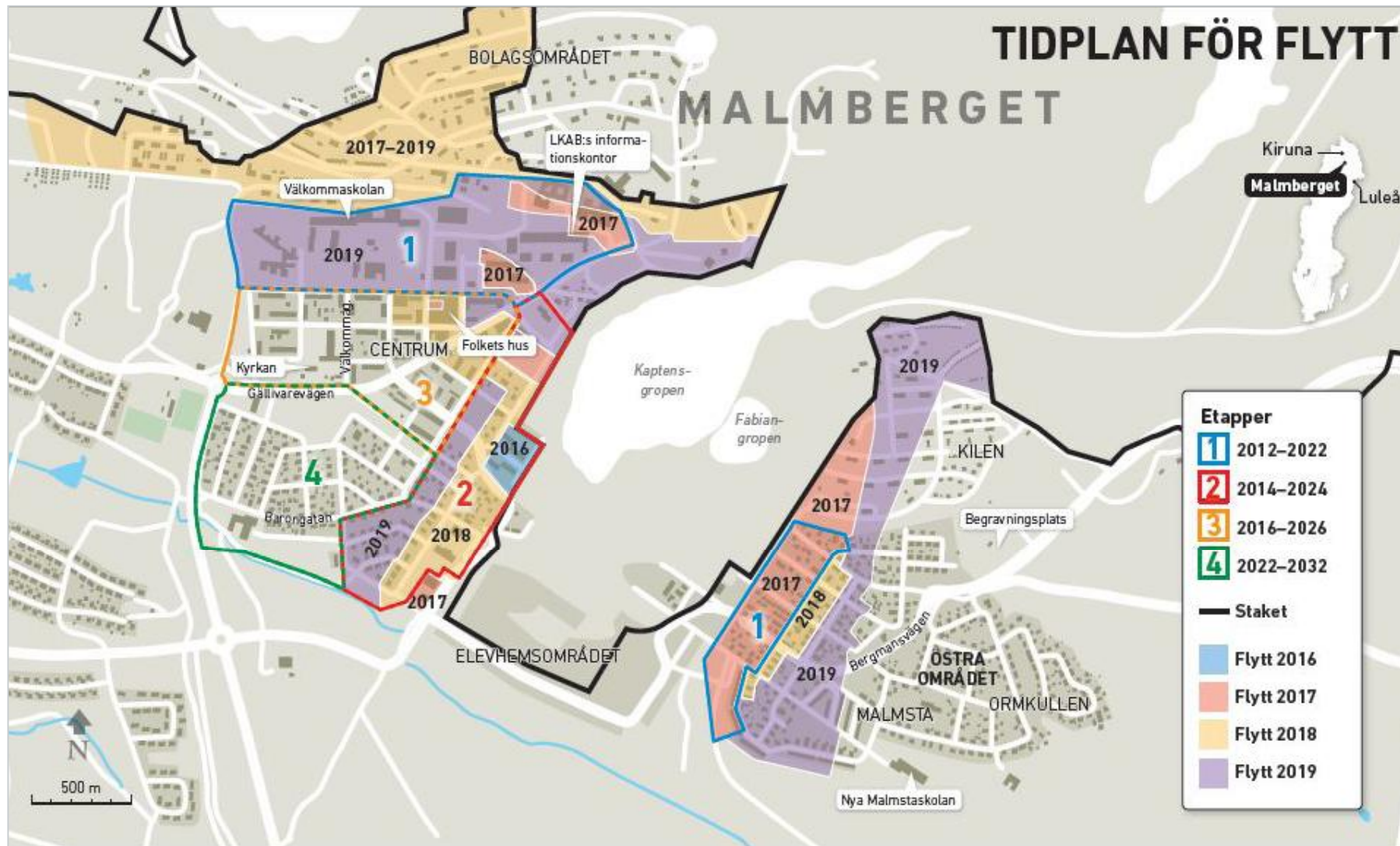

Överiktskarta över Malmberget och Gällivare. Koskullskulle syns längst upp till höger.

Länsstyrelsen i Norrbottens län 2011. Piteå museum.

3. Bebyggelsemiljöer i Malmberget/Gällivare/Koskullskulle – en kulturmiljöanalys. Gällivare kommun, Arbetsförmedlingen kultur, Riksantikvarieämbetet och Boverket 2007. Arkitekten Inger Olsson och fotograf

AVVECKLINGSKARTA

Tidplan för avveckling. Karta upprättad av LKAB. Kartbild 2017 02 01

Michael Johansson.

4. Malmberget – Byggnadsdokumentation i Johannes, Hermelin, Kilen och Kåkstan. LKAB 2009. Norrbottens museum Rapport 2009:22.
5. Malmberget och Koskullskulle, Bebyggelseinventering. Norrbottens museum Rapport 1995:2.
6. Malmberget, Gällivare kommun del 1. Gösta Forsström 1973.
7. Samhällsomvandling Malmberget – Kulturmiljöer inom Bolagsområdet i Malmberget. Värdering av miljöer och bebyggelse. LKAB och FAB 2010 10 04. Arkitekten Inger Olsson AB.
8. Rapporter från arbetet med demonteringar och rivningar. LKAB 2012. Arkitekten Inger Olsson AB.
9. Kulturmiljöanalys etapp 1. Gällivare kommun och LKAB 2016. Ramböll och Arkitekten Inger Olsson AB.
10. Kulturmiljöanalys etapp 2. Gällivare kommun och LKAB 2016. Ramböll och Arkitekten Inger Olsson AB.

Syftet med den fördjupade riksintressebeskrivningen (2 ovan) var att precisera riksintressets innehåll och ge det en nyanserad beskrivning, att definiera vilka värden kulturmiljön har samt i relation till förändringssituationen lämna rekommendationer för hur kulturvärdena bäst kan tillvaratas.

Ett urval byggnader från bolagsområdet Hermelin/Johannes har tidigare behandlats i två etapper Kulturmiljöanalyser. (9 och 10 ovan).

I den första etappen pekade Gällivare kommun tillsammans med LKAB ut områden i västra delen av Koskullskulle för att utreda lämpligheten av att flytta ett antal värdefulla byggnader från västra Malmberget. En detaljplan upprättades.

Urvalet av byggnaderna till etapp 1 skedde utifrån perspektivet att flytta för att bevara ett brett urval som representerar de olika typer av byggnader som finns inom bolagets ägande. 22 byggnader har utsetts genom avtal mellan LKAB, Länsstyrelsens kulturmiljöenhet och Gällivare kommun. Dessa 22 kompletterades med representativa byggnader som låg innanför eller i direkt anslutning till stängslet för gruvområde 2016. Några i detta urval är flyttade under sommaren 2016 och resten ska flyttas under 2017.

2012 demonterades och revs ett antal byggnader i som då låg innanför stängslet på Johannesområdet. Den andra etappen av analys omfattade de sex demonterade byggnaderna. Inriktningsbeslut för nya placeringar är taget.

Att arbetet med analyser och urval delats in i etapper har med tidens gång att göra.

Anledningen till att byggnader demonterades var att de låg innanför stängslet på område som inom kort tid inte skulle vara möjlig att beträda och att arbetet med att hitta nya placeringar och att göra urval inte var påbörjat. Andra, nyare, hus med bruksvärde inom avvecklingsområdet hade redan tidigare flyttats och rivits men dessa som demonterades hade ett mer eller mindre vedertaget högt kulturhistoriskt värde.

Sedan togs området i Koskullskulle fram och då fanns möjligheten att göra ett representativt urval som kunde kompletteras med byggnader nära avveckling.

Denna tredje etapp behandlar en stor mängd byggnader för att belysa det kulturhistoriska värdet ur ett bredare perspektiv.

När nu hela Malmberget behandlats och en helhetsbild finns kan åtgärder beslutas med hänsyn tagen till avvecklingens tidplanering.

SYFTE

Syftet med denna analys för hela Malmberget är att, utifrån riksintressets urval och motiv, beskriva de ingående områdena och byggnaderna samt belysa värdet, likvärdighet och de olika alternativen vid avveckling.

Syftet är också att identifiera kulturbärare som utgör de berörda kulturhistoriskt värdefulla miljöerna samt beskriva hur dessa kulturbärare kan säkerställas för framtiden.

Kulturmiljöanalysen ska fungera som vägledning för lovärenden och tolkning av befintliga planers bestämmelser och planbestämmelser vid upprättande av nya detaljplaner, dels för de flyttade miljöerna och byggnaderna, dels för nybyggnad av verksamheter som t ex skolor samt komplementbyggnader i anslutning.

Den ska också användas som underlag i kommande processer och värderingen ska kunna användas som rekommendation vid fortsatt hantering av byggnaderna. Inga åtgärder är fastställda i och med analysen utan alla beslut om åtgärder återstår att fatta i dialog med berörda.

Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen som omfattas representerar olika karaktärer utifrån funktioner och sammanhang. Analysen syftar till att kunna bibehålla byggnadernas olika karaktärer samt byggnadernas olika förhållanden vid eventuell flytt samt belysa förfarande vid rivning.

Ambitionen i eventuella nya placeringarna ska vara att säkerställa betydelsefulla beståndsdelar som utgör värdebärare/värden. Det kan bl a handla om byggnadernas orientering i förhållande till väderstreck och vägstruktur samt byggnadernas olika karaktärer vad gäller volym, sockelhöjder och färgsättning. De beskrivs kort i tabellerna samt närmare under rubriken "Nya förhållanden".

RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRDEN

MALMBERGET-KOSKULLSKULLE

Malmberget och Koskullskulle är enligt 3 kap Miljöbalken utpekade som Riksintresse för kulturmiljövården (nr 14 i länet). Beskrivningen lyder:

"Motivering: Två gruvsamhällen med för dem karaktäristisk och tidstypisk bebyggelse som väl speglar konjunkturförändringar och social skiktning från olika skeden.

Uttryck för riksintresset: Samhällen med karaktäristiskt uppdelad bebyggelse; bolagsområden och enskilt bebyggda områden. Bolagsområdena är idag relativt intakt, med arbetar- och tjänstebostäder och en disponentvillan. Där finns också byggnader med direkt anknytning till brytningen, t.ex. Hermelinstollen, Seletlaven och ångkraftstationen."

VÄRDEORD ENL RIKSINTRESSET - FYSISKT UTLÄSBARA UTTRYCK FÖR RIKSINTRESSEBEGREPPEN:

Byggnadernas olika karaktär – det tidstypiska dvs att de speglar de olika årsringarnas bebyggelsesdrag.

De bevarande funktionerna och synligheten av funktion.

Uppdelningen i olika avläsbara områden.

KOMMUNENS FÖRDJUPADE ÖVERSIKTSPLAN

I kommunens översiktsplan behandlas kulturmiljön dels under rubrikerna "Hållbar exploatering", "Samhällsomvandlingen", "Behov av fortsatt utredning" och under rubriken "Konsekvensbeskrivningar".

URVAL

Denna analys utgår från den Fördjupade riksintressebeskrivningens områdesindelning och urval av byggnader. Offentlig utsmyckning och konst ingår i de fall den finns nämnd i riksintressebeskrivningen.

De flesta byggnaderna betraktas som etablerat kulturarv då de funnits med i diskussioner under längre tid och sammanställts i Kommunens Bevarandeplan från 1985. Sedan bevarandeplanen upprättades har dock synen på vad som är att betrakta som kulturhistoriskt intressant förändrats samt att även den tid som gått påverkat urvalet då hus kan ha byggts om.

De byggnader som ingår i den fördjupade riksintressebeskrivningen men inte återfinns i rapporten är rivna.

VÄRDERING

Värderingen utgör en prioritering för urval för eventuell flytt av byggnader och har sin utgångspunkt i den Fördjupade riksintressebeskrivningens rekommendation och en egen värdering med hänsyn tagen till motivet i riksintresset samt i en bedömning utifrån representation i redan flyttad bebyggelse. Redan representerad ger mindre värde medan en komplettering eller tillskott till ett representativt helhetsurval ger högre värde/prioritet.

Värdebedömningen baseras främst på det kulturhistoriska värdet och ytterst lite hänsyn har tagits till andra värden. Här har endast lite hänsyn tagits till byggnadens bruksvärde ur funktionssynpunkt. En byggnad som skulle få en högre värdering ur kulturmiljö har ibland fått en lägre poäng funktionen. Alltså att det kan vara svårt att hitta funktion för huset. Någon teknisk bedömning är inte gjord annat än den okulära uppfattning som ges av exteriören. Så även om en byggnad är högt värderad så är det inte säkert att den är lämplig att flytta.

Representation för en grupp kan ge högre värde fast kulturmiljövärdet som enskild byggnad inte är så högt. Liksom stora ombyggnader som är svåra att återställa ger lägre värde än reversibla förändringar.

De olika värdebeteckningarna förklaras längre fram.

MALMBERGETS TIDSEPOKER

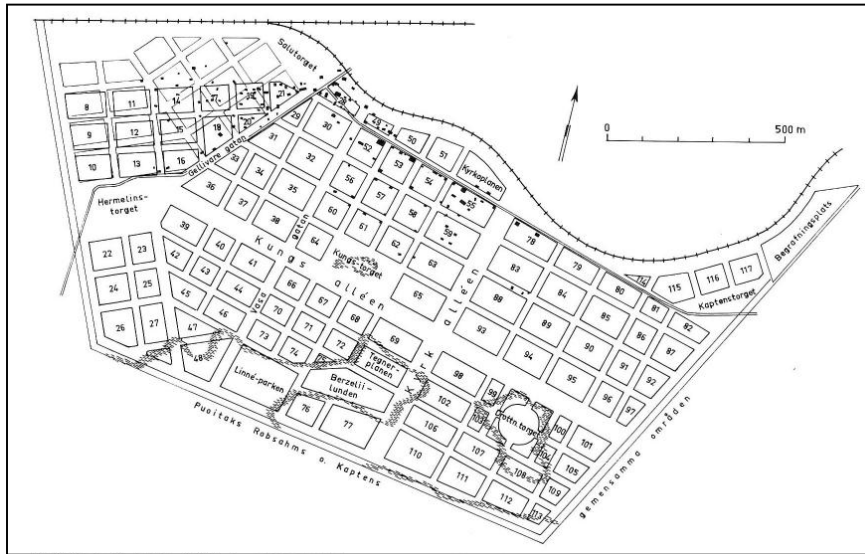
Malmbergets framväxt finns nedtecknad i många olika källor därför följer bara en kort beskrivning av de olika skeden/tidsepoker som används här.

PIONJÄRSKEDET FRAM TILL 1900

Gällivare malmbergs naturresurser var kända sedan 1600-talet och dagens brytning har en lång förhistoria. Järnmalmen började utvinnas

i liten skala 1742. Eftersom malmen måste fraktas ut till kusten med renskjuts, var produktionen till en början liten.

1736 startade Karl Thingval gruvdrift i Malmberget samt uppförde några järnbruk i Norrbotten. Kring Malmberget fanns något enstaka nybygge kring Puoitak samt ett antal inmutningar. Men bebyggelsen som skulle bli Malmberget började anläggas först i samband med järnvägens tillkomst.

1887 övergick marken via avvittring till staten. Det första tåget anlände till Malmberget 1888 vilket utgjorde en brytpunkt i utvecklingen. 1891 bildades Aktiebolaget Gellivare Malmberg (AGM). LKAB verkade i Kiruna och 1893 skaffade sig AGM majoritet i LKAB. Stadsplaneförslag kom 1895. Nytt förslag togs senare fram och fastställdes 1899.

Bolagsområdenas lokalisering var beroende av läget intill gruvarbetsplatserna. I Malmberget var den största brytningsplatsen Kaptensmalmen. Av den anledningen drogs också järnvägen intill gruvan. Järnvägen byggdes så nära brytningsplatsen som möjligt, på en höjdplata nedanför, cirka 50 meter över bergets fot. Malmen kunde så rutschas ned till järnvägen. Stations- och bangårdsområdets placering medförde att samhället redan från början fick sin karaktäristiska tredelade struktur.

Nedanför järnvägen etablerades ett område för enskild bebyggelse som

dock stadsplanelades först 1898. Då började också den kåkbebyggelse saneras bort, som planlöst vuxit fram utifrån enskildas behov. Förslag till stadsplan för Malmberget 1888-89. Malmbergets municipalsamhälles arkiv. Bild från "Malmberget" av Gösta Forsström.

ETABLERINGSSKEDET 1900 - 1945

Malmberget fick sin form med bolagsområde och stadsplanlagt område. Den första municipalstyrelsen inrättades 1908.

Den byggbara marken inom planen tog slut på 20-talet och det första stadsplaneförslaget för Malmsta kom 1930. Det var i huvudsak en fortsättning på rutnätsplanen från 1898.

Bolagsområdets tillkomst och utbredning styrdes av bolaget som byggde bostäder för de anställda med olika standard och läge för arbetare och tjänstemän. Bebyggelsen höll sig inom Bolagsområdet och den stadsplanlagda delen.

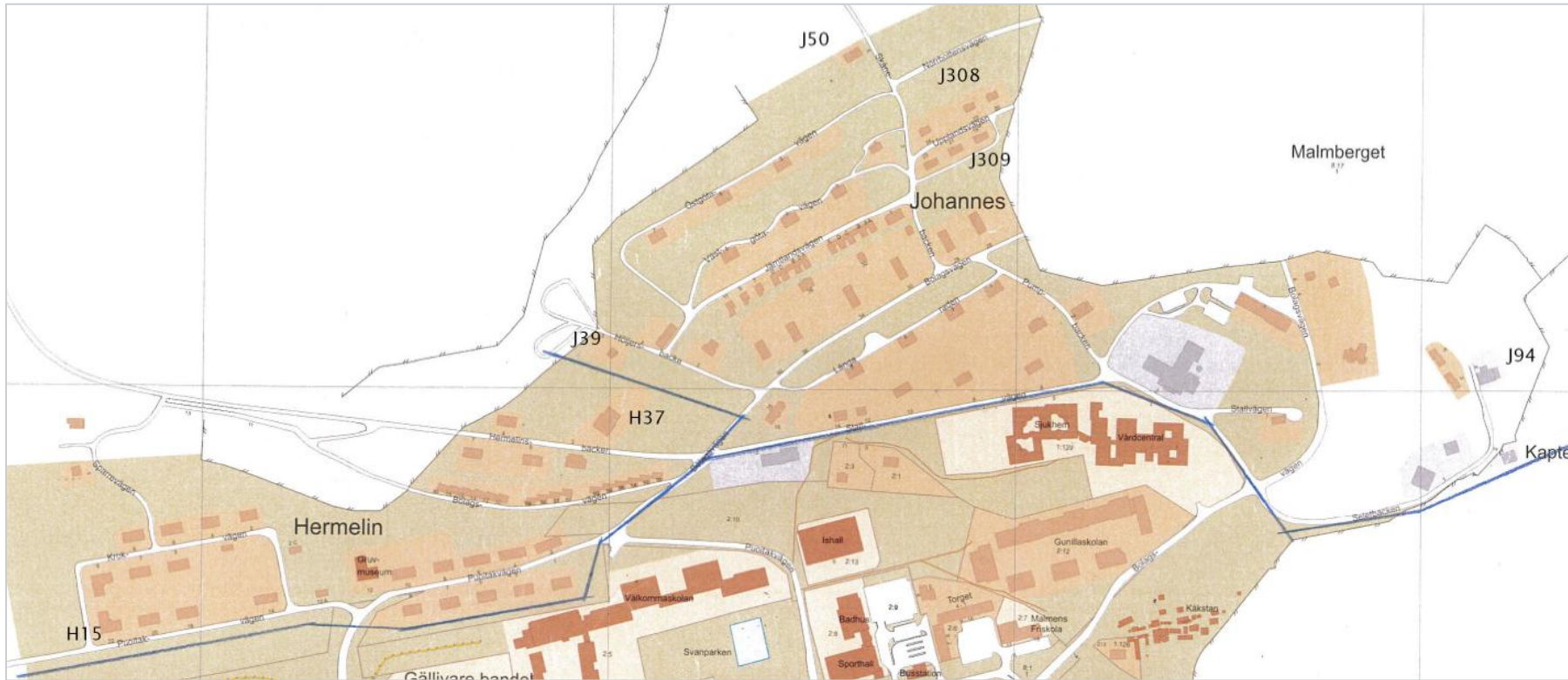
I Malmberget har skett en centrumförskjutning. Redan när stadsplanen etablerades fanns kunskapen om att malmkroppen sträckte sig i under byggnadsområdet.

EFTERKRIGSTIDEN/MODERNISERING 1945-1970

Efter kriget aktualiserades brytning under bebyggda områden. En stadsplan som kom 1951 tillät förtätning och större hushöjder. 1957 blev LKAB statligt. Det sista malmtåget lämnade samhället 1962 vilket frigjorde stora ytor i centralt läge som bebyggdes med kommunala byggnader som skolor och sporthall.

På 1950-talet började gruvdriften vid Kaptensmalmen att påverka bebyggelsen. Det som idag kallas Gropen var först ett dagbrott, som växte till en jätteklyfta genom markens underminering och påföljande ras. Små områden inkorporerades under 1950-talet från bolaget öster och väster om planen samt genom regleringar inom planen som möjliggjorde att Malmsta och de nedre delarna av Bäckområdet kunde byggas.

En ny generalplan från 1964 anger expansion av Malmberget mot söder. Ny bebyggelse växte upp i de centrala delarna. Småhusbygge i egen regi skedde i Elevhemsområdet under 1960-talet.

Utsnitt ur Gällivare kommuns adresskarta 2011. Hermelin- och Johannesområdenas utbredning då var lite större än i dag. Blå streck är områdenas gränser mot varandra och mot övriga områden. Några byggnadsnummer är utsatta som orientering.

1970 OCH FRAMÅT/STAGNATION OCH FÖRÄNDRING

Gropen börjar under 1970-talet påverka samhället vilket medförde rivningar och flytt av bebyggelse i en process som ännu pågår. T ex måste kyrkan 1974 flyttas från sitt läge vid Kaptensvägen till sitt nuvarande läge efter Gällivarevägen.

Under 1990-talet sker en nedgång i befolkningsutvecklingen på en allmän konjunkturedgång vilket bl a medförde att bostadsbebyggelse måste rivnas även i centrala delar. Dessa rivningar berodde inte på gruvans expansion utan förekom även på andra orter runtom i Sverige.

ARBETSMETOD

Arbetet är initierat av Gällivare kommun. Rapporten har tagits fram genom ett samarbete mellan Gällivare kommun, LKAB och Tyréns AB. Under arbetets gång har det förankrats hos Länsstyrelsen som även varit deltagare i referensgruppen. Rapporten kommer att godkännas politiskt.

Områdesindelning och urval är hämtade från den Fördjupade riksintressebeskrivningen upprättad av Piteå Museum 2011 på länsstyrelsens uppdrag.

Tabellformen för presentationen av områden och byggnader är vald då den formen dels använts i etapp 1 och 2 av kulturmiljöanalys samt att det ger en bra översikt. Varje område och byggnad är presenterade på ett uppslag med bilder på en sida och text på den andra.

Indelningen i rubriker har utgått från den fördjupade riksintressebeskrivningens rubriksättning.

Texten i områdestablerna är i nästan alla punkter tagna från den fördjupade riksintressebeskrivningen då de beskriver och tolkar områdena på ett relevant sätt.

Texten i tabellerna för de enskilda byggnaderna är tagna från olika källor samt sådant som framkommit under fältarbetet.

I detta analysarbete har inte ingått att direkt peka ut vilka byggnader och miljöer som ska flyttas eller vilka som ska rivas utan fungerar endast som ett underlag där det huvudsakligen är det kulturhistoriska värdet som utpekats inför fortsatt arbete med frågan. I det senare urvalet för åtgärd spelar även andra faktorer in som t ex bruksvärde, möjlighet att flytta och funktion.

Momenten i denna analys har blivit att beskriva karaktärsdragen, tolka vad dessa ger uttryck för i riksintresset, beskriva alternativ vid förändringar och ge en generell rekommendation.

Rekommendationen är i de flesta fall generell och det är för att värdet och likvärdighet samt representation inom de redan flyttade och avtalade byggnaderna spelar stor roll i avgörandet av vad som ska hända med de övriga enskilda byggnaderna när dom står på tur att avvecklas. Rekommendationerna i denna analys är utformade utifrån de olika alternativen och husets kulturhistoriska värde.

Värde och likvärdighet finns sammanfattade i en egen tabell nedan.

Med likvärdiga avses här byggnader som har samma funktion, kommer från samma tidsepok och har ett formspråk och volym som är nära besläktade.

Begreppet likvärdig kommer även att få betydelse i en fortsättning då man ska förhålla sig till byggnader där flytt beslutas men inte går att genomföra. T ex för att byggnaden visar sig vara i sämre skick än den första bedömningen visade. Principer för förhållningssätt bör utarbetas för att underlätta det fortsatta arbetet.

Det vore också bra om arbete påbörjas med hur de avvecklade områdena ska behandlas under den tid de utgör en del av grannskapet för kvarvarande miljöer och byggnader. Även närområden bakom stängslset påverkar

miljön utanför och bör behandlas.

FÖRKLARINGAR TILL TABELLERNA

OMRÅDE OCH TYP AV BYGGNAD

Alla områden, utom Hermelin och Johannes, är beskrivna utifrån utsträckningen de har hösten 2016 utifrån den fördjupade riksintressebeskrivningens områdesindelning.

Hermelin och Johannes har förändrats en hel del sedan riksintressebeskrivningen gjordes då det pågått och pågår förändringar hela tiden. Men de beskrivs utifrån den utsträckning de hade då. Många byggnader som ingår i den fördjupade riksintressebeskrivningen är flyttade och rivna. Redan flyttade byggnader och några som planeras flytta har behandlats tidigare i Kulturmiljöanalys etapp 1 samt de demonterade i etapp 2. De är listade med hänvisning till etapp. Redan rivna byggnader är inte med alls.

I Malmberget, liksom överallt, finns olika typer av hus med olika användning. Det är bostäder (inom Bolagsområdet även arbetarbostäder och tjänstemannabostäder) funktionsbyggnader och inom Bolagsområdet bolagsbyggnader. Ibland har det varit svårt att avgöra ursprunglig typ då byggnaderna förändrats.

Bostäderna inom Bolagsområdet delas in i arbetarbostäder respektive tjänstemannabostäder. Det anger för vilken kategori anställda som bostadshuset ursprungligen byggdes. Benämningarna har använts för att spegla den sociala hierarki som fanns inom Bolagsområdet då det byggdes och även då det förtätades och utökades under 1940-60-talen. Detta är ett viktigt karaktärsdrag för området att det är indelat i grupper med olika typer av hus som i de flesta fall ligger något avskilda från varandra. Det är även synligt, om inte i lika stor omfattning, i att de olika grupperna är samlade i större grupper.

Funktionsbyggnader är byggnader som tillkommit för att fylla någon funktion. T ex Pumphuset och Folkets hus Nordan.

Bolagsbyggnader är i detta fall t ex Disponentvillan och dess gårdshus samt bolagskontoret. Den har ju inte enbart utgjort bostad för överingenjören och disponenten utan utgör en representant för hela bolaget och har använts för representation.

Numreringen följer Bevarandeplanens då den även användes i den Fördju-

pade riksintressebeskrivningen. De byggnader som inte fanns med i bevarandeplanen men ingår i den fördjupade riksintressebeskrivningen har fått nummer från 300 och uppåt. Före numret finns en bokstav för det område byggnaden finns i. Detta underlättar sökandet på t ex kartbild.

LKAB har också en egen numrering för sina byggnader. Den numreringen utgör i sig ett kulturhistoriskt dokument då man av den kan utläsa ordningen för byggnadernas tillkomst.

VÄRDE

Färgmarkeringen till vänster i tabellen betecknar värdet.

Mycket högt värde	Unika och intakta exempel på form, funktion eller representation för en viss historisk epok. De är välbevarade utsendemässigt och ingår i ett komplext sammanhang uppbyggda av flera värden, såsom exempelvis historiska, arkitektoniska, estetiska och sociala. Läsbarheten är mycket hög och kan i vissa fall företräda delar av historien som annars är bortglömd eller underrepresenterad. Vid eventuell flytt av byggnader med mycket höga värden kan en ny placering kräva mer omtanke, men flytten måste ändå vara tekniskt möjlig. Enskilda uttjänta karaktärsskapande byggnadsdelar eller delar med kort teknisk livslängd eller bruksvärden ska kunna restaureras, kompletteras eller bytas ut för att man ur kulturvärdeshänseende ska kunna motivera en flytt. Senare ändringar som förvanskat byggnadens karaktär kan efter bedömning återställas om tidigare utförande är känt.
Högt värde	Sällsynta eller särskilt goda exempel på en viss funktion eller epok. De kan vara välbevarade, ingå i ett sammanhang eller ha lång kontinuitet. Ofta har de hög grad av historisk läsbarhet. Höga kulturmiljövärden kan också vara värdefulla objekt i landskap eller område som präglas av hög grad av förändring. Enskilda uttjänta karaktärsskapande byggnadsdelar eller delar med kort teknisk livslängd eller bruksvärden ska kunna bytas ut eller återställas för att man ur kulturvärdeshänseende ska kunna motivera en flytt.
Måttligt värde	Representativa exempel på en viss funktion eller epok. Värdena kan ingå i ett sammanhang som underlättar den historiska läsbarheten, men en viss förändringsgrad kan förekomma. Byggnader med måttliga värden kan fungera som solitärer eller ingå i ett nytt bebyggelsesammanhang förutsatt att de har kvarvarande teknisk livslängd eller bruksvärden som skulle kunna motivera en flytt eller återanvändning av byggnadsdelar.
Lågt värde	Volym och andra kännetecken finns kvar från byggnadens start men de har förvanskat eller annars kraftigt förändrats. Tappat sammanhanget i helheten.

BESKRIVNING

Beskrivningen av nuläget är kortfattad då detta inte är en dokumentation. Det finns flera beskrivningar och inventeringar att fördjupa sig i på tidigare dokumenterad bebyggelse. I tabellerna finns sidhänvisning till den inventering som, på uppdrag av LKAB, utförts av Norrbottens museum (Rapport 2009:22) samt annan känd dokumentation. I litteraturlistan finns även annat skrivet material angivet.

Endel text är kopierad från både den fördjupade riksintressebeskrivningen och de tidigare etapperna.

Den inlagda kartbilden från kommunens adresskarta 2011 visar Hermelin och Johannesområdets utbredning då. Det är i dessa områden den största förändringen skett under åren fram till idag med beaktande av det ingående urvalet av byggnader.

TOLKNING

Under rubriken tolkning är angivet vad området respektive byggnaden ger uttryck för. Text vilken tidsepok den tillhör.

Tolknningen är i stor utstäckning hämtad från den fördjupade riksintressebeskrivningen.

VIKTIGA KARAKTÄRSDRAG ATT BEAKTA

Här är de viktigaste karaktärstrågen beskrivna. Endel hämtat från den fördjupade riksintressebeskrivningen men även egna iakttagelser.

Karaktärstrågen för byggnaderna gäller för alla byggnader i gruppen om flera byggnader omfattas. Alltså även uthusen.

Beskrivningen utgörs både av generella punkter och specifika för det enskilda huset/gruppen.

Exempel på karaktärsdrag

J43 Höijersbacke 2
i nationalromantisk/ jugendstil med stor detaljrikedom.
Kraftfullt formspråk med rikliga och många detaljer.
Ofta också kraftfull färgsättning med lite mörkare kulörer på fasad.

J314 Stallvägen 12
med funktionalistiskt formspråk som kännetecknas av enkla få detaljer.
Väggens tunna karaktär med nått profilerad lockläkt, fönstren placerade i fasadens ytterliv och minimala eller inga omfattningar.
Kännetecknas också av små tunna taksprång, relativt flacka tak, tunna skärmtak och smide.
Oftast ljusa kulörer.

Viktiga karaktärsdrag beskriver de utmärkande dragen som är viktiga för området eller byggnaderna. Det är oftast det som utgör det kulturhistoriskt värdefulla och alltså är viktigt att bevara och återskapa i en ny miljö eller vid förändringar på byggnaderna.

Förutom det miljömässiga värdet som tillkommer samtliga byggnader, har vissa genom sina estetiska och arkitektoniska värden ett kulturhistoriskt egenvärde.

ALTERNATIV

NYA FÖRHÅLLANDEN VID FLYTT

Att nya förhållanden vid flytt är angivna innebär inte att huset ska flyttas. Men om beslutet blir att flytt ska ske så ska rekommendationerna under denna punkt följas.

Nya förhållanden beskriver hur förhållanden helst borde vara i den nya miljön för flyttade byggnader. Miljö/omgivning och placering i terrängen är nog svårare att uppnå helt och hållet än närmiljö och åtgärder för och på byggnaderna. Principen ska vara att uppnå så stor likhet som möjligt

med nuvarande förhållanden för att uppnå största möjliga likhet i karaktären.

Begreppet kompletterade bebyggelse utgörs i första hand av garage, carportar, förråd och andra hus med innehåll som kompletterar bostaden. Men det kan också utgöras av nya bostadshus som ersättning för flyttade hus som skadas och måste ersättas. Det är poitivt om kompletterande bebyggelse anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och grundläggning alternativt inpassning i terrängen men behöver för den skull inte ha den gamla bebyggelsens formspråk och detaljer.

Även här är texten relativt generell med variation men även specifik text finns. Trots upprepningen finns den generella texten i varje tabell.

<p>I tabellens kolumn Byggnader, raden Nya förhållanden vid flytt står att man ska behålla byggnadernas exteriöra karaktär. Det är viktigt för husens karaktär och läsbarhet. Detta innebär generellt att man ska behålla:</p> <ul style="list-style-type: none">. Husets volym. Husets takform och dess frontoner, frontespiser, takkupor.. Sockelutformning d v s låg eller hög sockel samt material och dess struktur. <p>En granitsockel ska t ex inte ersättas av skivmaterial.</p> <ul style="list-style-type: none">. Fasadmateriäl. Fasadmateriäl är inte bara materialet utan även typen t ex lig-gande alternativt stående panel, panel i olika riktningar och panelens profil.. Fönstertyp, -form och fönstersättning.. Detaljer som entréers utformning, dekorationer, fönster- och dörromfattning-ar, detaljer i förstukvistar och gavelspetsar, takfötter och vindskivor. Ibland är det avsaknaden av detaljer som är viktig för karaktären. <p>Detaljer och delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Det gäller t ex:</p> <ul style="list-style-type: none">. Entréer och förstukvistar.. Entrétrappor.. Skorstenar.

RIVNING

Även under denna rubrik är texten rätt generell med specificeringar. Den beskriver vad som är viktigt att göra innan rivning och om man river området och byggnaden.

DOKUMENTATION

Här anges om miljön är dokumenterad sedan tidigare och isåfall i vilket sammanhang samt vad en dokumentation kan innebära. NBM sid xx ff hänvisar till Norrbottens Museums dokumentation Rapport 2009:22.

REKOMMENDATION

Under rekommendation anges ungefär när byggnaden berörs av avvecklingen enligt de prognoser som är redovisade under december 2016. Därefter finns rekommendationer för hur det kulturhistoriska värdet kan bevaras vid eventuell flytt och minnet vid rivning.

Byggnader som rivs eller flyttas ska genomgå sedvanlig bygglovhantering.

Om huset flyttas så kan värdena säkras i detaljplan för den nya placeringen och om de blir kvar på sin plats under längre tid så kan värdet säkras via detaljplan eller byggnadsordningar.

En byggnadsordning kan upprättas istället för detaljplaner för ett större område och omfatta även icke kulturhistoriskt intressant bebyggelse och ny bebyggelse för att säkra vissa egenskaper som inte ryms i gällande detaljplan och omfatta både byggnader och miljö.

En dokumentation kan utföras med olika omfattning:

Den enklaste är att enbart fotodokumentera med översiktliga bilder på exteriör och omgivning.

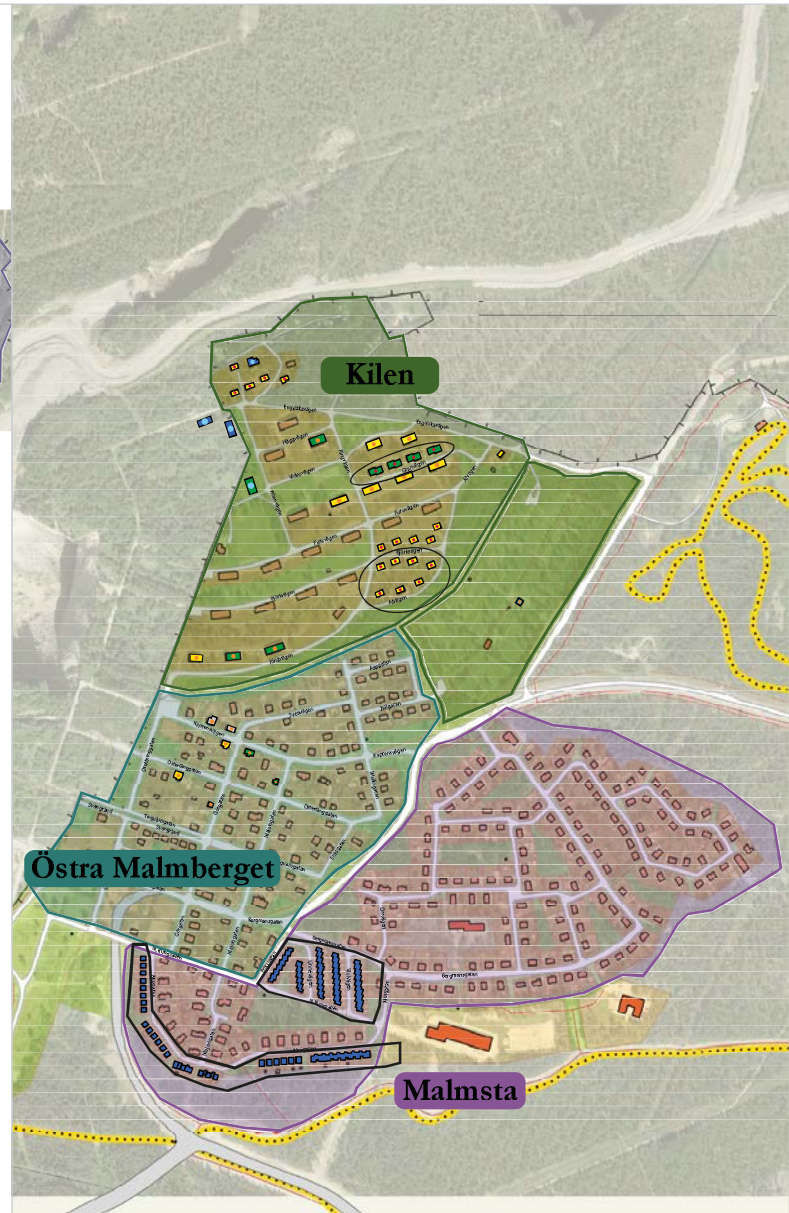
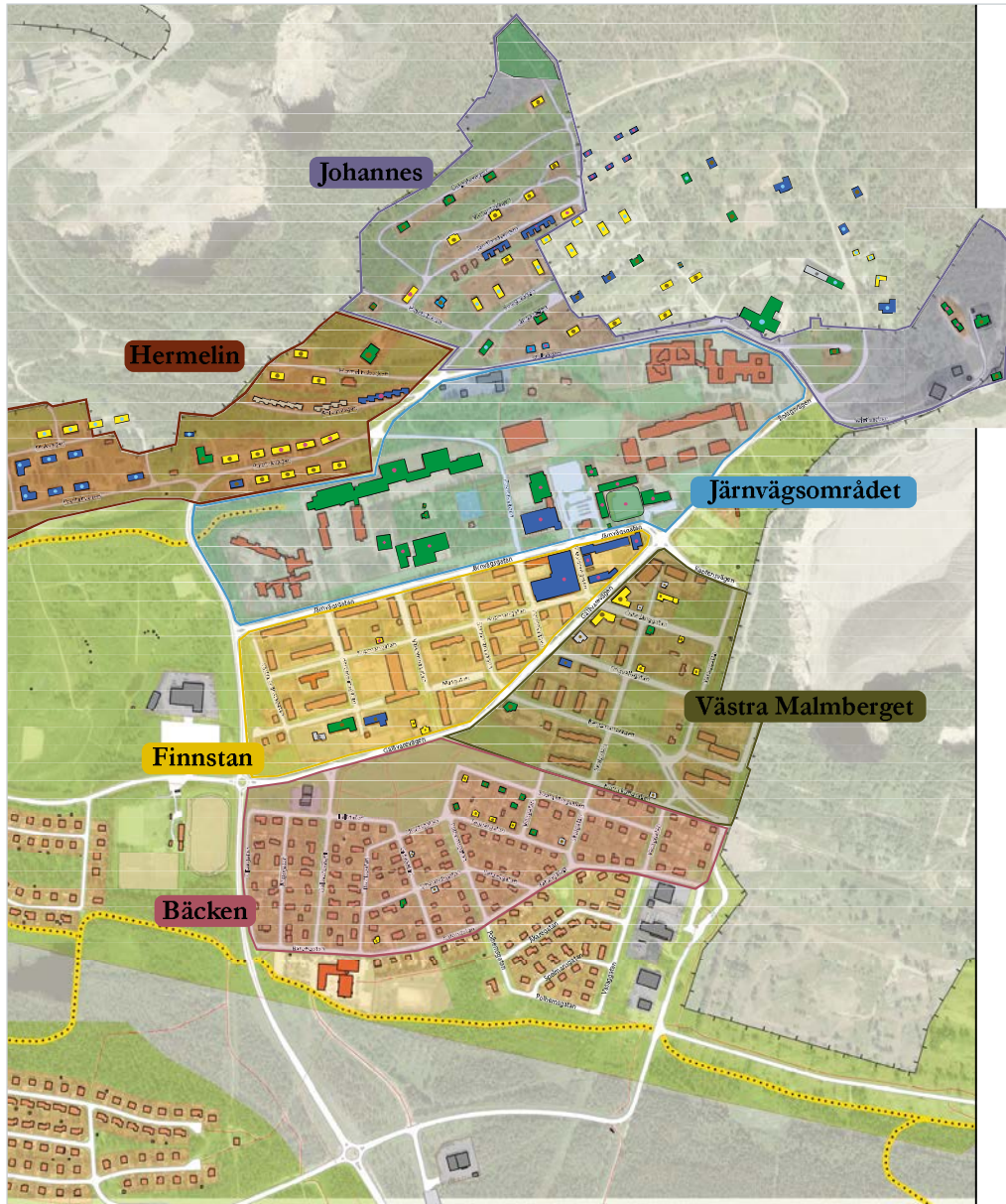
I nästa nivå kan fotodokumentationen utökas med detaljer viktiga för byggnaden och omgivningen.

I en ytterligare nivå kan bilderna utökas med skrivna beskrivningar och än mer omfattande fotodokumentation.

Nästa nivå omfattar även interiör. Viktigast är då t ex trapphus och ursprungliga rumsindelningar och detaljer. Då brukar den innehålla både text och bilder. Som exempel kan nämnas dokumentationen utförd av NBM Rapport 2009:22. I rapporten är troligen inte allt bildmaterial presenterat.

Den mest omfattande dokumentationen omfattar även husets och omgivningens historia med utseende över tiden, ritningar och uppmätningar av huset.

För helhetsupplevelsen av Malmberget är det viktigt att hela samhället värdas fram till avvecklingen och inte bara de utpekade byggnaderna i sin miljö.

OMRÅDESKARTA Västra och Östra Malmberget

SAMMANSTÄLLNING VÄRDERING SAMT LIKVÄRDIGHET				Tidsepoker Byggnadsår	
				Fram till 1900	
				1900-1945	
				1945-1970	
				Efter 1970	
FLYTTADE OCH BESLUTADE BYGGNADER					
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde	
Lågt värde					
H28. Solitär.		H32 Likvärdigt med J40, 41, 49, K216			
1901		1911			
H33-36 Likvärdiga med H16-19, 30, 31, J42, 52, 53, 56		J50 Likvärdigt med J65-68, 80 (ej funktion), K217			
1898		1911			
J40, 41 och 49 Likvärdiga med H32, K216.		J65 Likvärdig med J50, 66-68, 80 (ej funktion), K217			
1909 och 1910		1913			
J43 Solitär		J66 och 68 Likvärdiga med J50, 65, 67, 80 (ej funktion), K217			
1919		1912			
J59, 73 och 74 Likvärdiga med J54, 55 och 57		J75 Likvärdig med K202			
1896 och 1897		1898			
J61-64 Egen grupp		J76 I princip likvärdig med J86. Detta mer ombyggt			
1911		1908			

FLYTTADE OCH BESLUTADE BYGGNADER fortsättning			
Mycket högt värde	Högt värde	Måttligt värde	Lågt värde
<p>J67 Likvärdig med J50, 65, 66, 68, 80 (ej funktion), K217</p> <p>1914</p> 	<p>J81 Viss likvärdighet med J61-64</p> <p>1908</p> 		
<p>J77 Solitär</p> <p>1896</p> 			
<p>J79 Pumphuset Solitär</p> <p>1911</p> 			
<p>J86 Likvärdigt med J76. Detta mindre ombyggt.</p> <p>1909</p> 			
<p>J87 Solitär</p> <p>1891</p> 			
<p>J90 Solitär</p> <p>1891</p> 			
<p>H303 Egen grupp</p> <p>1956-59</p> 			

FLYTTADE OCH BESLUTADE BYGGNADER forts							
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde		Lågt värde	
J309 Egen grupp							
1955							
J314 Enskild byggnad							
1948							
J315 Enskild byggnad							
1955							
ÖVRIGA BYGGNADER INOM FÖRDJUPADE RIKSINTRESSEBESKRIVNINGEN							
Hermelin							
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde		Lågt värde	
H14 och 15 grupp med H16-19 Dessa två lika		H29 Solitär		H10-13 Egen grupp		De enskilda garagen i garageområdet	
1899		1919 och 1921		1898-1902			
H16-19 Likvärdighet med H30, 31, 33-36, J42, 52, 53, 56		H37 Solitär		H25-27 Likvärdiga med K207-208			
1898-99		1901		1914-15			
H20 Enskild byggnad		Garageområdet som företeelse		H30-31 Likvärdiga med H33-36, J42, 52, 53, 56			
1895				1898			

Hermelin forts							
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde		Lågt värde	
				H300-302 Tidsmässigt likvärdig med J307			
				1959-60			
Johannes							
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde		Lågt värde	
J305 och 306 Egen grupp		J39 Viss likvärdighet med J91		J42, 52 och 53 Likvärdiga med H16-19, 30, 31, 33- 36, J56		J56 Likvärdig med H16-19, 30, 31, 33- 36, J42, 52, 53, 56	
1962		1906		1909-10		1908	
J308 Egen grupp		J44 Enskild byggnad		J51 Enskild byggnad		J58 Likvärdig med J60	
1955		1892		1908		ca 1900	
		J84 gamla delen Solitär	Kontoret	J54, 55 och 57 Likvärdig med J59, 73, 74		J83 Solitär	Kostförsörjningen
		1897		1896-98		1896	
		J91 Viss likvärdighet med J39		J60 Likvärdig med J58		De enskilda garagen i garageområdet	
		1913		ca 1900			
		J94 Solitär		J80 Likvärdig med J50, 65, 66, 67, 68, K217			
		1913		1913			
		J95 Solitär		J88 Likvärdig med J89			
		1913		1892			

Johannes forts				
Mycket högt värde	Högt värde	Måttligt värde	Lågt värde	
	J316 Likvärdiga med K330 o delvis med K328, 331, 332		J89 Likvärdig med J88	
	1957		1888	
	Garageområdet som företeelse		J304 Enskild byggnad i urvalet	
			1946	
			J307 Tidsmässigt likvärdig med H300-302	
			1960	
Järnvägsområdet				
Mycket högt värde	Högt värde	Måttligt värde	Lågt värde	
Jvn320 Solitär i miljö med Jvn321	Jvn48 Park			
1959	1920-1955			
	Jvn317 Solitär			
	1967			
	Jvn318 Solitär i miljö med Jvn319			
	1954-55			
	Jvn319 Solitär i miljö med Jvn318			
	1942			

Järnvägsområdet forts					
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde	Lågt värde
		Jvn321 Solitär i miljö med Jvn320			
		1968			
		Jvn322 Enskild på gränsen till mkt högt värde men ombyggd			
		okänt			
		Jvn323			
		1956			
Finnstan					
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde	Lågt värde
F100 Solitär		F324 församlingshem Enskild byggnad		F98 Typen ensam i urvalet	F324 prästbostad Enskild byggnad
1944, 1974		1970-talet		1951	1970-talet
F326 Solitär				F325 Enskild byggnad	
1973				början 1900-talet	
F327 Solitär					
1960-tal					

Västra Malmberget							
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde		Lågt värde	
V139 Enskild byggnad		V133 Enskild byggnad		V125 Viss likvärdighet med V130		V126 Enskild byggnad	
1902		1911		början 1900-tal		1905	
		V140 Enskild byggnad		V128 Enskild byggnad		V127 Viss likvärdighet med V145	
		1930		1904		1905	
		V130 Viss likvärdighet med V125		V132 Enskild byggnad		1902	
		1902 och 1931		V145 Viss likvärdighet med V127		1910-14	
		V134 Viss likvärdighet med V135		V135 Viss likvärdighet med V134			
		1929		1911			
V137 Viss likvärdighet med B113-120							
1913-14							

Bäckenområdet						
Mycket högt värde	Högt värde	Måttligt värde	Lågt värde			
	B111 Enskild byggnad 1904		B108 Enskild byggnad 1905-09		B109 Likvärdig med B112 1900-04	
	B114 som del i kv o som enskild byggnad. Likvärdig med V137, B113-120 1913		B113 som del i kvarteret Likvärdig med V137, B113-120 1913		B112 Likvärdig B109 1912	
	B115 som del i kv o som enskild byggnad. Likvärdig med V137, B113-120 1914		B118 som del i kvarteret. Likvärdig med V137, B113-120 1914		B122 Viss likvärdighet med Ö181 1929-30	
	B116 som del i kvarteret. Likvärdig med V137, B113-120 1914		B119 som del i kvarteret. Likvärdig med V137, B113-120 1914		B113 som enskild byggnad	
	B117 som del i kv o som enskild byggnad. Likvärdig med V137, B113-120 1914		B120 som del i kvarteret. Likvärdig med B113-120 1914		B118 som enskild byggnad	
	B121 Viss likvärdighet med Ö182, 185 1931				B119 som enskild byggnad	
					B120 som enskild byggnad	

Kilen							
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde		Lågt värde	
K202 Likvärdig med J75		K206 Solitär		K207-208 Likvärdig med H25-27		K331 som enskilda byggnader	
1895-1900		1897-98		1916			
K204-205 Egen grupp		K217 Likvärdig med J50, 65, 66, 67, 68, 80 (ej funktion)		K209 Enskild byggnad		K332 som enskilda byggnader	
1888		1929		1892-93			
K333 Solitär		K218 Likvärdig med K329		K210-213 Egen grupp		De enskilda garagen i garageområdet	
1920-talet		1930		1894			
		K329 Likvärdig med K218		K216 Likvärdig med H32, J40, 41 och 49			
		1930		1910			
		K330 som grupp Likvärdiga med J316. I princip med K331, 332		K328 som grupp Likvärdiga med J316. i princip med K330, 331			
		ca 1950		ca 1950			
		Garageområdet som företeelse		K331 som grupp Likvärdiga med 332. I princip med J316, K330			
				ca 1950			
				K332 som grupp Likvärdiga med 331. I princip med J316, K330			
				ca 1950			

Östra Malmberget							
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde		Lågt värde	
	Ö190 Likvärdig i volym med V127, Ö181, 186		Ö185 Viss likvärdighet med Ö182		Ö181 Likvärdig i volym med Ö190		
		1929	1930-34	1935-39			
	Ö191 Likvärdig i volym med Ö188		Ö186 Likvärdig i volym m Ö190. viss likvärdighet m V134		Ö182 Viss likvärdighet med B121, Ö185		
	1913	1929	1930-34				
				Ö188 Likvärdig i volym med Ö191			
				1926			
Malmsta							
Mycket högt värde		Högt värde		Måttligt värde		Lågt värde	
M334 som grupp		M335 per varje länga		M334 per varje länga		M334 som enskilda byggnader	
1957							
M335 som grupp						M335 som enskilda byggnader	
ca 1957							

KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 FEBRUARI 2017

HERMELINSOMRÅDET SID 23-52

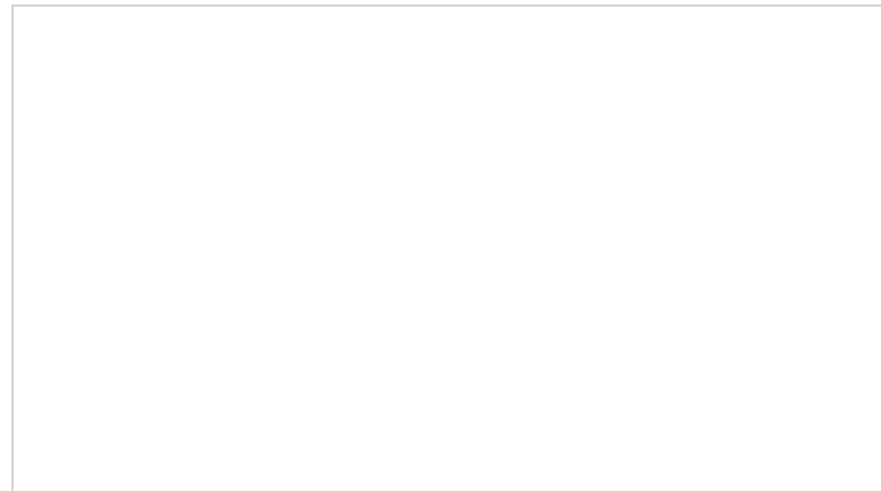
H20. Pionjärskedet före 1900

H25-27. Etableringsskedet 1900-1945

H300-302. Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

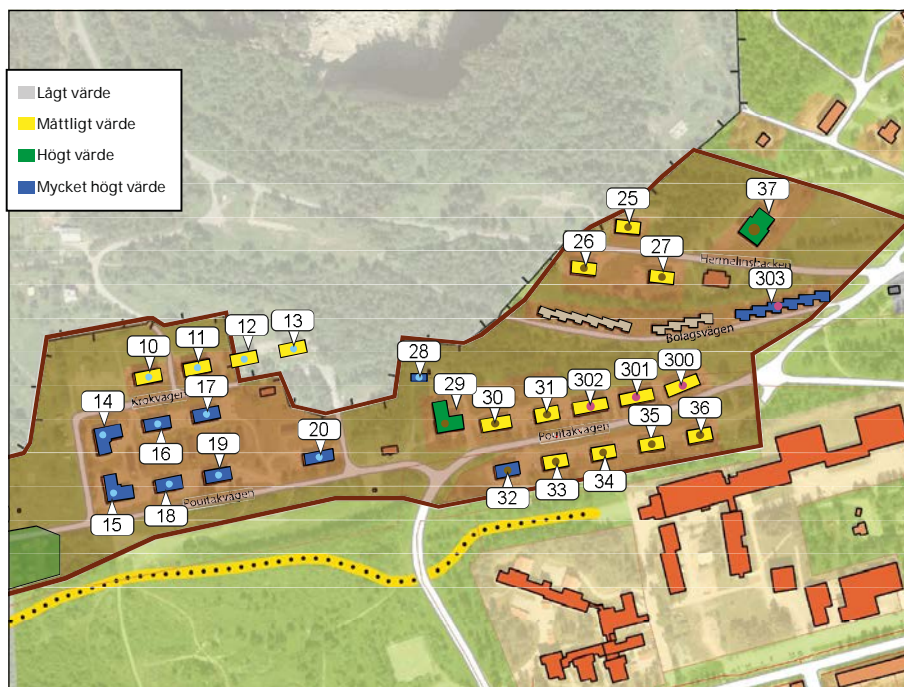

1970 och framåt/Stagnation och förändring

GÄLLIVARE-

 TYRÉNS

HERMELINSOMRÅDET

Från Krokvägen mot Puoitakvägen

Kvartersmiljö.

Mot Puoitakvägen 2-6.

Puoitakvägen mot öster.

Bebyggelse

Bebyggelsen består till övervägande del av bostadshus i en till två våningar.

Mindre flerfamiljshus såväl som stora bostadskaserner, och enbart en villa avsedd för gruvfogde och förmän. Senare tillkom mindre småhus för tjänstemän samt lamellhus med hyreslägenheter.

Det mesta är från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet med tillägg främst från 1950- 60-talen. Dessa utgör förtätningar inom redan etablerad bebyggelse. Under 50-60-talen renoverades också det äldre byggnadsbeståndet

Bebyggelsen har en tydlig orientering mot söder. Den vänder framsidan mot solen och utsikten mot Dundret och ligger i rader, ofta gruppvis, indragna på tomten. Relativt sammanhållen färgsättning med dovre kulörer och pasteller.

Tillhörande uthus finns till de flesta bostadshusen. Inom området finns även några jordkällare och andra mindre egenbyggda förråd.

Hermelin är främst ett bostadsområde med både enbostads- och flerbostadshus för olika kategorier. Men Hermelin har mer arbetar- än tjänstemannabostäder och övervägande delen av bebyggelsen utgörs av flerfamiljshus. Inom området finns även ett par offentliga byggnader som Gruvmuseet och den gamla skolan.

HERMELINSOMRÅDET

Hermelin började bebyggas när AGM övertagit gruvverksamheten 1892. Området förtätades och utökades på 1940-60-talen. Idag ligger delar av Hermelin inom rasriskområdet och är inhägnat. Bostäder har också rivits och några är beslutade att flyttas.

I den fördjupade översiktsplanen för tätorten är Hermelin avsatt som GB-område. D v s gruvindustri, dessförinnan bostäder och centrum enligt fastställd tidplan. Enligt tidplan för avveckling (dec 2016) berörs de delar som ännu inte stängslats in inom de närmaste åren.

Karaktersdrag	<p>Hermelin utgör den västra delen av Bolagsområdet.</p> <p>Området har en gles, oregelbunden struktur med mycket växtlighet. Endel av bebyggelsen ligger i södersluttning som delvis är terrasserad medan den västligaste delen planar ut något. Marken är idag relativt bearbetad med gräsytor och hårdgjorda ytor. Inga avgränsade tomter finns fast endel enbostadshus har en närmiljö som fungerar som tomt.</p> <p>Gatunätet följer höjdkurvorna. Det består av relativt smala, enkla huvudvägar med mindre anslutningsvägar vid och till byggnaderna. Ibland med diken och på vissa håll alléliknande planteringar av björk.</p>
Tolkning	<p>Den geografiska belägenheten utanför det stadsplanlagda området avspeglar samhällets tudelning i bolagssamhälle och komplementsamhälle. Områdets lokalisering nära brytningsplatserna visar på samhällets upphov i gruvorna och närheten till malmkropparna.</p> <p>Den glesa bebyggelsestrukturen skiljer sig från det stadsplanlagda området och är karaktäristisk för tidens stadsplaneidéer för villastaden med terränganpassat gatunät utifrån platsens topografiska förutsättningar, måttligt höga byggnader glest utplacerade och omgivna av grönska samt orientering mot söder.</p> <p>Speglar tiden efter järnvägen samt välfärdssamhället.</p> <p>I jämförelse med Johannes har Hermelin en mer traditionell brukskaraktär, med stora arbetarkaserner i rader.</p>
Värdebärare	<p>Bolagsområde med differentierad bebyggelse. Områdets kulturhistoriska värde ligger främst i hela områdets karaktär bestående av placering i förhållande till gruvorna och det stadsplanlagda samhället, terrängförhållanden, bebyggelsestruktur samt arkitektur och byggnader.</p> <p>Läget intill de första brytningsplatserna som uttryck för samhällets ursprung och en avspeglning av bolagssamhällets produktion samt olika funktioner.</p> <p>Läget avskilt från municipalsamhällets stadsplanlagda område och den glesa bebyggelsestrukturen och grönskan i kontrast till municipalsamhällets stadsplan.</p> <p>Vägstrukturen och de enkla ytorna bestående av träd och gräs samt hårdgjorda ytor i asfalt och grus samt planteringarna av träd mellan tomplatser och mot vägarna.</p> <p>Läget intill rasriskområdet åskådliggör det historiska förlopp som redan har orsakat rivningar.</p>
Förhållningssätt	<p>Till dess att området är helt avvecklat och det finns boende i området bör det skötas på samma sätt som hittills.</p> <p>Nya områden med flyttade byggnader från Hermelinsområdet bör väljas och utformas med utgångspunkt att efterlikna Hermelinsområdets uppbyggnad, struktur och gleshet. En viss förtätning kan tillåtas till den grad att karaktären inom området ändå upplevs gles. Den sociala hierarkin som byggnaderna speglar bör framgå av dispositionen av område-t/na.</p> <p>Ny vägstruktur bör utformas terränganpassat, oregelbundet och enkelt. Om möjligt bör det också finnas flera anslutningar till omgivningen för att området inte ska få karaktär av slutet område. Om det inte är möjligt att få körbara vägar som ansluter bör det i alla fall finnas gång- och cykel-förbindelser åt flera håll. Vägarnas utformning bör vara enkel.</p> <p>Områdets värden kommer att gå förlorade när det avvecklas. Kompletterande dokumentation av områdets historia samt utseende genom tiderna bör göras innan rivning.</p>

HERMELINSOMRÅDET

H10 - 13. Krokvägen 2, 4, 6 och 8 inkl uthus.

HERMELINSOMRÅDET

H10 - 13. Krokvägen 2, 4, 6 och 8 inkl uthus. Krokvägen 2 och 4 innanför stängslet nov 2016.

Måttligt värde	Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1898-1902
Beskrivning Måttligt värde då de är ombyggda.	Bolagsområdets västra del med lite flackare terräng än i de mellersta och östra delarna. Öppen relativt glest med stora gräsklädda öppna ytor. Spår efter odlingar av potatis och bärbuskar. Husen står på rad med långsidorna mot vägen Ingångssidan ligger från vägen och har en gårdsgata med bilplatser.	Arbetarbostäder byggda 1898-1902. 2 hus med vardera fyra lägenheter och 2 hus med vardera 8 mindre lägenheter. 4 byggnader i rad. 2½ våning. 2 våningar med bostäder och kallvind. Enkel volym med sadeltak. Troligen ombyggda på 40-50-talen. Märkbart på t ex fönster och entréer. I dagsläget finns 3 tillhörande förrädsbyggnader. Det har troligen varit ett till varje hus.	
Tolkning	Bl a odlingarna avspeglar levnadsförhållandena i Bolagsområdet	Bebyggelsen från sent 1800-tal och tidigt 1900-tal som uttryck för samhällets pionjär- och etableringsskede. Det nuvarande utseendet visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Sammanhanget med annan bebyggelse och uthusen. Den terrasserade marken. Läget mot väg och gårdsväg.	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Den enkla detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. De tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen är det önskvärt att man försöker rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller täthet och gärna behåller samma orientering efter väderstreck med tanke på balkonger.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i miljön utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen med sockel för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas i nuvarande skick så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Miljön är översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Byggnaderna är dokumenterade. NBM sid 289 ff.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaderna kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har kvar sin ursprungliga form och kan flyttas i grupp om minst 2 men även som enskilda byggnader. De behöver inte placeras i samband med annan bolagsbebyggelse men gärna i område med ungefär samma skala. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL.		

HERMELINSOMRÅDET

H14 -15. Puoitakvägen

Krokvägen 9

Puoitakvägen 22 från Puoitakvägen

Puoitakvägen 22 från Krokvägen

Uthus i området

HERMELINSOMRÅDET

H14 - 15. Puoitakvägen 22 och Krokvägen 9 inkl. uthus

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1899
Beskrivning Byggnaderna ingår i ett ursprungligt kvarter med H16-19.		Bolagsområdets västra del med lite flackare terräng än i de mellersta och östra delarna. Öppen relativt gles bebyggelse med stora gräsklädda öppna ytor och träridåer. Spår efter odlingar av olika slag. De två husen står på en terrasserad yta. Husen har ingångar på alla sidor och körbar yta runt om.	Arbetarbostäder byggda 1899. 2 hus med vardera 8 lägenheter. 1½ våning. Vinkelbyggnader med sadeltak och frontoner och kupor. Troligen ombyggda på 40-50-talen. Märkbart på t ex fönster. I anslutning finns förrådsbyggnader som också hör samman med H16-19.	
Tolkning		Bl a odlingarna avspeglar levnadsförhållandena i Bolagsområdet	Bebyggelsen från sent 1800-tal som uttryck för samhällets pionjärskede. Det nuvarande utseendet visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		De öppna ytorna. Odlingsbar mark. Ytorna närmast husen.	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Den enkla detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning och de tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen är det viktigt att man försöker rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller markbehandling. Viktigt är tätheten och orienteringen mot ankomst och inbördes förhållanden i gruppen. Önskvärt är placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck. De enskilda husen behöver dock inte stå på ursprunglig plats i gruppen bara strukturen bibehålls.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus utgör en viktig del av helheten och bör flyttas med. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen med sockel för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Miljön är översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Byggnaderna är dokumenterade. NBM sid 283 ff.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Det är önskvärt att byggnaderna ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaderna har kvar sin ursprungliga form, inbördes placering och tillkom under samhällets pionjärskede. Vid flytt är det önskvärt att de flyttas i grupp med H16-19 inkl uthus samt i samband med annan bolagsbebyggelse. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell ses befintlig dokumentation över och eventuellt utförs en komplettering. Det är önskvärt att dokumentationen omfattar miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

HERMELINSOMRÅDET

H16-19. Krokvägen 5 och 7 / Puoitakvägen 18 och 20

Krokvägen 7

Puoitakvägen 20

Mellan Krokvägen 7 och 5 mot kvarterets inre och Puoitakvägen

Från Puoitakvägen mot Krokvägen 5

HERMELINSOMRÅDET

H16 - 19. Krokvägen 5 och 7 / Puoitakvägen 18 och 20

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1898-99
Beskrivning Byggnaderna ingår i ett ursprungligt kvarter med H114-15.		Bolagsområdets västra del med lite flackare terräng än i de mellersta och östra delarna. Öppen relativt gles bebyggelse med stora gräsklädda öppna ytor och trädridåer. Spår efter odlingar av olika slag. De fyra husen står i grupp med H 14 -15 på en terrasserad yta. Husen har ingångar på alla sidor och körbar yta runt om.	Arbetsbostäder byggda 1898-99. 3 hus med vardera 6 lägenheter och 1 hus med 5. 1½ våning. Sadeltak och frontoner. Troligen ombyggda på 40-50-talen. Märkbart på t ex fönster. I anslutning finns förrådsbyggnader som också hör samman med H14 och 15. Byggnaderna bör ses som en resurs såväl ur bruks- som ur kulturarvssynpunkt.	
Tolkning		Avspeglar Bolagsområdets hierarkiska struktur då arbetsbostäderna här står lite tätare än många tjänstemannabostäder och samtidigt innehåller fler bostäder.	Bebyggelsen från sent 1800-tal som uttryck för samhällets pionjärskede. Det nuvarande utseendet visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringarna av byggnaderna på terrasser och den strama stukturen.	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Den enkla detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning och de tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen är det viktigt att man försöker rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller markbehandling. Viktigt är tätheten och orienteringen mot ankomst och inbördes förhållanden i gruppen. Önskvärt är placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck. De enskilda husen behöver dock inte stå på ursprunglig plats i gruppen bara strukturen bibehålls.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus utgör en viktig del av helheten och bör flyttas med. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i värdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Miljön är översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Byggnaderna är dokumenterade. NBM sid 277 ff. Kan gärna kompletteras med bilder och röster från de som bott i husen.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Det är önskvärt att byggnaderna ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaderna har kvar sin ursprungliga form, inbördes placering och tillkom under samhällets pionjärskede. Vid flytt är det önskvärt att de flyttas i grupp med H14-15 inkl uthus. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell ses befintlig dokumentation över och eventuellt utförs en komplettering. Det är önskvärt att dokumentationen omfattar miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

HERMELINSOMRÅDET

H20. Puoitakvägen 14 inkl uthus.

HERMELINSOMRÅDET

H20. Puoitakvägen 14 inkl uthus.

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1895
Beskrivning Ursprunglig form och placering och mindre ombyggt än H14-19.		Bolagsområdets västra del med lite flackare terräng. Står öppet på med stora gräsklädda öppna ytor och träridåer. Spår efter odlingar av olika slag. Huset står på en terrasserad yta. Huset har ingångar på tre sidor och körbar yta i anslutning till dessa.	Arbetarbostäder byggda 1895. Inrymmer 7 lägenheter. 1½ våning med lite högre fasad än t ex Puoitakv 18 m fl. Sadeltak och frontoner. Troligen ombyggt på 40-50-talen. Märkbart på t ex fönster. I anslutning finns förrådsbyggnad. Byggnaden bör ses som en resurs såväl ur bruks- som ur kulturarvssynpunkt.	
Tolkning		Avspeglar Bolagsområdets hierarkiska struktur då arbetarbostäderna innehåller fler bostäder. Bl a odlingarna avspeglar levnadsförhållandena i Bolagsområdet	Bebyggelsen från sent 1800-tal som uttryck för samhällets pionjärskede. Vissa detaljer visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringarna av byggnaden på terrass och som del i den strama strukturen i denna del av Bolagsområdet.	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. De tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av huset är det viktigt att man försöker rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller markbehandling. Viktigt är tätheten och orienteringen mot ankomst. Önskvärt är placering i enlighet med byggnadens orientering efter väderstreck.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Denna byggnad kan fungera som enskild byggnad eller i grupp med H14-19. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Miljön är översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Byggnaden är dokumenterad. NBM sid 273 ff.	
Rekommendation		<p>Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren:</p> <p>Det är önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Den har kvar sin ursprungliga form och tillkom under samhällets pionjärskede. Vid flytt kan det flyttas i grupp med H14-19 inkl uthus samt i samband med annan bolagsbebyggelse men den kan även flyttas om enskild byggnad till annat sammanhang. Om den flyttas i grupp med H14-19 kan den ersätta ett av dessa hus eller bli ett komplement intill. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.</p> <p>Om rivning blir aktuell ses befintlig dokumentation över och eventuellt utförs en komplettering. Det är önskvärt att dokumentationen omfattar miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL</p>		

HERMELINSOMRÅDET

H25-27. Hermelinsbacken 4, 5 och 7 inkl uthus

Hermelinsbacken 4

Hermelinsbacken 5 och 7

Uthus vid 4:an

HERMELINSOMRÅDET

H25-27. Hermelinsbacken 4,5 och 7 inkl uthus.

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1914-15
Beskrivning Sänkt värde då de är ombyggda och inte ingår i någon större grupp.	Ligger relativt högt i sluttande terräng. Stora gräsklädda öppna ytor och trädridåer mot omgivande bebyggelse. Huset står på terrasserade ytor. Husen har ingångar på flera sidor men det varierar mellan de tre husen. Entréerna har i alla fall körbar yta i anslutning.	Arbetarbostäder byggda 1914-15. 2 hus med vardera sex lägenheter och 1 med fyra. 1½ våning. Stort mansardtak med frontoner och kupor. Troligen ombyggt på 40-50-talen. Märkbart på t ex fönster. I anslutning finns två förrådsbyggnader. Byggnaderna bör ses som en resurs såväl ur bruks- som ur kulturavssynpunkt.	
Tolkning	Avspeglar Bolagsområdets hierarkiska struktur då arbetarbostäder-na innehåller fler bostäder. Avspeglar bostadsförhållandena inom Bolagsområdet	Bebyggelsen från tidigt 1900-tal som uttryck för samhällets etableringsskede. Vissa detaljer visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Placeringarna av byggnaden på terrass och som del i den strama strukturen i denna del av Bolagsområdet.	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. De tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller markbehandling och täthet.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i värdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Miljön är översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Byggnaderna är dokumenterade. NBM sid 249 ff.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har kvar sin ursprungliga form och tillkom under samhällets etableringsskede. Urval för flytt kan ske tillsammans med K207-208. Önskvärt är att de bildar grupp om minst 2 i miljö med ungefär samma skala på övrig bebyggelse. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL.		

HERMELINSOMRÅDET

H28. Hermelinsstollen

Stollen invid Gruvmuseet H29.

HERMELINSOMRÅDET

H28. Hermelinsstollen. Beslut om flytt finns.

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1901
Beskrivning Vedertaget värde som symbol för verksamheten Välbevarad.		Stollen ligger i en skärning i backen. Plant framför längst in i en ravinlik-nande skärning med branta sidor. Närmaste bebyggelse är Gruvmuseet och en tvättstuga vid Puoitakvägen. I övrigt består omgivningen av tät vegetation. Men även närheten till bostadsbebyggelsen inom Hermelinsområdet är signifikant.	Funktionsbyggnad. Utfraktsort för malm från Hermelinsgruvan Byggt 1901. Front av trä mot berget. Detaljrik utformning. Symbolvärde för gruvverksamheten	
Tolkning		Placeringen visar på den närhet som tidigare fanns mellan bostäder och arbetsplats.	Utformningen visar på att stor vikt lades ned även på rena funktionsbyggnader. Symbol för verksamheten.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Läget intill bergvägg och övrig bebyggelse. Förändringarna i miljön. Från funktion med hård närmiljö till symbol med grönska. Placeringen i terrängen mot bergvägg i skärning.	Takformen och detaljer. Fasadernas panelsättning och -typ. Öppningars utformning. Övriga snickeridetaljer. Den tydliga utformningen som talar om att detta är en funktionsbyggnad.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Det är viktigt att stollen placeras i en miljö som tillåter den synas då den främst kommer att ha en symbolisk betydelse. Den behöver dock inte exponeras på långt håll men bör ha en placering som är väl genomtänkt när man närmar sig den. Framför stollen bör det vara relativt öppet. Själva stollen bör placeras så att fronten står plant.	Fram till flytten bör stollen underhållas som den gjort hittills. Stor omtanke bör läggas vid vad stollen ska användas till och hur den placeras. Dess gamla funktion torde vara svår att återskapa utan man kanske främst får beakta symbolvärdet och använda som markör/skyltning för antingen entré vid gruvområdet, det nya bostadsområdet eller entré till någon symbolbyggnad för gruvverksamheten. Stollens exteriör och detaljer bör bevaras. Nya synliga detaljer som kan behöva tillföras konstruktionen ska utformas medvetet som tillförda delar. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vardat skick så länge den är synlig för allmänheten. Om rivning ändå blir aktuell ska stollen dokumenteras.	Om rivning ändå blir aktuell är det viktigt att stollen dokumenteras i ord och bild.	
	Dokumentation	Inte tidigare dokumenterad.	Inte tidigare dokumenterad annat än översiktligt beskriven Bevarandeplan.	
Rekommendation		Har behandlats i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför Detaljplan i Koskullskulle för flyttade byggnader. Beslut att flytta finns men riktigt vart är ännu inte beslutat. Stor omsorg måste läggas vid val av plats. Dokumenteras på plats innan flytt då de befintliga förhållandena troligen blir svåra att rekonstruera likvärdigt. Ny placering hanteras i bygglov enligt PBL.		

HERMELINSOMRÅDET

H29. Puoitakvägen 12 - Gruvmuseum.

HERMELINSOMRÅDET

H29. Puotakvägen 12 - Gruvmuseet

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1919 och 1921
Beskrivning Sänkt värde p g a funktion.		Bolagsområdets västra del med lite flackare terräng i övrigt. H29 står dock i suterräng med brant backe på baksidan. I omgivningarna står bl a tre kungastenar. En för varje gång en svensk kung har besökt Malmberget. Dessa är: Oskar II 1894, Gustav VI Adolf 1953 och Carl XVI Gustav 1990. Det finns också en malmvagn uppställd i anslutning.	Byggnad för gruvverksamheten. Byggd som gruvstuga 1919 och tillbyggd 1921. Har fungerat som manskapshus ända in på 1960-talet. Är numera gruvmuseum och samlingslokal. 1½- 2 våningar med olika takformer med takkupor. Putsad fasad med stensockel och artikulerad entré mot vägen. Sparsmakad 20-talsklassicism.	
Tolkning		Läget intill bostäderna och Hermelinsstolen visar på närheten mellan arbetsplats och bostad.	Uttryck för gruvdriften samt speglar arbetarnas sociala villkor från samhällets etableringsskede och framåt.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringarna av byggnaden i närheten av stollen och arbetarbostäderna.	Symbolbygge för bolaget. Interiöra materialen som visar på kvalitet för funktionen. Närheten till stollen. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt är det viktigt att man försöker rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller terräng och placeringen intill arbetsplatser och bostäder. Terrängen är dock viktigare än placeringen i sammanhang.	Fram till eventuell flytt bör byggnaden underhållas i nuvarande skick. Detta hus kanske är orealistiskt att flytta men det har ett viktigt symbolvärde så möjligheten bör undersökas. Som byggnad kan den fungera som solitär i olika sammanhang men för att ha kvar sin anknytning bör den ha ett samband med gruvverksamheten eller andra flyttade byggnader från Bolagsområdet. Flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de är i bruk och exteriört så länge de är synliga för allmänheten.	
	Dokumentation	Miljön är översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Byggnaden är dokumenterad. NBM sid 300 ff. Dokumentationen kan gärna kompletteras med bilder och röster från de som verkat i huset.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta då huset har ett symbolvärde för bolaget och visar på en hög kvalitet för bruksbyggnader och på en omsorg om de som utförde det grova arbetet. Om det flyttas bör kungsstenarna flyttas med till samma plats. Det kanske är orealistiskt att flytta huset och då bör malmvagnen och kungsstenarna behandlas för sig. Önskvärt är en placering i centralt läge. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Även om huset flyttas är det önskvärt att det dokumenteras ytterligare m h t till de olika funktioner den haft. Även de imatriella värdena dokumenteras i den mån det inte är gjort. Om rivning blir aktuell ses befintlig dokumentation över och kompletteras eventuellt. Det är önskvärt att dokumentationen omfattar miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL.		

HERMELINSOMRÅDET

H30, 31, 33, 34, 35 och 36. Puoitakvägen 10, 8, 7, 5, 3 och 1.

H30. Puoitakvägen 10 med tillbyggnad.

H33. Puoitakvägen 7 (NBM)

H36. Puoitakvägen 1. (NBM)

Förråd vid H31. (NBM)

HERMELINSOMRÅDET

H30, 31, 33, 34, 35 och 36. Puoitakvägen 10, 8, 7, 5, 3 och 1. Beslut om flytt finns.				
Mkt högt värde	Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1897-98
Beskrivning Hög representavitet för bolagsbebyggelsen avsedd för arbetare.		Husen står på 2 raka linjer på var sida om Puoitakvägen på terrasserade plana ytor. De på södra sidan vägen gränsar mot tidigare järnvägsspår och tillhörande SJ-bebyggelse. Bebyggelsen i gruppen står relativt tätt med Bolagsområdets mått mätt. Mot norr och söder finns trädråd mot övrig bebyggelse. Alla husen har entréerna på norra långsidorna.	Totalt innehåller dessa hus 24 lägenheter. De hus som ska flyttas innehåller totalt 16 lägenheter. Arbetarbostäder. Byggda 1897-98. Grupp om 7 hus varav 6 har samma beskrivning och det 7e en egen (H32). 1½våning med sadeltak samt frontoner och takkupor. Variationer förekommer i volymer och detaljer. H30 har en senare tillbyggnad som fungerat som affär och numera är tvättstuga. Uthusen ser lite olika ut och har lite olika storlek. Några hus har inhägnade uteplatser.	
Tolkning		Avspeglar Bolagsområdets hierarkiska struktur då arbetarbostäderna just här står lite tätare. Avspeglar bostadsförhållandena inom Bolagsområdet	Bebyggelsen från sent 1800-tal som uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets pionjärskede. Vissa detaljer visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		De terrasserade ytorna och grupperingen kring vägen. Kring husen finns planteringar och potatisland samt några jordkällare. Puoitakvägen har planterade träd längs sin sträckning. Grupperingen på linje med vägen emellan.	Husens volym. Takformer och detaljer. Fasadernas panelsättning och -typ. Fönstersättning och -former. Entréer och balkonger. Skorstenarnas utformning och material Grundläggningen på sockel och plintar av granit som tar upp variationerna i marken.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Miljön för de hus som flyttas förväntas få ett likvärdigt utseende som det befintliga. Vid eventuell flytt av resterande är inte likvärdiga förhållanden lika viktigt men man bör försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller täthet samt placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck.	Fram till flytt verkställs /eventuell flytt bör husen underhållas på samma sätt som hittills. De bör ingå i grupperingar med minst tre hus av likartade byggnader. Uthusen placeras i anslutning. Husens exteriör och detaljer bör bevaras. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas. Bostadshuset bör stå i grupper om minst tre-fyra med tillhörande uthus.	
	Rivning	Om rivning ändå blir aktuell ska bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras.	Fram till eventuell rivning av H30 och 31 bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten.	
	Dokumentation	Översiktlig beskrivning i NBMs inventering sid 9ff.	Byggnaderna är dokumenterade. NBM sid 262 ff.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Hus 33, 34, 35 och 36 ska flyttas till Koskullskulle. Ang hus 30 och 31 har inget beslut fattats ännu. De hus som flyttas gör att typen är väl representerad och att flytta även H30 och H31 tillför inget kulturhistoriskt mervärde. Däremot kan byggnaderna ha ett bruksvärde och därför flyttas. Om så görs är det önskvärt att de flyttas tillsammans och rekommendationerna för nya förhållanden följs. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

HERMELINSOMRÅDET

H32. Puoitakvägen 9.

Bild: NBM

Bild: NBM.

Bild: NBM

HERMELINSOMRÅDET

H32. Puoitakvägen 9. Beslut om flytt finns.

Högt värde	Placering i området	Byggnaden	1911
Beskrivning Representaras redan av H30 m fl.	Tillhör gruppen H30 m fl och står på södra sidan Puoitakvägen.	Huset har fem lägenheter. Arbetarbostad. Byggt 1911. 1½våning med brutet mansardtak samt frontoner och takkupor. Flera uthus av olika slag. Ett är av den vanliga modellen som förekommer inom Bolagsområdet: Länga indelad i mindre förråd med egna dörrar. Dessutom finns några andra senare tillkomna. Panelen är bytt från liggande till stående under senare år	
Tolkning	Avspeglar Bolagsområdets hierarkiska struktur då arbetarbostäderna i just här står lite tätare. Avspeglar bostadsförhållandena inom Bolagsområdet	Bebyggelsen från tidigt 1900-tal som uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Vissa detaljer visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	De terrasserade ytorna och grupperingen kring vägen. Kring husen finns planteringar och potatisland samt några jordkällare. Puoitakvägen har planterade träd längs sin sträckning. Grupperingen på linje med vägen emellan.	Husens volym. Takformer och detaljer. Fönstersättning och -former samt foder m m. Entréer och balkonger. Skorstenarnas utformning och material Grundläggningen på sockel och plintar som tar upp variationerna i marken.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Miljön för de hus som flyttas planeras få ett likvärdigt utseende som det befintliga.	Fram till flytt verkställs bör huset underhållas på samma sätt som hittills. Husets exteriör och detaljer bör bevaras. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas Bör stå i sammanhang med gruppen H30 m fl och byggnader med liknande volym.
	Rivning	Om rivning ändå blir aktuell ska bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras.	Om rivning ändå blir aktuell finns typen representerad.
	Dokumentation	Översiktlig beskrivning i NBMs inventering sid 9ff.	Byggnaden är dokumenterad. NBM sid 268 ff.
Rekommendation	Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Hus 32 ska tillsammans med H33, 34, 35 och 36 flyttas till Koskullskulle.		

HERMELINSOMRÅDET

H37. Hermelinsbacken 2.

HERMELINSOMRÅDET

H37. Hermelinsbacken 2

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1901
Beskrivning Sänkt värde p g a funktion.		Står fritt högst upp på Hermelinsbacken. Omgiven av skolgård bestående av gräsytor.	Skolbyggnad uppförd 1901. Fungerar nu som samlingslokal samt inrymmer en lägenhet. 2½ våningar. T-formad med sadeltak med valmad spets. Fönstren tyder på att ombyggnader har skett. Den yttre karaktären är dock kvar. Vid byggnaden finns uthus. Byggnaden saknar tydlig huvudentré.	
Tolkning		Placeringen i ett exponerat, centralt läge visar på att skolan hade stor betydelse.	Uttryck för bolagets ansvarstagande för skolgången inom bolagsområdet i samhällets etableringsskede. Samt visar på bolagets engagemang för sina anställda i sin nuvarande användning för de anställda.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den fria placeringen som exponerar byggnaden och bidrar till utsikten från den.	Socialhistoriskt värde, visar på undervisningsväsendets historia i bolagsområdet. Enda bevarade skolbyggnaden inom området. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. De tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller terräng och avskildhet. Husets placering mot väderstreck får anpassas efter entré förhållandena på den nya platsen snarare än efter väderstreck.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Denna byggnad fungerar som solitär och kan placeras i olika sammanhang men gärna bland bebyggelse i samma skala som den omkringliggande bebyggelsen har idag. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i värdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör huset underhållas så länge det är i bruk och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Miljön är översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Byggnaden är dokumenterad. Nbm s 244 ff. Kan gärna kompletteras med bilder och röster från de som verkat i huset.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta då det har ett symbolvärde för bolaget och visar på en hög kvalitet för bruksbyggnader. Huset är dock inte unikt. Placeras med fördel i centralt läge. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdfull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell ses befintlig dokumentation över och kompletteras eventuellt. Önskvärt är att dokumentationen omfattar miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

HERMELINSOMRÅDET

H300, 301 och 302. Puoitakvägen 2, 4 och 6.

Puoitakvägen 6, 4 och 2.

Puoitakvägen 6.

Puoitakvägen 2.

HERMELINSOMRÅDET

H300, 301 och 302. Puotikavägen 2, 4 och 6.

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1959-60
Beskrivning Måttligt värde då de inte är platsspecifika. Men de har kvar mycket av sitt ursprungliga formspråk.	Belägna på terrass ovanför den trädplanterade Puotikavägen. Mot norr har husen en trång gårdsväg och en hög slänt mot H303.	Flerbostadshus uppförda 1959-60. 3 hus med vardera 8 lägenheter. Lamellhus med putsade fasader och utanpåliggande balkonger. 2 våningar med vind och källare. Sadeltak.	
Tolkning	Avspeglar genom sin miljö levnadsförhållandena i bolagsområdet	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen under efterkrigstiden. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållandena i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den enkla miljön.	Den tidstypiska välbervarade utformningen med detaljer som balkongräcken. Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Då husen inte är platsspecifika kan man utforma ny miljö efter förhållandena på en ny plats.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Dessa 3 byggnader fungerar både som enskilda byggnader och i grupp. Fast på sin konstruktion kanske de är orealistiska att flytta. De är inte unika i Malmberget. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Miljön är översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Byggnaderna är dokumenterade. NBM sid 259 ff.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Lägre prioritet genom att arkitekturen inte är bolagsspecifik, husen kunde ha stått var som helst. De kanske är orealistiska att flytta och om de flyttas behöver det inte ske som grupp. Plats spelar mindre roll. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL.		

HERMELINSOMRÅDET

H303. Bolagsvägen 50-80. Fågelholkarna.

Bild: NBM

HERMELINSOMRÅDET

H303. Bolagsvägen 50-80. Fågelholkarna. Beslut om flytt finns.

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1956-59
Beskrivning Tidstypiska och ingen jämförbar bland annan bebyggelse.		Husen är suterränghus och är placerade på en terrass som är kort framför husen och lite längre bakom. I gavlarna en brant slänt. Ligger på en terrasseringen relativt avskilt fast det inte är så långa avstånd till övrig bebyggelse. Bolagsvägen bildar här en gårdsväg som ligger så nära husen att det endast medger parkering för en bil framför garaget. Anlagda rabatter intill husen.	Totalt 16 bostäder varav 4 är beslutade att flyttas. Tjänstemannabostäder. Uppförda 1956-59. Suterränghus med huvudingången och garage mot vägen i suterrängväningen.	
Tolkning		Tillhör områdets andra utbyggnadsetapp och är placerade som en förtätning.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen under efterkrigstiden/moderniseringsskedet. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållandena i bolagsområdet. Utgör en förtätning av tjänstemannabostäder i ett område med tidiga arbetarbostäder.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		De små tomtplatserna. Närheten till vägen. Orienteringen i söderläge som gett husen dess benämning Fågelholkar.	Suterränglösningen. Kedjehus med sina mellanrum och entré från två håll. Takform och detaljer. Fasadens material och färgsättningen med två kulörer. Fönstersättning och -former. Enkla detaljer som räckena m m.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Då husen tillhör den andra utbyggnadsetappen av är det inte så känsligt var de placeras inom ett nytt område. Kan placeras i sammanhang med olika bebyggelsetyper men gärna i samband med annan tjänstemannabebyggelse från Bolagsområdet. Viktigt är att de får behålla sin suterränglösning. Gärna en placering som har utsikt. Vägen bör gå framför huset för att ge samma gårdsmiljö och tillfart till garage som befintligt. De planerade nya placeringen har som ambition att ge en likvärdig omgivning.	Fram till flytten verkställs bör husen underhållas på samma sätt som hittills. Suterrängen måste bibehållas liksom husens övriga exteriör och detaljer. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas.	
	Rivning	Om rivning ändå blir aktuell ska bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras.	Fram till rivning av de hus som inte flyttas bör de underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten.	
	Dokumentering	Miljön är dokumenterad i samband med husen. NBM sid 254 ff.	Husen är dokumenterade. NBM sid 254 ff.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Fyra hus, Bolagsvägen 62, 64, 66 och 68 ska som grupp flyttas till Koskullskulle. I och med att några hus flyttas bevaras typen. Det är önskvärt att området fotodokumenteras innan flytt för att få en helhetsbild.		

HERMELINSOMRÅDET

Garageområde

HERMELINSOMRÅDET

Garageområde			
Området Högt värde	Garagen Lågt värde	Placering i området	Byggnaden
Beskrivning		Detta område ligger i anslutning till Puoitakvägen bortanför H14-15. Det är ett relativt stort område.	Fribyggda eller ihopbyggda enskilda garage av varierad utformning och ålder.
Tolkning		Behov av garage har uppstått med bilismens intågande i samhället. För att inte behöva placera garagen i anslutning till bostäderna har mark upplåtits i anslutning till områdena.	Marken har upplåtits av markägaren (Bolaget i de flesta fall) och enskilda har uppfört garagen.
Viktiga karaktärsdrag att beakta		De enkla ytskikten och utförandet. Placeringen i anslutning till bostadsområdena	Det varierande utförandet på garagen.
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Samlat i anslutning till bostadsområde.	De flesta garagen är av sådant utförande att flytt troligast inte är aktuellt och om något garage flyttas så utförs det av den enskilda ägaren till garaget.
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i värdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till avveckling av området är det önskvärt att garagen underhålls exteriört så länge de är synliga för allmänheten.
	Dokumentation	Inte tidigare dokumenterad. Innan avveckling kan en fotodokumentation ske.	Inte tidigare dokumenterad. Innan avveckling kan en fotodokumentation ske.
Rekommendation		Detta område verkar inte beröras av avveckling inom känd tid: Det är önskvärt att området fotodokumenteras och fenomenet med avskiljda garageområden kan tas upp i nyetableringar av områden.	

KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 februari 2017

JOHANNESOMRÅDET SID 53-130

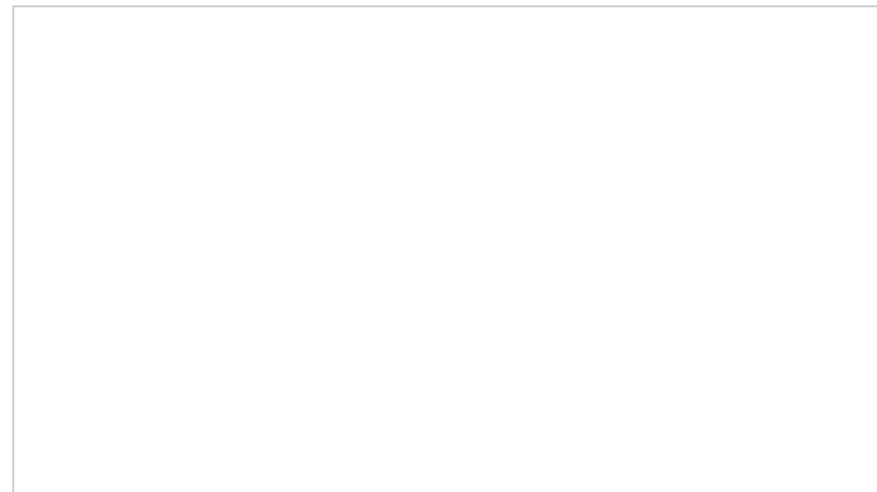
J44. Pionjärskedet före 1900

J91. Etableringsskedet 1900-1945

J316. Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

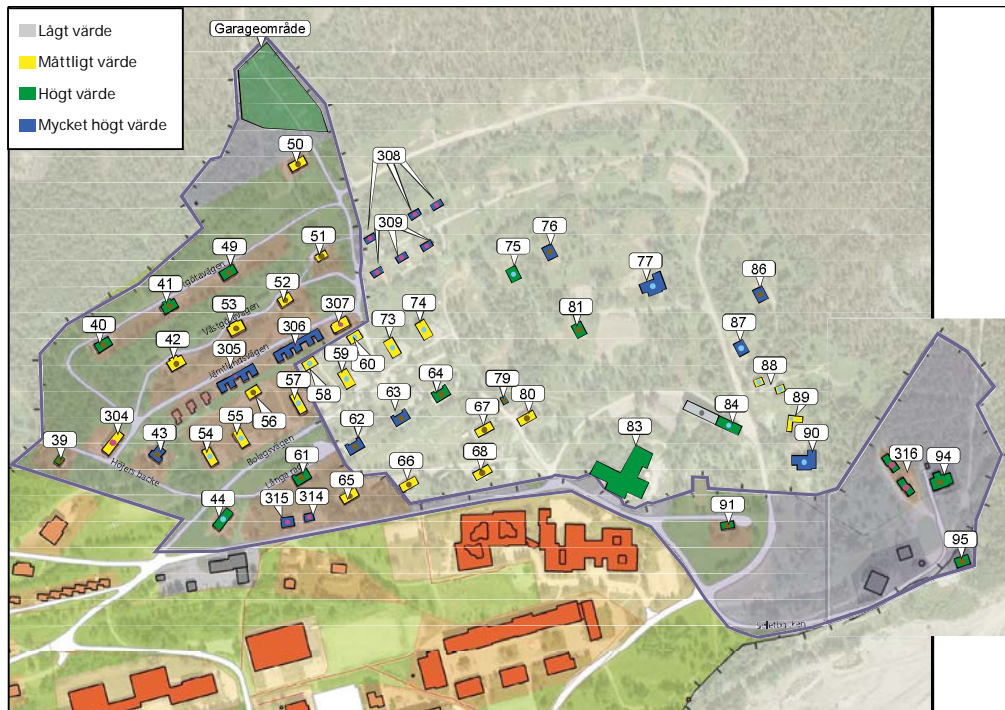

F326. 1970 och framåt/Stagnation och förändring

GÄLLIVARE-

 TYRÉNS

JOHANNESOMRÅDET

Från Skånebacken mot Bolagsvägen

Garage/skyddsrum vid Hermelinsbacken

Mot Hermelinsbacken 4.

Disponentvillan från Bolagsvägen.

<p>Bebyggelse</p>	<p>Bebyggelsen består till övervägande del av bostadshus i en till två våningar men innehåller även vissa offentliga byggnader, som kontor, bolagshotell (rivet) och ångkraftstation.</p> <p>I jämförelse med Hermelin och Kilen, har Johannes mer karaktär av högre ståndsmiljö då stor andel av bebyggelsen utgörs av villor eller villaliknande flerfamiljshus. De förnämsta villorna och villorna för högre tjänstemän låg i nordöst, arbetarkasernerna är belägna längre söderut.</p> <p>De är byggda i slutet av 1800- och början på 1900-talet med tillägg från främst 1950- och 60-talen. Delvis som förtätningar och delvis i utkanterna av området. Under samma period renoverades också det äldre byggnadsbeståndet. Lägenheterna blev större och färre.</p> <p>Bebyggelsen ligger i rader, ofta gruppvis, indragna på tomten men ibland går vägen så nära byggnadernas entréer att de utgör en del av gårdsplanen. De är /var till största delen placerade i längsled efter höjdkurvorna med en långsida mot sydost eller söder. De flesta hustyper står i grupper med likvärdiga byggnader med variationer.</p> <p>Volymerna och takformerna varierar mellan de olika hustyperna.</p> <p>Tillhörande uthus finns till de flesta bostadshusen.</p>
--------------------------	--

JOHANNESOMRÅDET

Johannesområdet med delområdet Seletbacken

Johannes började bebyggas när AGM övertagit gruvverksamheten 1892. Förtätat och utökat på 1940-60-talen. Idag ligger delar av Johannes inom rasriskområdet och är inhägnat. Bostäder har också rivits och några är beslutade att flyttas.

I den fördjupade översiktsplanen för tätorten är Johannes avsatt som GB-område. D v s gruvindustri, dessförinnan bostäder och centrum enligt fastställd tidplan.

Enligt tidplan för avveckling (dec 2016) berörs de delar som ännu inte stängslats in inom de närmaste åren.

<p>Karaktsårsdrag</p>	<p>Johannes utgör den östra delen av Bolagsområdet. Området har en gles, oregelbunden struktur med mycket växtlighet. Mesta delen av bebyggelsen ligger i söderslutning som delvis är terrasserad. Marken är idag relativt bearbetad med gräsytor och hårdgjorda ytor. Inga avgränsade tomter finns fast endel enbostadshus har en närmiljö som fungerar som tomt. Glest terränganpassat gatunät av relativt smala huvudgator som följer höjdkurvorna, med mindre anslutningsvägar vid och till byggnaderna. Enkelt utformade vägar utan trottoar och kantsten. Ibland med diken och på vissa håll alléliknande planteringar av björk. Seletbacken är ett område i nordöstra utkanten av Johannes. Isolerat beläget i förhållande till övriga bolagsområdet, nära Kaptenslaven och spelhuset.</p>
<p>Tolkning</p>	<p>Den geografiska belägenheten utanför det stadsplanlagda området avspeglar samhällets tudelning i bolagssamhälle och komplementsamhälle Den glesa bebyggelsestrukturen skiljer sig från det stadsplanlagda området och är karaktäristisk för stadsplaneidéer från början av 1900-talet med villastadsidealet . Speglar tiden efter järnvägens tillkomst samt välfärdssamhällets uppbyggnad. Orienteringen mot söder som också visar på medvetandet om ett klimatanpassat byggande. Bolagsområde med differentierad bebyggelse.</p>
<p>Värdebärare</p>	<p>Ett huvudsakligt karaktärsdrag är den glesa, lite oregelbundna strukturen och slutningen mot solen. Den kan i sin tur delas in i två olika förhållningssätt. Dels den lite friare placeringen av byggnader och dels den striktare placeringen i raka linjer. Vägstrukturen som följer höjdkurvorna och de tvärgående förbindelserna. Enkla ytor bestående av träd och gräs samt hårdgjorda ytor i asfalt och grus. Planteringarna av träd mellan tomtplatser och mot vägarna. Den relativt tydliga gränsen mot omgivande områden samtidigt som sambandet finns genom vägnätet och utblickarna. Avsaknaden av enskilda tomter. Bolagsområde med differentierad bebyggelse. Läget avskilt från municipalsamhällets stadsplanlagda område som en reflektion av samhällets tudelade uppdelning. Läget intill rasriskområdet åskådliggör det historiska förlopp som redan tidigare orsakat rivningar i Johannes. Bebyggelsens struktur som ett uttryck för villastadsidealet som förebild för bolagsområdets planering. Placeringen av byggnader mot lokalgator och väderstreck.</p>
<p>Förhållningssätt</p>	<p>Till området är helt avvecklat och det finns boende i området bör det skötas på samma sätt som hittills. Nya områden med flyttade byggnader från Johannessområdet bör väljas och utformas med utgångspunkt att efterlikna Johannesområdets uppbyggnad, struktur och gleshet. En viss förtätning kan tillåtas till den grad att karaktären inom området ändå upplevs gles. Den sociala hierarkin som byggnaderna speglar bör framgå av dispositionen av området/na. Ny vägstruktur bör utformas terränganpassat, oregelbundet och enkelt. Om möjligt bör det också finnas flera anslutningar till omgivningen för att området inte ska få karaktär av slutet område. Om det inte är möjligt att få körbara vägar som ansluter bör det i alla fall finnas gång- och cykel-förbindelser åt flera håll. Vägarnas utformning bör vara enkel. Områdets värden kommer att gå förlorade när det avvecklas. Kompletterande dokumentation av områdets historia samt utseende genom tiderna bör göras innan rivning.</p>

JOHANNESOMRÅDET

J39. Höjersbacke 3 inkl uthus

JOHANNESOMRÅDET

J39. Höjersbacke 3 inkl uthus.

Högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1906
Beskrivning Sänkt värde då det inte är platsspecifikt.		Belägen i den västra delen av Johannesområdet. Högt upp i avskilt läge	Bostadshus byggt 1906. Troligen för förman eller liknande befattning. Inrymmer idag 1 lägenhet. Enskild byggnad i 1 våning med nationalromantiska detaljer Enkel volym med sadeltak 2 uthus Troligen ombyggt på 40-50-talen. Märkbart på t ex fönster.	
Tolkning		Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringskede Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Anpassningen till terrängen Utsikten Möjligheten till odling	Dragen av jugend och nationalromantik i alla delar. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. De tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är tätheten och orienteringen mot ankomst och önskvärt är placeringen i terräng och placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck. Omgivningen kan förtätas något men upplevelsen av avskildhet ska vara kvar.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras. Enskild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats.	
	Rivning	Fram till eventuell rivning bör miljön underhållas i nuvarande skick så länge den ligger utanför stängsel och hållas vårdad så länge det är synligt för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Miljön är överiktligt dokumenterad i samband med huset. NBM sid 231 ff.	Byggnaden är dokumenterad. Nbm s 231 ff.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Huset är inte unikt i ett större perspektiv men i ett lokalt perspektiv har det värde då det inte finns så många bevarade kvar från tiden och stillen. Huset är en enskild byggnad och behöver inte placeras i samband med annan bolagsbebyggelse men gärna i samband med bebyggelse i samma storlek. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Den utförda dokumentationen torde räcka för huset men omgivningen kan kompletteras med foton. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J40, 41 och 49. Östgötavägen 7, 5 och 3 inkl uthus.

J40. Östgötavägen 7.

Uthus.

J49. Östgötavägen 3

JOHANNESOMRÅDET

J40, 41 och 49. Östgötavägen 7, 5 och 3 inkl. uthus. Beslut om flytt finns.

Mycket högt värde		Miljö/omgivning/placering i terrängen	Byggnaderna	1909-10
Beskrivning Vedertaget värde och relativt välbevarade.		Husen ligger högt på området och gränsar mot skogen i norr. Avstånden till annan bebyggelse är relativt långt. Östgötavägen går nära husens entrésida som en gårdsväg. Husen är placerade med långsidan mot vägen på en terrass medan uthusen har gaveln mot denna. Uthusen är också högre placerade än husen.	Arbetarbostäder byggda 1909 och -10. 2 hus med vardera 5 lägenheter och 1 med 7. 1½ våning med frontoner och takkupor. Till synes lika men husen har vissa variationer. Grupp med ursprungligen 4 hus. 3 finns kvar. Tre stora uthus som står på plintar på sluttande mark.	
Tolkning		Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etablerings-skede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Avskildheten mot angränsande bebyggelse. De enkla ytorna och plats för odling. Husens och uthusens placering.	Husens volym. Takformer och detaljer. Fasadernas panelsättning och -typ. Fönstersättning och -former samt foder m m. Entréer och balkonger med detaljer. Övriga snickeridetaljer som räcken. Skorstenarnas utformning och material Grundläggningen på sockel och plintar av granit som tar upp variationerna i mar-ken.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Den tänkta nya placeringen har ambitionen att efterlikna befintliga förhållanden.	Fram till flytt verkställs bör husen underhållas på samma sätt som hittills så de inte förvanskas. Behålla byggnadernas exteriör och detaljer. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas Bör stå i sammanhang med varandra och byggnader med liknande volym.	
	Rivning	Fram till avveckling bör miljön underhållas i nuvarande skick därefter hållas vårdad så länge det är synligt för allmänheten.	Om rivning ändå blir aktuell ska bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras.	
	Dokumentation	Miljön är överiktligt dokumenterad i samband med husen. NBM sid 220 ff.	Dokumenterade. NBM sid 220 ff.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Hus 40,41 och 49 ska flyttas till Koskullskulle. Det är önskvärt att fotodokumentation av omgivningen genomförs innan flytt.		

JOHANNESOMRÅDET

J42, 53 och 52. Västgötavägen 5, 3 och 1 inkl uthus.

J53. Västgötavägen 3

J42. Västgötavägen 5

JOHANNESOMRÅDET

J42, 53 och 52. Västgötavägen 5, 3 och 1 inkl uthus.

Måttligt värde		Miljö/omgivning/placering i terrängen	Byggnaderna	1909-10
Beskrivning Sänkt värde då typen redan är representerad och ett av husen har plåtfasad.		Ligger vid en ringlande gata, med långsidorna mot gatan. På motsatt sida mellan husen finns förrådsbyggnaderna på en högre terrass. Den traditionella bruksgatan som förebild.	Arbetsbostäder uppförda 1909-10. 2 hus med 5 lägenheter vardera och 1 hus med 3. 1½ våningar med sadeltak med frontoner. Karaktär av villa i storformat. Med lite olika variation. Nr 42 har plåtfasad. 3 uthus.	
Tolkning		Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringen vid ringlande gata med förråden på motsatt sida.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Arkitekturhistoriskt värdefullt. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. De tillhörande uthusen.	
Alt	Nya förhållanden vid flytt	Om byggnaderna flyttas bör den särpräglade miljön med den ringlande vägen, markbehandlingen och förrådsbyggnadernas placering på terrasser rekonstrueras. Önskvärt är också placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck då de har balkonger i söderläge. Kan förtätas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Fram till eventuell rivning bör miljön underhållas i nuvarande skick så länge den ligger utanför stängsel och hållas vårdad så länge det är synligt för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Miljön är överiktligt dokumenterad i samband med husen.	Dokumenterad. NBM sid 214 ff.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaderna kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Uthus bör flyttas med. Placeras lämpligen som grupp bland annan bolagsbebyggelse. Typen och gruppen är i princip representerad av J40, 41 och 49. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan avveckling kan miljön fotodokumenteras. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J43. Höjersbacke 2. Höjershuset inkl uthus.

JOHANNESOMRÅDET

J43. Höijersbacke 2, Höijershuset inkl uthus. Avses flyttas.

Mycket högt värde		Miljö/omgivning/placering i terrängen	Byggnaden	1919
Beskrivning Välbevarat tidstypiskt.		Huset ligger fritt upp på en backe med tallar och lövträd mot vägen. Fast övrig bebyggelse är inte så långt borta. Tomtplatsen öppen åt ena hållet och trädbevuxen åt andra. Upplevs lummig. Huset har en grusad gårdsplan runt hela huset då det finns entréer åt flera håll. Hallonbuskar intill huset. Samband med anslutningsväg till annan bebyggelse.	Flerbostadshus f d lärarbostad byggd 1919. 4 lägenheter. Solitär. 2 våningar i nationalromantisk anda. Hög granitsockel med källare på del av huset. Ett uthus.	
Tolkning		Representerar samhällets etableringsskede. Visar på samhällets sociala skiktning.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Speglar den vikt som lades på utbildning. Visar även samhällets sociala skiktning och levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Det upplevelsemässiga fria läget. De enkelt utformade ytorna och växtligheten. Uthuset. Den fria placeringen gentemot andra hus.	Husens volym. Takform och detaljer. Fasadens panelsättning och -typ. Fönstersättning och -former samt foder m m. Verandor, entréer och balkonger med sin detaljrikedom. Övriga snickeridetalljer som räcken. Skorstenarnas utformning och material Grundläggningen på sockel och plintar av granit som tar upp variationerna i marken.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Gärna fritt med lite distans till övrig bebyggelse. Detta för att ge möjlighet för alla entréer att fungera likvärdigt och fler fasader att exponeras. Kan samsas med blandad tjänstemannabebyggelse eller byggnader likvärdiga de som idag finns i närheten. Uthuset placeras i anslutning. Den nya placeringen har planerats utifrån de nuvarade förhållandena.	Fram till flytt verkställs bör husen underhållas på samma sätt som hittills så de inte förvanskas. Behålla byggnadernas exteriör och detaljer. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ur-sprungliga detaljer kan de återskapas	
	Rivning	Om rivning ändå blir aktuell ska bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras.	Om rivning ändå blir aktuell ska bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras.	
	Dokumentering	Översiktligt dokumenterad i samband med huset. NBM sid 225 ff.	Dokumenterad NBM sid 225 ff.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Hus 43 ska flyttas till Koskullskulle. Det är önskvärt att fotodokumentation av omgivningen genomförs innan flytt.		

JOHANNESOMRÅDET

J44. Stallvägen 16.

JOHANNESOMRÅDET

J44. Stallvägen 16, Kuskbaracken inkl uthus

Högt värde		Miljö/omgivning	Byggnaden	1892
Beskrivning Högt värde trots ombyggnad då typen inte är representerad av beslutade byggnader.		Kilformad tomtplats bildad av Stallvägen och Bolagsvägen. Ligger fritt men lågt i Johannes vid gränsen mot Hermelin. Stallet låg nedanför bostadshuset.	Uppförd 1892 som bostadshus för bolagets kuskar. Fem lägenheter. Fritt liggande flerbostadshus utformat som större villa. 1½ våningar med sadeltak med frontespis. Tillhörande uthus som tidigare tillhört annan verksamhet. Huset är ombyggt och fasaden klädd med eternitskivor.	
Tolkning		Placeringen visar på samhällets sociala skiktning och avspeglar levnadsförhållandena i området.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets pionjärskede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Närmiljön.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. Uthuset.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller markbehandling. Önskvärt är också placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck och förhållandet till uthuset. Kan förtätas något men upplevelsen av avskildhet mitt i annan bebyggelse ska vara kvar.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthuset bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer eller avsaknaden av dessa då de utgör en viktig del av karaktären. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Fram till eventuell rivning bör miljön underhållas i nuvarande skick så länge den ligger utanför stängsel och hållas vårdad så länge det är synligt för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Byggnaden är dokumenterad. NBM sid 156 ff.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden är en enskild byggnad och behöver inte flyttas till område med annan bolagsbebyggelse men gärna med byggnader i samma skala. Om rivning blir aktuell ses befintlig dokumentation över och kompletteras eventuellt. Det är önskvärt att dokumentationen omfattar miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J50. Skånebacken 5 inkl uthus

JOHANNESOMRÅDET

J50. Skånebacken 5 inkl uthus. Avses flyttas.

Högt värde		Miljö/omgivning	Byggnaden	1911
Beskrivning Välbevarat fast lite ombyggt och representerat.		Ligger högt upp inom Bolagsområdet. Skånebacken fortsätter in i skogen där det finns ett antal små garagebyggnader. Uthuset ligger en bit från huset med skog tätt inpå. Gården nås via anslutningar från Skånevägen och Östgötavägen Lite rabatter och odling	Arbetarbostäder byggda 1911. 4 lägenheter. Arbetarbostad. Byggt 1911. 1½ våning med frontoner och kupor. Enskild byggnad men har många karaktärsdrag gemensamt med Puoitakvägen 9, Pump-backen 1 samt Stallvägen 6, 8 och 10. Till adressen hör ett stort uthus.	
Tolkning		Representerar samhällets etableringsskede. Visar på samhällets sociala skiktning.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Ligger avskilt. De enkla ytorna. Plan yta med lite sluttning.	Husens volym. Takformer och detaljer. Fönstersättning och -former. Entréer och balkonger. Skorstenarnas utformning och material Grundläggningen på sockel och plintar av granit som tar upp variationerna i mar-ken.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Den föreslagna nya placeringen har i planeringen försökt tillgodose anpassning efter de befintliga förhållandena. Viktigast har varit placeringen efter väderstreck och avstånden till andra hus.	Fram till flytt verkställs bör husen underhållas på samma sätt som hittills så de inte förvanskas Husens exteriör och detaljer bör bevaras. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas.	
	Rivning	Om rivning ändå blir aktuell ska bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras.	Om rivning ändå blir aktuell ska bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Huset är dokumenterat. NBM sid 182 ff.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Hus 50 ska flyttas till Koskullskulle. Det är önskvärt att fotodokumentation av omgivningen genomförs innan flytt.		

JOHANNESOMRÅDET

J51. Skånebacken 3 inkl uthus

JOHANNESOMRÅDET

J51. Skånebacken 3 inkl uthus

Måttligt värde		Miljö/omgivning	Byggnaden	1908
Beskrivning Måttligt värde då det inte är platsspecifikt.		Fritt läge högt upp i Johannes med terrasserad trädgård. Uthuset högre placerat på terrass. Senare tillkommet garage invid huset Tomtplats bildas av trädridåer mot omgivande bebyggelse.	Bostadshus byggt 1908 med en bostad. Utformad som villa. 1½ våning med sadeltak och kupor. Troligen ursprungligt uthus och senare tillkommet garage.	
Tolkning		Placeringen visar på samhällets sociala skiktning och avspeglar levnadsförhållandena i området.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Närmiljön med den avskiljda placeringen.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. Uthuset.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är placeringen i förhållande till annan bebyggelse och täthet. Önskvärt är placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck. Kan förtätas något men upplevelsen av avskildhet ska vara kvar.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthuset bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Fram till eventuell rivning bör miljön underhållas i nuvarande skick så länge den ligger utanför stängsel och hållas vårdad så länge det är synligt för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentering	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterad. NBM sid 177ff.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Huset är en enskild byggnad och inte platsspecifikt och kan flyttas var som helst fast gärna i område med samma skala på övrig bebyggelse. Uthus bör flyttas med. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan avveckling är det önskvärt att dokumentationen av miljön kompletteras med fotodokumentation. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J54, 55, 57, 59, 73 och 74. Bolagsvägen 40, 38, 34, 30, 28 och 26 inkl uthus

J54 och 55 på Bolagsvägen.

J 74, 73 och 59 på ny plats i Koskullskulle

JOHANNESOMRÅDET

J54, 55, 57, 59, 73 och 74. Bolagsvägen 40, 38, 34, 30, 28 och 26 inkl uthus.

Mkt högt värde	Måttligt värde	Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaderna	1896-98
Beskrivning Typen representerar en viktig del av Bolagsområdets bolagsbebyggelse.		Mellan husen, med avstånd från dessa, står mindre byggnader och uthus. Annars relativt långt till annan bebyggelse. Gräs-, grus- och asfaltytor. Inte så mycket annan vegetation mellan husen utan endast trädrad längs med Bolagsvägen.	Arbetarbostäder. Byggda 1896-98. Totalt 24 lägenheter. 12 flyttade 2½våning med frontoner. Ombyggda vid några tillfällen. En uthusbyggnad per bostadshus.	
Tolkning		Representerar samhällets pionjärskede. Visar på samhällets sociala skiktning.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets pionjärskede. Visar på samhällets sociala skiktning. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Avstånden till andra byggnader. Den glesa placeringen på rad med gavlar mot väg. De öppna ytorna som kan medge odlingslotter. Inga privata ytor, annat än balkonger, finns för de enskilda lägenheterna. Uthusen. Placeringen på terrasserad yta.	Husens volym. Takformer och detaljer. Fasadernas panelsättning och -typ. Fönstersättning och -former samt foder m m. Skorstenarnas utformning och material Grundläggningen på sockel och plintar som tar upp variationerna i marken	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Om de kvarvarande flyttas som grupp bör de ha kvar sina relativt stora avstånd till annan bebyggelse. om de flyttas som enskilda hus kan de ha annan placering men gärna med placering med samma förhållande till väderstrecken. Uthusen placeras i anslutning. Hus som bildar grupp bör stå på ungefär samma höjd i terrängen. Enskilda avgränsade uteplatser i direkt anslutning till huset ska undvikas.	De kvarvarande husen bör underhållas på samma sätt som hittills så de inte förvanskas fram till beslut fattas vad som ska hända med dom. De kvarvarande husen kan placeras i samband med andra arbetarbostäder. Kan flyttas som grupp eller som enskilda hus då gruppen redan är representerad i de flyttade husen. Hus i grupp bör stå i linje som nu medan enskilda hus kan placeras på annat sätt.	
	Rivning	Fram till eventuell rivning bör miljön underhållas i nuvarande skick så länge den ligger utanför stängsel och hållas vårdad så länge det är synligt för allmänheten.	Om de kvarvarande husen rivs finns typen representerad av de flyttade.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Dokumenterade. NBM sid 122 ff.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Hus 59, 73 och 74 är flyttade till Koskullskulle. De hus som flyttas gör att typen är representerad och att flytta även H30 och H31 tillför inget kulturhistoriskt mervärde. Om de flyttas så ska rekommendationerna för nya förhållanden följas. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.		

JOHANNESOMRÅDET

J56. Bolagsvägen 36

JOHANNESOMRÅDET

J56. Bolagsvägen 36

Lågt värde	Miljö/omgivning/placering i terrängen	Byggnaden	1908
Beskrivning Lågt värde p g a ombyggnad o typen finns representerad.	Ligger mellan de stora husen längs Bolagsv och de modernare längs Jämtlandsvägen	Arbetarbostäder byggt 1908. Inrymmer idag 4 lägenheter. Enskilt hus i 1½ våning klätt med eternit. Enkel volym med sadeltak Delar uthus med Bolagsv 38 Troligen ombyggt på 40-50-talen. Märkbart på t ex fönster.	
Tolkning	Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Den glesa bebyggelsestrukturen skiljer sig från det stadsplanlagda området och är karaktäristisk för stadsplaneidéer från början av 1900-alet med villastadsidéer. Speglar tiden efter järnvägen	Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. Bebyggelsen från sent 1800-tal och tidigt 1900-tal som uttryck för samhällets pionjär- och etableringsskede. Arkitekturens relativt höga kvalitet avspeglar bolagsbyggandets omsorg om boendemiljöer i anslutning till industrier under det tidiga 1900-talet. Moderniseringen av äldre bebyggelse gav en högre levnadsstandard och lägre befolkningstäthet. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den fria, avskilda placeringen Anpassningen till terrängen Utsikten Möjligheten till odling	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. Placeringen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller täthet samt placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck. Kan förtäas något men upplevelsen av enskild byggnad ska vara kvar.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Denna byggnad fungerar som enskild byggnad. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner kan behållas eller rekonstrueras till ursprungligare om det är känt. Vid ombyggnad kan den anpassas till husets tidigare karaktär. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Fram till eventuell rivning bör miljön underhållas i nuvarande skick så länge den ligger utanför stängsel och hållas värdad så länge det är synligt för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att miljön inte förslummas.
	Dokumentering	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Byggnaden är dokumenterad. Nbm s 231 ff.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Typen finns representerad i bebyggelse beslutad för flytt och detta är relativt ombyggt. Men flyttas det är det önskvärt att det flyttas med annan bolagsbebyggelse. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J58 och 60. Bolagsvägen 32 och Skånebacken 1. Pepparkakshusen

J58. Bolagsvägen 32.

J60. Skånebacken 1.

JOHANNESOMRÅDET

J58 och 60. Bolagsvägen 32 och Skånebacken 1. Pepparkakshuset. Står just innanför stängslet hösten 2016.

Måttligt värde	Lågt värde	Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1892 och ca 1900
Beskrivning Måttligt och lågt värde då husen inte är platsspecifika och ombyggda		Står på en terrass ovan för och invid J57 och J59 och nedanför J307 och 308. Öppet, omgivet av gräs- och grusytor.	2 små enbostadshus byggda omkring 1900. 1 våning i T-form med sadeltak. J58 med delvis synlig timmerstomme och delvis panelklädd. J60 med panel. Huset på Skånebacken var bostad för kyrkans diakonissa. Oklart om byggnaderna tillhör bolagsbyggandet eller tillkommit på privata initiativ.	
Tolkning		Placeringen visar på samhällets sociala skiktning och avspeglar levnadsförhållandena i området	Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. Representerar områdets pionjärskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Omgivningen med sin blandade bebyggelse och den enkla närmiljön.	Kulturhistoriskt värdefulla som årsringar i bostadsförsörjningen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller täthet och markbehandling. De kan förtäas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta skillnaden i detaljer då de utgör en viktig del av karaktären.	
	Rivning	Fram till eventuell rivning bör miljön underhållas i nuvarande skick så länge den ligger utanför stängsel och hållas värdad så länge det är synligt för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör det yttre underhållas så länge de visuellt är synliga för allmänheten. Vid rivning går värdet förlorat.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterade. NBM sid 128ff och 173ff.	
Rekommendation		Byggnaderna står innanför stängslet och området är under avveckling: Byggnaderna kan ingå i urvalet för byggnader som flyttas men ur kulturmiljöhänseende är det inte nödvändigt då de inte är platsspecifika samt ombyggda. Flyttas de ändå kan de placeras var som helst i områden med liten skala. Typen är dock inte representerad i bebyggelsebeståndet som beslutats flyttas från bolagsområdet. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J61, 62, 63 och 64. Långa raden 7, 5, 3 och 1 inkl uthus.

Långa raden inför flytten.

På ny plats i Koskullskulle.

JOHANNESOMRÅDET

J61, 62, 63 och 64. Långa raden 7, 5, 3 och 1 inkl uthus. Flyttade.

Mycket högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1911
Beskrivning Speciell representant för Bolagsbebyggelsen.		Hade relativt långt till annan bebyggelse. Stod nästan plant på terrasserad yta med entrésidorna mot gårdsvägen. Husen nåddes via en gårdsväg med anslutning från Bolagsvägen. Fristående uthus för två hus på andra sidan gårdsvägen. Odling och rabatter förekom då varje lägenhet hade en yta som kunde betraktas som tillhörande respektive lägenhet.	Tjänstemannabostäder. Byggda 1909-1911. Totalt 8 lägenheter. 1½ vånings parhus med frontoner och takkupor. Till synes lika men de fyra husen har vissa variationer. Ombyggda vid några tillfällen. Två fristående uthuslångor	
Tolkning		Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. Villaarkitektur typisk för samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den nya placeringen avspeglar förhållandena på den gamla platsen.	Husens volym. Takformer, material och detaljer. Fasadernas panelsättning och -typ. Fönstersättning och -former samt foder m m. Verandor, entréer och balkonger med sin detaljrikedom. Övriga snickeridetaljer som räcken. Skorstenarnas utformning och material Grundläggningen på sockel och plintar av granit som tar upp variationerna i marken.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Bör placeras i grupp i rak linje. Uthusen placeras i anslutning. Plats för odling bör finnas. Enskilda avgränsade uteplatser i direkt anslutning till huset ska undvikas Väderstrecken bör i stort sett bibehållas. Den nya placeringen uppfyller i princip de förutsättningar som fanns på den gamla. skillnaden är att vägen framför husen är huvudgata i området.	Behålla byggnadernas exteriör och detaljer. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas Husen bör flyttas i grupp då de har en stark sammankoppling med sin adress som uttrycker sambandet	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	-	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterade i samband med husen. NBM sid 167ff.	Dokumenterade. NBM sid 167ff.	
Rekommendation		Tidigare behandlade i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Husen är flyttade till Koskullskulle.		

JOHANNESOMRÅDET

J65, 66 och 68. Stallvägen 6, 8 och 10 inkl uthus.

JOHANNESOMRÅDET

J65, 66 och 68. Stallvägen 6, 8, 10 inkl uthus. Flyttade

Högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1912 och 13
Beskrivning		<p>Låg relativt lågt och i utkanten av Bolagsområdet</p> <p>Hade gårdsväg parallellt med Stallvägen med flera anslutningar till denna.</p> <p>Buskar och odlingsland</p> <p>Husen låg på rad med en liten inbördes vridning på en relativt plan yta med sluttning ner mot Stallvägen.</p>	<p>Bostadshus byggda 1912-13. Totalt 9 lägenheter. Arbetarbostäder.</p> <p>1½ våning med frontoner och kupor.</p> <p>Upplevelsemässig grupptillhörighet med Pumpbacken 1 då de har likartade volymer och samma typ av uthus och står samlade idag</p>	
Tolkning		<p>Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.</p> <p>Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p>	<p>Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede.</p> <p>Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.</p> <p>Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p>	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		<p>Trots den synbarliga fria placeringen låg husen i linje med omkringliggande bebyggelse.</p>	<p>Husens volym.</p> <p>Takformer och detaljer.</p> <p>Fasadernas panelsättning och -typ.</p> <p>Fönstersättning och -former.</p> <p>Entréer och balkonger.</p> <p>Skorstenarnas utformning och material</p> <p>Grundläggningen på sockel och plintar av granit som tar upp variationerna i marken.</p>	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	<p>Är placerade i grupp med J67 med förhållanden som på sikt ska efterlikna de gamla.</p>	<p>Husens exteriör och detaljer bör bevaras.</p> <p>Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande.</p> <p>Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas</p>	
	Rivning	<p>Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.</p>	-	
	Dokumentering	<p>Översiktligt dokumenterade i samband med husen. NBM sid 141ff.</p>	Dokumenterade. NBM sid 141ff.	
Rekommendation		<p>Tidigare behandlade i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt.</p> <p>Husen är flyttade till Koskullskulle.</p>		

JOHANNESOMRÅDET

J67. Pumpbacken 1 inkl uthus

JOHANNESOMRÅDET

J67. Pumpbacken 1 inkl uthus. Flyttat.

Mycket högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1914
Beskrivning		<p>Terrasserad trädgård. Låg relativt lågt och i utkanten av Bolagsområdet. Huset låg i grupp J65, 66 och 68. Buskar och odlingsland. En infart från Pumpbacken på entrésidan. Alla entréer är samlade på en sida. Huset låg på en relativt plan yta</p>	<p>Flerbostadshus byggt 1914. Inrymmer 3 lägenheter. Arbetsbostad. Utformad som större villa med drag av jugend och nationalromantik. 1½ våningar med fronton och kupa. Gårdshus och garage. . 2 uthus finns på adressen. Ett äldre uthus och ett yngre enkelgarage. Upplevelsemässig grupptillhörighet med Stallvägen 6, 8 och 10 då de har likartade volymer och samma typ av uthus. Detta hus är dock lite jugendinspirerat och därmed detaljrikare.</p>	
Tolkning		<p>Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p>	<p>Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p>	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		<p>De enkla ytorna. Den fria placeringen till trots låg huset i linje med omkringliggande bebyggelse.</p>	<p>Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Husens volym. Takformer och detaljer. Fasadernas panelsättning och -typ. Fönstersättning och -former samt foder m m. Entréer och balkonger med detaljer. Övriga snickeridetaljer. Skorstenarnas utformning och material Grundläggningen på sockel och plintar av granit som tar upp variationerna i mar-ken.</p>	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	<p>Är placerade i grupp med J65, 66 Och 68 med förhållanden som på sikt ska efterlikna de gamla.</p>	<p>Husens exteriör och detaljer bör bevaras. Garaget kan också flyttas med men det är mindre viktigt än det stora uthuset. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas</p>	
	Rivning	<p>Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.</p>	-	
	Dokumentering	<p>Översiktligt dokumenterade i samband med husen. NBM sid 161ff.</p>	Dokumenterad. NBM sid 161ff.	
Rekommendation		<p>Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Huset är flyttat till Koskullskulle.</p>		

JOHANNESOMRÅDET

J75. Bolagsvägen 20.

Bild: NBM

Bild: NBM

JOHANNESOMRÅDET

J75. Bolagsvägen 20. Demonterat.

Högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1898
Beskrivning Sänkt värde då huset inte är platsspecifikt.		Närmaste bebyggelse har varit J76 och bostadshus från utbyggnadsetappen 1940-60-talet. Lång grusad uppfart med träd på sidorna och enkla gräs-, grus- och asfaltytor. Gårdsplan på entrésidan mot norr med jordkällare. Uthus och trädgård med bärbuskar en terrass högre. Rester av blomrabatter.	Enfamiljsvilla uppförd som ingenjörsbostad 1898. Tjänstemannabostad. 1 lägenhet. Enskild byggnad 1½ våning i vinkel. Sadeltak med kupor.	
Tolkning		Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.	Tidstypisk representant för sekelskiftets villastil. Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Det avskilda läget och den lummiga omgivningen. De enkla ytorna och den lummiga tomtplatsen. Plan yta med terrasser och sluttning mot söder.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Arkitektoniskt och estetiskt värde. Husets volym och entréförhållanden. Takform och den äldre takpappen. Fasadens panelsättning och -typ. Fönstersättning och -former. Veranda, entré och balkongen med sin detaljrikedom. Övriga snickeridetaljer. Skorstenarnas utformning och material. Granitsockeln som tar upp höjdskillnaderna i marken.	
Alternativ	Nya förhållanden vid återuppförande	Bör stå lite avskilt men bör också ha samband med annan bolagsbebyggelse. Kan också placeras i nytt sammanhang om inte omgivande bebyggelse är för tät och hög. Omgivande bebyggelse bör hålla ungefär samma höjd som villan. Beakta väderstreck för veranda och balkong.	Alla sparade delar och detaljer ska återanvändas. De detaljer och material som blir nya vid återuppförandet ska rekonstrueras utifrån de befintliga sparade proven eller skisser. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de delar som demonteras för flytt återskapas till ett mer ursprungligt utseende	
	Rivning	-	-	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med dokumentationen av huset. Samt vid arbetet med demonteringen.	Dokumenterad. NBM sid 104ff. Och vid arbetet med demonteringen.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 2 demonterade byggnader. Demonterat. Inriktningsbeslut för ny placering har tagits. Placering och uppförande behandlas som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J76 och 86. Bolagsvägen 18 och 10

J76. Bolagsvägen 18

J86. Bolagsvägen 10.

JOHANNESOMRÅDET

J76 och 86. Bolagsvägen 18 och 10. Demonterade.

Mkt högt värde	Högt värde	Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1908 och 09
Beskrivning J86 har kvar väldigt mycket av sitt ursprung medan man på J76 har bytt bl a fönster.		J86 låg högt och avskilt i utkanten av Bolagsområdet med tät skog på alla sidor och med entrén på baksidan mot sluttning. Rester av planteringar. J76 stod högre än Bolagsvägen i ett läge ovanför J77 och Bolagshotellet. Dess närmaste bebyggelse har varit J75 och bostadshus från utbyggnadsetappen 1940-60-talet. Rester av blomrabatter och potatisland	Tjänstemannabostäder uppförda 1908 resp 1909. 1 lägenhet i vardera hus. 1½ våningar med en del av sadeltaket med annan lutning och kupor. Villor med drag av jugend och nationalromantik. Enskilda byggnader. J76 ombyggt 1992 med bl a nya fönster vilket sänker värdet något.	
Tolkning		Placering och tidstypisk villaarkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede. Placering och tidstypisk villaarkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Det avskilda läget. De enkla markytorna med gräs och grus. Balkongens läge mot utsikt.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Arkitektoniskt och estetiskt värde. " Dragen av jugend och nationalromantik i alla delar. Husets volym. Takform och kupor. Tidigare täckning var skivklädning. Fasadens panelsättning och -typ. Fönstersättning och -former. Verandor, entréer och balkonger med sin detaljrikedom. Övriga snickeridetaljer. Skorstenarnas utformning och material. Granitsockeln som tar upp höjdskillna-derna i marken.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Avskildheten kan bildas genom placering med lite avstånd och med vegetation. Väderstrecken viktiga för balkongen.	Alla sparade delar och detaljer ska återanvändas. Takmaterialet kan dock bytas. De detaljer och material som blir nya vid återuppförandet ska rekonstrueras utifrån de befintliga sparade provena eller skisser. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de delar som demonteras för flytt återskapas till ett mer ursprungligt utseende. Bör gärna ha samband med annan bolagsbebyggelse. Men kan också stå som enskilda byggnader i annat sammanhang om inte omgivande bebyggelse är för tät och hög. Omgivande bebyggelse bör hålla ungefär samma höjd som villan.	
	Rivning	-	-	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med dokumentationen av huset. Samt vid arbetet med demonteringen.	Dokumenterade. NBM sid 96 resp 61ff. Och vid arbetet med demonteringen.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 2 demonterade byggnader. Demonterade. Inriktningsbeslut för ny placering har tagits. Placering och uppförande behandlas som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J77. Bolagsvägen 12. 74:an inkl uthus

JOHANNESOMRÅDET

J77. Bolagsvägen 12 . 74:an inkl uthus. Demonterat.

Mycket högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1896
Beskrivning Högt värde p g a sin välbervarade exteriör.		<p>Stod relativt långt från övrig bostadsbebyggelse tvärs över vägen från Bolagshotellet och i sammanhang med Disponentvillan och det stora bolagskontoret med en parkliknande miljö mellan.</p> <p>Kring hust var enkla ytor av gräs och grus med trädrida runt gårdsplan.</p> <p>Rester av rabatter.</p> <p>Uthuset utgör en viktig del av närmiljön med sin speciella form.</p> <p>Plan mark med svag sluttning norrut.</p>	<p>Uppförd som ingenjörsbostad 1896. Senare använd som kontor och senast ombyggd till 6 lägenheter.</p> <p>"74:an, Bolagsvägen 12 (77)</p> <p>Sekelskiftesvilla i 2-2½ våningar, med snickarglädje, omgiven av parkliknande trädgård. Uppförd som ingenjörsbostad 1896. Senare använd som kontor.</p> <p>Nbm s 78. "</p> <p>Tjänstemannabostad och sedan kontor. Senaste tiden ombyggd till flerbostads-hus med 6 lägenheter.</p> <p>Byggd 1896.</p> <p>Solitär.</p> <p>2-2½ våningar med flera sammansatta byggnadskroppar.</p> <p>Uthuset är åttakantigt.</p>	
Tolkning		<p>Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.</p> <p>Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p>	<p>Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets pionjärskede och dess behov av lokaler för verksamhet i närheten av andra officiella byggnader.</p> <p>Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.</p> <p>Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p>	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		<p>Kopplingen till de representativa bolagsbyggnaderna Disponentvillan och hotellet samt även det stora Bolagskontoret.</p> <p>Den parkliknande omgivningen</p> <p>Plan mark.</p> <p>Öppen tomtplats med trädrida och lite avstånd till annan bebyggelse.</p> <p>Placeringen av uthuset bör ske i förhållande till husets entréer.</p>	<p>Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning.</p> <p>Arkitektoniskt och estetiskt värde. "</p> <p>Husets volym som är högre än de flesta andra av byggnaderna inom området förutom Disponentvillan och hotellet.</p> <p>Takformer och material, fasadens panelsättning och -typ, fönstersättning och -former.</p> <p>Entréers och balkongers detaljer samt övriga snickeridetaljer.</p> <p>Skorstenarnas utformning och material.</p> <p>Granitsockeln som tar upp höjdskillnaderna i marken.</p> <p>Uthusets utformning.</p>	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	<p>Kan med fördel stå i samband med Disponentvillan men för denna finns förslag på placering och där finns ingen plats för denna byggnad.</p> <p>Men kan också stå i miljö med andra offentliga byggnader eller bolagsbebyggelse.</p> <p>Bör dock behålla parkkaraktären runt gården.</p>	<p>Alla sparade delar och detaljer ska återanvändas.</p> <p>De detaljer och material som blir nya vid återuppbyggnaden ska rekonstrueras utifrån de befintliga sparade provena eller skisser.</p> <p>Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de delar som demonteras för flytt återskapas till ett mer ursprungligt utseende.</p>	
	Rivning	-	-	
	Dokumentation	<p>Översiktligt dokumenterad i samband med dokumentationen av huset. Samt vid arbetet med demonteringen</p>	<p>Dokumenterad. NBM sid 78ff. Och vid arbetet med demonteringen.</p>	
Rekommendation		<p>Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 2 demonterade byggnader.</p> <p>Demonterad.</p> <p>Inriktningsbeslut för ny placering har tagits.</p> <p>Placering och uppförande behandlas som lovärende enligt PBL</p>		

JOHANNESOMRÅDET

J79. Pumphuset

Bild: NBM.

JOHANNESOMRÅDET

J79. Pumphuset. Beslutat att flyttas.

Mycket högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1911
Beskrivning		Står mitt bland bebyggelsen vid Pumpbacken med varierad bebyggelse och grönska runt om. Gräsytor och väg. Sluttande mark.	Teknisk funktionsbyggnad. Uppföd 1911. Panelklädd tornformad byggnad, med takfall i två våningar.	
Tolkning		Uttryck för teknisk funktion i samhällets etableringsskede.	Uttryck för teknisk funktion i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Närheten till vägen och de enkla ytorna. Exponerad. Pumphuset står på en betongsöcket som tar upp markens höjdskillnader.	Den tydliga utformningen som talar om att detta är en funktionsbyggnad. Estetiskt värde. Volymen. Takformen och detaljer. Fasadernas panelsättning och -typ. Öppningars utformning. Övriga snickeridetaljer. Grundläggningen på hög sockel som tar upp variationerna i marken.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Kan placeras vars som helst och gärna med funktion som pumphus eller annan teknisk funktion men ny placering ska väljas med omsorg till omgivande bebyggelse som gärna ska ha liknande karkatär som nuvarande bolagsbebyggelse.	Kan gärna användas för överbyggnad av ny teknisk funktion. Pump eller transformator. Husets exteriör och detaljer bör bevaras. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Om Pumphuset är i så dåligt skick att det inte går att flytta så bör det innan rivning dokumenteras så att det är möjligt att rekonstruera. Vid rivning går värdet förlorat.	
	Dokumentation	Översiktlig dokumentation i samband med byggnaden.	Före flytt eller eventuell rivning ska Pumphuset dokumenteras. Nivån anpassas till åtgärd. Mer utförlig vid rivning.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Beslut att flytta finns och det är önskvärt att det görs men åtgärder och ny placering utreds för närvarande då byggnaden var i sämre skick än förväntat. Är det i så dåligt skick att det inte går att flytta är det önskvärt att det rekonstrueras. Ny placering måste väljas med omsorg så att byggnaden i framtiden representerar sin funktion och placering inom bolagsbebyggelse. Placering, uppförande eller eventuell rivning behandlas som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J80. Pumpbacken 2. Förmansklubben.

JOHANNESOMRÅDET

J80. Pumpbacken 2. Förmansklubben. Innanför stängslet hösten 2016.

Måttligt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1913
Beskrivning Sänkt värde p g a att typen redan är representerad		Står i utkanten av Bolgashotellets parkliknande miljö. Öppna gräsytor och omgiven av träd. Grusad infart på en sida.	Byggt 1913. Används idag som klubblokal. 1½ våning med mansardtak med frontoner och tillbyggnad. Villabyggnad med drag av jugend/nationalromantik..	
Tolkning		Läget i anslutning till hotellet är ett uttryck för tjänstemännens sociala liv. och den sociala skiktningen.	Uttryck för tjänstemännens sociala liv i bolagssamhället i samhällets etableringsskede. Placering, funktion och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Tidstypisk villaarkitektur	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Läget och miljön.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets byggande. Arkitektoniskt och estetiskt värde Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. Dragen av jugend och nationalromantik. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är täthet samt placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Bedömning om även tillbyggaden ska flyttas måste ske beroende på vilken funktion huset får på ny plats. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Delvis dokumenterad. NBM sid 242ff.	
Rekommendation		Byggnadens står innanför stängslet. Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Huset är inte unikt och typen redan representerad av byggnader där beslut om flytt finns. Flyttas det är det önskvärt att det flyttas till område med annan bolagsbebyggelse men det kan även ses som en enskild byggnad och flyttas till ett centralt läge då det idag inte är bostadshus utan innehåller verksamhet. Om rivning blir aktuell kan befintlig dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Det är önskvärt att dokumentationen omfattar miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Innan avveckling bör åtminstone dokumentationen av miljön kompletteras med fotodokumentation. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J81. Bolagsvägen 11 inkl uthus.

JOHANNESOMRÅDET

J81. Bolagsvägen 11 inkl uthus. Demonterad.

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1908
Beskrivning Har kvar sin karaktär men är om- och tillbyggd.		<p>Stod relativt långt från övrig bostadsbebyggelse men nära Bolagshotellet.</p> <p>Parkliknande tomtplats med rabatter, lite stenlagda gångar och planterade träd och buskar.</p> <p>Enkla gräs- och grusytor.</p> <p>Öppen yta närmast huset med träridåer mot vägen samt väster och söder. Uthuset avgränsade mot Bolagshotellet. Uthuset i vinkel mot huset med garageportarna längst bort från entrén.</p> <p>Plan tomt som, närmast huset, endast sluttade svagt på baksidan.</p>	<p>Uppförd som ingenjörsbostad 1909. Under senare tid använd som disponentbostad. 1 lägenhet.</p> <p>Villa med jugenddrag.</p> <p>1½ våning med mansardtack med frontoner och kupor.</p> <p>Ursprungligt burspråk på grund och senare tillbyggnad i gaveln.</p> <p>Enskild byggnad.</p> <p>Ett uthus som delvis är ombyggt till 2 garage.</p>	
Tolkning		<p>Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.</p> <p>Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p>	<p>Uttryck för bolaget engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede.</p> <p>Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.</p> <p>Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p> <p>Tidstypisk villaarkitektur med drag av jugend.</p>	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		<p>Avskildheten genom den parkliknande tomtplatsen med träridåer mot omgivningen.</p> <p>Den plana gårdsbilden.</p>	<p>Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning.</p> <p>Arkitektoniskt och estetiskt värde. "</p> <p>Jugendkaraktären</p> <p>Husens volym.</p> <p>Takform och material med frontoner och kupor.</p> <p>Fasadernas panelsättning och -typ, fönstersättning och -former.</p> <p>Verandor, entréer och balkonger med sina detaljer och övriga snickeridetalyer.</p> <p>Skorstenarnas utformning och material.</p>	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	<p>Bör stå lite avskilt men bör också ha samband med annan bolagsbebyggelse fast kan också fungera som ensild byggnad i annat sammanhang om inte omgivande bebyggelse är för tät och hög.</p> <p>Uthuset bör placeras så att uthuset får en lämplig tillgänglighet i förhållande till bostaden.</p>	<p>Alla sparade delar och detaljer ska återanvändas.</p> <p>De detaljer och material som blir nya vid återuppförandet ska rekonstrueras utifrån de befintliga sparade provena eller skisser.</p> <p>Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de delar som demonteras för flytt återskapas till ett mer ursprungligt utseende.</p>	
	Rivning	-	-	
	Dokumentation	Översiktlig dokumentation i samband med byggnaden.	Dokumenterad NBM sid 69ff. Och vid arbetet med demonteringen.	
Rekommendation		<p>Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 2 demonterade byggnader.</p> <p>Demonterad.</p> <p>Inriktningsbeslut för ny placering är fattat.</p> <p>Placering och uppförande behandlas som lovärende enligt PBL</p>		

JOHANNESOMRÅDET

J83. Stallvägen 2, Ångkraftcentralen.

Bilder saknas.

JOHANNESOMRÅDET

J83. Stallvägen 2, Ångkraftcentralen. Under rivning

Lågt värde	Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1896
Beskrivning Vanlig typ av industribyggnad från tiden.	Centralt men lågt i Bolagsområdet nära järnvägen och andra industribyggnader som funnits i närheten.	Industribyggnad uppförd 1896 för elkraftförsörjning Rött tegel, murad med stickbågiga fönster, dekorativa pilastrar och lister samt hög skorsten. Om- och tillbyggd under åren.	
Tolkning	Troligen funktionellt placerad.	Uttryck för bolagets behov av energiförsörjning under pionjärsskedet Tegelarkitektur typisk för tiden.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Läget mitt bland annan bebyggelse.	Kulturhistoriskt värdefull som representant för en viktig funktion i samhället. Arkitektoniskt intressant. Tidstypisk industriarkitektur, men i Malmberget ovanlig i sitt slag.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Flytt är inte realistiskt för denna byggnad	Då det inte är realistiskt att flytta denna byggnad borde den ändå fotodokumenteras översiktligt. Delar av byggnaden och dess formspråk kanske kan återanvändas eller rekonstrueras i annan byggnad för industriändamål.
	Rivning	Rivning påbörjad. Bör fotodokumenteras	Rivning påbörjad. Bör fotodokumenteras översiktligt.
	Dokumentation	Ej tidigare dokumenterad	Ej tidigare dokumenterad.
Rekommendation	Rivs. Speciell byggnad med speciell funktion och inte platsspecifik. Borde fotodokumenteras innan rivningen går för långt.		

JOHANNESOMRÅDET

J84. Bolagsvägen 1, Bolagskontoret. Står innanför stängslet hösten 2016.
Bilder saknas.

JOHANNESOMRÅDET

J84. Bolagsvägen 1, Bolagskontoret. Står innanför stängslet hösten 2016

Högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1897
Beskrivning		Ligger intill disponentvillan och intill det numera rivna Bolagshotellet och inom den parkliknande miljön som funnits här. På entrésidan har huset en stor asfaltyta för trafik men på baksidan är det gräs och några lärkträd.	Byggd 1897 som Bolagskontor. Träbyggnad i 2½ våningar. Tillbyggd (arkitekt Hakon Ahlberg). omkring 1960 med modernistisk del i tre våningar. Sadeltak med frontoner på den gamla delen. Den första delen är en egen solitär medan den andra delen formmässigt kan fungera som det men inte med hänsyn till utformningen med entrén placering m m.	
Tolkning		Uttryck för den anpassning miljön har genomgått för olika behov.	Uttryck för företagets verksamhet från samhällets pionjärskede och framåt i tiden. Träarkitektur från etableringsskedet. Utbyggnaden tidstypisk modernism.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den funktionella omgivningen och placeringen i anslutning till övrig bolagsbebyggelse.	Kulturhistoriskt värdefull som en symbolbyggnad för företaget. Arkitektoniskt och estetiskt värde. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. De båda delarnas olikheter i formspråk.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är tillgänglighet och placering i anslutning till annan verksamhet. Önskvärt är även tillpassning i terrängen.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Byggnaden är en solitär och kan som byggnad placeras utan hänsyn till annan bolagsbebyggelse men för att förstå en del av värdet bör det ingå i ett sammanhang med annan bolagsbebyggelse.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad.	Huset är inte dokumenterat tidigare.	
Rekommendation		Byggnaden står innanför stängslet. Det är önskvärt att den äldre delen av kontoret ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Utgör en symbolbyggnad för bolaget och önskvärt är att den vid flytt placeras i sammanhang med annan bolagsbebyggelse som hotell och disponentvillan. Fast då villan redan har en utpekad plats kan detta vara svårt. Huset kan därför placeras centralt och användas till verksamheter. Den nyare delen har också ett högt värde men torde vara orealistisk att flytta p g a sin konstruktion. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Den nyare delen bör dokumenteras. Om rivning blir aktuell av den äldre delen bör även den dokumenteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Samt röster och minnen från de som verkat i huset. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J87. Tuoddarvillan, Bolagsvägen 8

JOHANNESOMRÅDET

J87. Tuoddarvillan, Bolagsvägen 8. Demonterad.

Mycket högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1891
Beskrivning Värdefull i allmänhetens värdering av bebyggelsen. Välbevarad exteriör.		Låg i utkanten av Bolagsområdet med skogen i sluttning mot öster och i anslutning till Disponentvillan, Bolagskontoret och Bolagshotellet. Tomtplatsen var rätt trång med smal gårdsplan med nivåskillnad mot övrig tomt. Längsidan mot vägen och entrén vänd från vägen. Några enstaka planterade buskar samt rester av odling. Stödmur av granit mot uppfarten till J86.	Bostad och bolagsbyggnad. Inga lägenheter i sin sista funktion. Uppförd 1891 som bostadshus.. Ombyggd till läkarbostad och mottagning på 1940-talet. Har använts av konstnärgruppen Tuoddargruppen sedan 1980. Trävilla i 1½ plan, med stora takkupor. Byggd 1891. Solitär.	
Tolkning		Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen under samhällets pionjärskele samt senare för viktig samhällsfunktion. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. Tidstypisk representant för sekelskiftets villaarkitektur.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Det exponerade läget mot vägen. Avståndet till annan bebyggelse. Balkongernas lägen mot gata och söder. Den trånga gårdsplanen med gräsyta en nivå högre samt den låga sockeln gav marknära känsla.	Kulturhistoriskt värdefull en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Dess senare användning som läkarmottagning visar på bolagssamhällets behov av samhällsservice. Arkitektoniskt och estetiskt värde." Husets volym. Takform och -material med kupor. Fasadens panelsättning och -typ, färgsättning och fönstersättning och -former. Balkonger och burspråk och övriga snickeridetaljer. Skorstenarnas utformning och material.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Bör gärna ha samband med annan bolagsbebyggelse men kan också stå som solitär Viktigt är ankomstförhållanden med entré mot gård eller kvarter och placeringen på plan yta och med marknära känsla.	Alla sparade delar och detaljer ska återanvändas. De detaljer och material som blir nya vid återuppförandet ska rekonstrueras utifrån de befintliga sparade proven eller skisser. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas.	
	Rivning	-	-	
	Dokumentation	Översiktlig dokumentation i samband med byggnaden.	Dokumenterad NBM sid 38ff. Och vid arbetet med demonteringen.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 2 demonterade byggnader. Demonterad. Inriktningsbeslut om ny placering är fattat. Placering och uppförande behandlas som lovående enligt PBL.		

JOHANNESOMRÅDET

J88. Bolagsvägen 6 inkl uthus som delas med J89

JOHANNESOMRÅDET

J88. Bolagsvägen 6 inkl uthus som delas med J89. Innanför stängslet hösten 2016.

Måttligt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1892
Beskrivning Måttligt värde då huset inte är platsspecifikt.		Bildar tillsammans med Bolagsvägen 4 en liten grupp av tjänstefolksbostäder för disponentvillan. Står relativt öppet med träd mot norr och vägen. Enkla gräsytor med grusad infart.	Vaktmästarbostad uppförd 1892. 1 lägenhet 1½ våningar med sadeltak med takkupa. Delar uthus med J89. Kopplad till disponentvillan.	
Tolkning		Placering visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen under samhällets pionjärskede. Arkitekturen visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den enkla närmiljön.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Kopplingen som vaktmästarbostad till disponentvillan	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Flyttas huset som enskild byggnad är det önskvärt att gårdsbilden och den enkla miljön behålls. Flyttas den i grupp med J89 är det önskvärt att gruppen med uthuset bibehålls i likvärdig gruppering. Flyttas den i sammanhang med disponentvillan är det viktigt att de inbördes avstånden bibehålls. Lite förtätning kan tillåtas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller, om det är känt, ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Byggnaden kan flyttas som enskild byggnad och kan placeras utan hänsyn till annan bolagsbebyggelse men för att förstå en del av värdet bör det ingå i ett sammanhang med annan bolagsbebyggelse, främst J89. Även disponentvillan borde ingå i grupp och kan så göra om den tänkta placeringen för denna ändras.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterad. NBM sid 34ff. Kan gärna kompletteras med bilder och röster från de som bott i husen p g a sin funktion som tjänstebostad.	
Rekommendation		Byggnaden står innanför stängslet. Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta fast typen är inte ovanlig men är inte representerad i liknande typ av miljö med flyttad bolagsbebyggelse. Då disponentvillan redan beslutats för flytt med utpekad plats så finns kanske inte möjlighet att placera detta hus i relation till den. Om flytt sker kan det gärna placeras i sammanhang med J89 och ev disponentvillan. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före avveckling kan dokumentationen av omgivningen kompletteras med foton. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL.		

JOHANNESOMRÅDET

J89, Bolagsvägen 4 inkl uthus som delas med J88.

Bild: NBM

Bild: NBM

JOHANNESOMRÅDET

J89, Bolagsvägen 4 inkl uthus som delas med J88. Innanför stängslet hösten 2016.

Måttligt värde	Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1888
Beskrivning Måttligt värde då huset inte är platsspecifikt.	Bildar tillsammans med Bolagsvägen 6 en liten grupp av tjänstefolksbostäder för disponentvillan. Står relativt öppet med träd mot norr och vägen. Enkla gräsytor med grusad infart.	Uppförd 1888 som tjänstebostad för disponentens stallmästare, senare trädgårdsmästare. 1 lägenhet. 1½ våningar med sadeltak med takkupa. Delar uthus med J88. Belägen intill disponentvillan. .	
Tolkning	Placeringen visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen under pionjärskedet. Arkitekturen visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. Tidstypisk representant för sekelskiftets villaarkitektur.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den enkla närmiljön	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning.. Kopplingen till disponentvillan	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Flyttas huset som enskild byggnad är det önskvärt att gårdsbilden och den enkla miljön behålls. Flyttas den i grupp med J88 är det önskvärt att gruppen med uthuset bibehålls i likvärdig gruppering. Flyttas den i sammanhang med disponentvillan är det viktigt att de inbördes avstånden bibehålls. Lite förtätning kan tillåtas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Byggnaden kan flyttas som enskild byggnad och kan placeras utan hänsyn till annan bolagsbebyggelse men för att förstå en del av värdet bör det ingå i ett sammanhang med annan bolagsbebyggelse, främst J89. Även disponentvillan borde ingå i grupp och kan så göra om den tänkta placeringen för denna ändras.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterad. NBM sid 31ff. Kan gärna kompletteras med bilder och röster från de som bott i husen.
Rekommendation	Byggnaden står innanför stängslet. Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta fast typen är inte ovanlig men är inte representerad i liknande typ av miljö med flyttad bolagsbebyggelse. Då disponentvillan redan beslutats för flytt med utpekad plats så finns kanske inte möjlighet att placera detta hus i relation till den. Om flytt sker kan det gärna placeras i sammanhang med J88 och ev disponentvillan. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före avveckling kan dokumentationen av omgivningen kompletteras med foton. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J90. Bolagsvägen 2, Disponentvillan inkl gårdshus.

JOHANNESOMRÅDET

J90. Bolagsvägen 2, Disponentvillan inkl gårdshus. Innanför stängslet hösten 2016. Beslut om flytt finns.

Mycket högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1891
Beskrivning Viktig i allmänhetens värdering av bebyggelsen. Fråga om byggnadsminnesförklaring har väckts två gånger. Bedömning av kulturhistoriskt värde har gjorts av Norrbottens museum.		Närmaste bebyggelse utgörs av bostäder för tjänstefolk, Bolagskontor och Tuoddarvillan Skogsbacke bakom huset och parkliknande miljö mot söder samt gårdsmiljö med uthuset kring entrén i norr. Intill huset på södra sidan finns en stenlagd terrass med springbrunn. Även haft arboretum och speciell lekstuga. Högt med fri utsikt mot söder.	Bolagsbyggnad/bostad. Först bostad för förste gruvingenjören och sedan för disponenten. Vid 1900-talets mitt ombyggd till 5 lägenheter. Byggt 1894 samt tillbyggt omkring 1897. Solitär med tillhörande tjänstefolks-bostad/gårdshus. Sedan ett antal år tillbaka står huset tomt. Två våningar med torn i schweizerstil samt uthus.	
Tolkning		Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsbyggande för högre tjänstemän under samhällets pionjärskede. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. Tidstypisk representant för sekelskiftets högreståndsvillaarkitektur.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Det höga exponerade läget. Fritt mot samhället men samtidigt lite avskilt i kanten av Bolagsområdet. Parkkaraktären med gräsmatta och planterade träd framför den exponerade sidan. Terrassen och springbrunnen. Sammanhanget med gårdshuset och vakt- och stallmästarbostäderna.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets tjänstebostadsförsörjning Symbolbyggnad i bolagsområdet. Arkitektoniska och estetiska värden. Husens volym, takform och material och detaljer. Fasadens panelsättning och -typ, fönstersättning och -former samt foder m m. Verandor, entréer och balkonger med sin detaljrikedom samt övriga snickeridetaljer. Skorstenarnas utformning och material. Granitsockeln som tar upp höjdskillnaderna i marken och den stenlagda terrassen med sin springbrunn. Sammanhanget mellan villan och gårdshuset.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid ny föreslagen placering har bedömning gjorts för att få en någorlunda tillpassning till de nu rådande förhållandena.	Solitär men i symbios med uthuset och J88-89. Behålla byggnadernas exteriör och detaljer. Ny placering med exponering av parafasaden. Parafasadens exponering är viktigare än exakt samma väderstreck som idag. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Om rivning ändå blir aktuell bör befintlig dokumentation ses över och kompletteras med både bild och text så att den blir fullständig. Omgivning, exteriör, interiör och de tillhörande byggnaderna.	
	Dokumentation	Omgivning och närmiljö bör fotodokumenteras innan flytt eller rivning.	Delvis dokumenterad NBM sid 18ff. Samt att det troligen även finns en del dokumentation i samband med utredning kring byggnadsminnesförklaring.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Beslut att flytta finns och det bör prioriteras. Plats finns utpekad men om annan plats väljs bör ny placering väljas med omsorg så att byggnaden i framtiden representerar sin funktion och placering inom bolagsbebyggelse. Befintlig dokumentation bör sammanställas och eventuellt kompletteras vare sig huset rivs eller flyttas.		

JOHANNESOMRÅDET

J91. Stallvägen 1.

JOHANNESOMRÅDET

J91. Stallvägen 1.

Högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1913
Beskrivning Lite sänkning av värdet p g a ombyggnad		Ligger lågt i Johannes med kraftverket och disponentvillan som närmaste grannar. Omges av öppna gröna ytor. Stallvägen avslutas idag utanför huset med en vändplan. Omges av träd som ger en tomtkänsla.	Kontor byggt 1913. Idag används det för olika verksamheter. Enskild byggnad i 1½ våning. Enkel volym med sadeltak med takkupa. Arkitekturen bär drag av jugend.	
Tolkning		Uttryck för bolagets verksamhet under samhällets etableringsskede.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringen i anslutning till Disponentvillan Anpassningen till terrängen Möjligheten till odling	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Arkitektoniskt och estetiskt värde. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. Placeringen. Användningen som kontor. Detaljerna som bär drag av jugend	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Önskvärt är det fria läget och markbehandling Kan förtätas något men upplevelsen av avskildhet ska vara kvar.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Denna byggnad fungerar som solitär. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer då de utgör en viktig del av karaktären. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Byggnaden är dokumenterad. Nbm s 136 ff.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnadens utformning gör att den utmärker sig i MalMBERGET så den borde flyttas så husets värde kan bevaras. Finns ingen verksamhet torde huset medge att den kan byggas om till bostäder. Den bör placeras i anslutning till byggnader i samma skala. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före avveckling kan dokumentationen av omgivningen kompletteras med foton. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J94. Seletbacken, spelhuset

JOHANNESOMRÅDET

J94. Seletbacken, spelhuset

Högt värde		Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1913
Beskrivning Bra exempel på tidens industriarkitektur i tegel.		Spelhuset ligger på en terrasserad yta i anslutning till Kaptenslaven en bit från den stora mängden bostäder. Närmaste ytorna är gräsbevuxna med grusad yta för att nå de olika ingångarna. Omgiven av träd på tre sidor.	Byggt 1913. Byggt i samband med spelet då uppfrakten från några gruvhål centraliserades Tidstypisk industriell tegelarkitektur med hög detaljering i muren.	
Tolkning		Placeringen är anpassad till den tidens behov av logistikkedja för uppfrakt av malm och människor.	Speglar förändringar och utveckling i produktionen under samhällets etableringskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringen är avhängig av funktionen.	Den typiska tegelarkitekturen för tidens industribyggnader. Den för funktionen anpassade byggnaden.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är sambandet med laven. Övrig hänsyn och anpassning måste troligen ske utifrån eventuell framtida användning.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Denna byggnad hör ihop med spelet. Denna byggnad är troligen svår att flytta då dess användning varit så speciell. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer då de utgör en viktig del av karaktären.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Enkel dokumentation utförd i samband med byggnadsminnesutredning. Den dokumentationen behöver ses över och eventuellt kompletteras.	
Rekommendation		<p>Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren:</p> <p>Det är önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta fast spelhuset torde vara svår p g a sin storlek och konstruktion. Utgör dock en symbol för gruvverksamhetens utveckling både vad gäller lokalisering och skala. Om flytt blir aktuellt bör även spelet J95 flyttas i samma sammanhang då funktionerna är kopplade till varandra. Byggnaderna torde få en museal funktion. Placeringen kan gärna vara i anslutning till annan bolagsanknuten bebyggelse eller bostadsbebyggelse i mindre skala. T ex Hermelinstollen H28 och/eller Gruvmuseet H29. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.</p> <p>Om rivning blir aktuell ses befintlig dokumentation över och kompletteras eventuellt. Den bör i första hand omfatta miljö och exteriör. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL</p>		

JOHANNESOMRÅDET

J95, Kaptensspelet.

JOHANNESOMRÅDET

J95, Kaptensspelet.

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1913
Beskrivning Spelen är en viktig symbol för gruvdrift under jord.		Spelet/laven ligger på en terrasserad yta i anslutning till och i linje med spelhuset en bit från den stora mängden bostäder. Närmaste ytorna är gräsbevuxna och grusade. Omgiven av träd på två sidor.	Byggd 1913 Byggs i samband med spelhuset då uppfrakten från några gruvhål centraliserades. Tydlig industribyggnad med synliga konstruktioner och funktionsdetaljer.	
Tolkning		Placeringen är anpassad till den tidens behov av logistikkedja för uppfrakt av malm och människor.	Speglar förändringar och utveckling i produktionen under samhällets etableringskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringen är avhängig av funktionen.	Den tydliga industriella karaktären med synlig konstruktion och funktion.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är sambandet med spelet. Övrig hänsyn och anpassning måste troligen ske utifrån eventuell framtida användning.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Denna byggnad hör ihop med spelhuset. Denna byggnad är troligen svår att flytta då dess användning varit så speciell. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med byggnadsminnesutredningen.	Enkel dokumentation utförd i samband med byggnadsminnesutredning. Den dokumentationen behöver ses över och eventuellt kompletteras.	
Rekommendation		Området berörs av utvecklingen inom de närmaste åren: Det är önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Utgör en symbol för gruvverksamhetens utveckling både vad gäller lokalisering och skala. Om flytt blir aktuellt bör även spelhuset J94 flyttas i samma sammanhang då funktionerna är kopplade till varandra. Byggnaderna torde få en museal funktion. Placeringen kan gärna vara i anslutning till annan bolagsanknuten bebyggelse. T ex Hermelinsstollen H28 och/eller Gruvmuseet H29. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell ses befintlig dokumentation över och kompletteras eventuellt. Den bör i första hand omfatta miljö och exteriör. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J304. Höijersbacke 4

JOHANNESOMRÅDET

J304. Höijersbacke 4

Måttligt värde	Miljö/omgivning/placering i området	Byggnaden	1946
Beskrivning Sänkt värde fast huset har kvar sina tidstypiska drag g a att det inte är platsspecifikt.	I område med mestadels mindre bostadshus mittemot Höijersbacke 2. Grusyta närmast huset med möjlighet till rundkröning. Relativt kallt närmast hu-set men gränisar till skogen. Uppförd på backen i sluttande terräng Ingångarna placerade från gatan	Flerbostadshus uppfört 1946 med 8 lägenheter 2 våningar med vind och källare delvis i suterräng med ingång till källarplan på husets ena långsida. Sadeltak. Enskild byggnad Tidstypisk funktionalistisk arkitektur. Tillbyggda entrétak.	
Tolkning	Enstaka förtätning i äldre miljö där infrastruktur funnits att tillgå. Terränganpassat byggande. Placering visar på samhällets sociala skiktning som delvis började upplösas.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen under välfärdssamhällets uppbyggnad efter andra världskriget. Arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. "	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	De öppna ytorna och närheten till skog samt avståndet till andra byggnader. Följer strukturen i området genom att ta upp höjdskillnader i sockeln och nyttja detta till tillgänglighet.	Den funktionalistiska enkla arkitekturen Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Sockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. Placeringen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Önskvärt är terränganpassning och tillgänglighet samt husets placering i förhållande till väderstreck. Kan förtätas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Denna byggnad fungerar som enskild byggnad. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Byggnaden är dokumenterad. Nbm s 237ff.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta fast byggnaden är inte platsspecifik men kan flyttas i sammanhang med annan bolagsbebyggelse eller till område med liknande volymer. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J305 och 306. Jämtlandsvägen 5 och 3

JOHANNESOMRÅDET

J305 och 306. Jämtlandsvägen 5 och 3

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1962
Beskrivning Bra exempel på tidens enfamiljshus anpassade till platsen.		Står på rad på ena sidan av Jämtlandsvägen på en terrass nedanför Västgötavägen och ovanför Bolagsvägen. Asfalterad väg och uppfarter till garage. Gräsytor med väldigt lite buskar och träd.	Enfamiljshus byggda 1962. 9 lägenheter. Nio kedjehus i två grupperingar. 1 våning med suterräng med flackt sadeltak. Modernistisk arkitektur. Ritade av Hultfredsindustrierna gm E Järman.	
Tolkning		Placering visar på samhällets sociala skiktning som dock börjat upplösas vid denna tid. Förtätning i ett läge för att tillvarata redan befintlig infrastruktur.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen under välfärdssamhällets uppbyggnad. Arkitekturen visar på samhällets sociala skiktning som dock börjat upplösas vid denna tid. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. "	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringen i suterräng för att anpassa till terrängen.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Den funktionalistiska enkla arkitekturen ger estetiskt värde. Suterrängen, volymen och resningen. Fönstersättning. Placeringen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är terrängen då det är suterränghus och placeringen i förhållande till väderstrecken. Gruppen kan gentemot annan bebyggelse förtätas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Dessa byggnader utgör en samlad grupp men kan representeras av en grupp. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterade NBM sid 206ff.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Det är önskvärt att byggnaderna ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Vid flytt flyttas minst en hel rad. Ett bra exempel på tidens förtätning i Bolagsområdet. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan eventuell flytt fotodokumenteras områdets miljö. Om rivning blir aktuell ses befintlig dokumentation över och kompletteras eventuellt. Dokumentationen bör omfatta miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J307. Jämtlandsvägen 1.

JOHANNESOMRÅDET

J307. Jämtlandsvägen 1.

Måttligt värde	Miljö/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1960
Beskrivning Måttligt värde trots att det har kvar sina tidstypiska drag men det är inte platsspecifikt för Bolagsområdet.	Ligger öppet med kala hårda ytor kring huset. Asfalt på framsidan och grusad yta runt huset.	Modernt affärshus byggt 1960 med 2 lägenheter på övervåningen och garage i källarvåningen. 2 vån med sadeltak. Putsat slätt hus med få detaljer utom kring butiksparti och markerad skorsten i ena gaveln.	
Tolkning	Förtätning i ett läge för att tillvarata redan befintlig infrastruktur.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen och servicen i samhällets moderniseringsskede efter kriget.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Läget i området som vid utbygganden av området legat relativt centralt mellan de äldre delarna och de delar som etablerades under samma tid.	Kulturhistoriskt värde som bolagssamhällets enda bevarade affärshus. Huset i sig är inte unikt men har kvar sin tidstypiska utformning så detaljerana är ett viktigt karaktärsdrag.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt kan detta hus placeras nästan var som helst i samhället då det inte är platsspecifikt på något sätt. Enda hänsyn är att butiksentrén placeras mot väg eller gata. Kan förtätas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Enskild byggnad som kan placeras nästan var som helst i samhällena då det är från samma tid som mycket av övrig bebyggelse. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Detta hus kan återuppföras med eller utan källare men flytt kanske inte är möjligt p g a husets konstruktion.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterad NBM sid 202ff.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Byggnaden står alldeles vid stängslet idag: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som flyttas. Men byggnaden är av den arten att den kan vara svår att flytta p g a sin konstruktion. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om den flyttas så placeras den med fördel i centrumnära läge i gatuliv. Innan avveckling kan dokumentationen av omgivningen kompletteras med foton. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

J308. Upplandsvägen 20, 22 och 24. Innanför stängslet

JOHANNESOMRÅDET

J308. Upplandsvägen 20, 22 och 24. Innanför stängslet

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1955
Beskrivning		<p>Ligger högt i området med södervända balkonger.</p> <p>Enkla gräsytor med långa uppfarter från vägen. Skogsridå mot norr.</p> <p>Ingår i område i det gamla bolagsområdets utkant som exploaterades i denna tid. Området uppe i nordost bebyggdes med större tjänstemannavillor relativt glest placerade.</p>	<p>Modernistiska suterrängvillor för tjänstemän byggda 1955. 1 lägenhet per hus. Arkitekt Folke Hederus.</p> <p>Pulpettak med framträdande balkonger och inbyggda garage. Färgsatta som en ensemble"</p>	
Tolkning		<p>Placering visar på samhällets sociala skiktning.</p>	<p>Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets moderniseringsskede efter kriget.</p> <p>Arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.</p> <p>Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p> <p>Representerar tidstypisk villaarkitektur.</p>	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		<p>Läget i det nya området som etablerades under denna tid.</p> <p>Den yttre miljön med intrycket av stor tomt.</p>	<p>Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning</p> <p>Arkitektoniskt och estetiskt värde.</p>	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	<p>Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen.</p> <p>Viktigt är exponeringen mot gata och terränganpassningen.</p> <p>Önskvärt är placeringen i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck och väg.</p> <p>Kan förtätas något.</p>	<p>Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick.</p> <p>Grupp som bör placeras i grupp och gärna i samband med annan likvärdig bebyggelse.</p> <p>Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras.</p> <p>Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk.</p> <p>De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas.</p> <p>Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.</p> <p>Beakta detaljer och färgsättningen då de utgör en viktig del av karaktären.</p>	
	Rivning	<p>Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.</p>	<p>Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten.</p> <p>Värdet försvinner vid rivning.</p>	
	Dokumentation	<p>Översiktligt dokumenterad i samband med huset.</p>	<p>Dokumenterad NBM sid 198ff.</p>	
Rekommendation		<p>Byggnaderna står innanför stängslet:</p> <p>Det är önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Storleken på hus av typen nyare tjänstemannavillor finns delvis representerad i tidigare flyttade byggnader från Norrbottensvägen. Men typen som sådan finns inte representerad. Flyttas eventuellt i närheten av de redan flyttade från Norrbottensvägen. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.</p> <p>Innan avveckling borde dokumentationen av omgivningen kompletteras med foton.</p> <p>Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL.</p>		

JOHANNESOMRÅDET

J309. Upplandsvägen 19, 21 och 23.

JOHANNESOMRÅDET

J309. Upplandsvägen 19, 21 och 23. Flyttade.

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1955
Beskrivning Ritade av Folke Hederus. Ursprungligt skick och tidstypiska.		Närmaste bebyggelse har utgjorts av andra tjänstemannabostäder byggda 1955 Upplandsvägen gick norr om husen där entréerna var men även söder om husen fanns en liten anslutningsväg till garagen i suterrängplanet. Kring husen var det gräsmatta och lite lövträd. Någon blomrabatt finns också. Tomten har grässlånt mot söder. Inbördes stod de tre husen i rad på synbart samma höjd i längsled.	Tjänstemannabostäder. Enfamiljsvillor från 1955 byggda suterräng, med inbyggda garage. Inrymmer 1 lägenhet vardera. Modernistiska drag. Arkitekt Folke Hederus. " Präglad av sin byggnadstid tid med enkla detaljer	
Tolkning		Utvidgningen av Bolagsområdet under moderniseringsskedet. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets moderniseringsskede efter kriget. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet. Tidstypisk arkitektur inom Bolagsområdet från moderniseringsskedet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Ingår i ett område i utkanten av det gamla som byggts i områdets andra utbyggnadsetapp tillsammans med flera tjänstemannavillor. Tomtplatsen är präglad av husens tillkomsttid och ser ut som en ordinär villatomt förutom anslutningsvägen. Placeringen i rad på terrass med avstånd som motsvarar en tänkt tomt som den kunde se ut vid husens tillkomst.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Arkitektoniskt och estetiskt värde. " Husens volym med tydlig entrésida och baksida mot söder med uteplatsen i hörnet. Takform. Fasadens panelsättning och -typ, fönstersättning och -typer. De enkla detaljerna. Skorstenarnas utformning och material. Suterrängvåningen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid ny placering har bedömning gjorts för att få en någorlunda tillpassning till de tidigare förhållandena. Dock har inte suterrängen återskapats annat än som grund tillpassad marken.	Behålla byggnadernas exteriör och detaljer. Källaren i suterräng med garage bör rekonstrueras. Om inte det är möjligt bör åtminstone sockeln på entrésidan behålla sin höjd och marken slutta mot andra långsidan. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ur-sprungliga detaljer kan de återskapas.	
	Rivning	-	-	
	Dokumentation	Översiktlig dokumentation i samband med byggnaden.	Dokumenterade NBM sid 195ff.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Husen är flyttade till Koskullskulle.		

JOHANNESOMRÅDET

J314. Stallvägen 12

Bilder:NBM

JOHANNESOMRÅDET

J314. Stallvägen 12. Beslut om flytt finns.

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1948
Beskrivning Tidstypisk.		Byggnaden ligger i nära anslutning till Stallvägen 14 och har i övrigt blandad bebyggelse kring sig. Trång gård med grus och gräs. Mot angränsande tomter finns träridåer. I övrigt inte så mycket träd på tomplatsen. Grusad körbar yta på tre sidor av huset. Placerad i en svag sluttning mot vägen. Entréer på långsidan vänd från vägen och på en gavel.	Flerbostadhus i funkisstil, uppfördt 1948. 2 lägenheter. Dess läge innebar en förtätning av bolagsområdet. 2 våningar med källare med egen ingång i ena långsidan. Enkelt funktionalist formspråk utan tydlig fram- och baksida. En balkong mot söder.	
Tolkning		Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets moderniseringsskede efter kriget. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Tillhör områdets andra utbyggnadsetapp och är placerade som en förtätning. De enkelt utformade ytorna. Anpassningen till marken som tas upp i sockeln.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Enkelheten. Husets volym, takform, material och detaljer. Fasadens panelsättning och -typ, fönstersättning och -former samt de små fodren m m. Entréer och balkonger med sina smäckra detaljer. Skorstenarnas utformning och material Grundläggningen då huset har källare idag.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid ny föreslagen placering har bedömning gjorts för att få en någorlunda tillpassning till de nu rådande förhållandena. Källaren kommer dock troligen inte att återskapas. Endast sockel som tar upp markens variationer.	Behålla byggnadens exteriör och detaljer. Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande. Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten	Om rivning ändå blir aktuell bör befintlig dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation. Vid rivning går värdet förlorat.	
	Dokumentering	Översiktlig dokumentation i samband med byggnaden finns.	Dokumenterad NMB sid 150ff.	
Rekommendation		Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt. Huset ska flyttas till Koskullskulle.		

JOHANNESOMRÅDET

J315. Stallvägen 14

Bild: NBM

JOHANNESOMRÅDET

J315. Stallvägen 14. Beslut om flytt finns.

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1955
Beskrivning		<p>Byggnaden ligger i nära anslutning till Stallvägen 12 och har i övrigt blandad bebyggelse kring sig.</p> <p>Trång gårdssida med entréer och grus och gräs samt trädridå mot grannar och Stallvägen. I övrigt inte så mycket träd på tomtplatsen.</p> <p>En anslutning från Stallvägen till entrésidan. Gemensam med anslutning till nr 12. Grusad körbar yta på tre sidor av huset.</p> <p>Källaren/suterrängvåningen ligger lägre än vägen vilket medför nedfarter till garagen.</p> <p>Entréer på långsidan vänd från vägen.</p>	<p>Flerbostadhus i funktisstil, uppfört 1952. 2 lägenheter.</p> <p>Dess lägen innebar en förtätning av bolagsområdet.</p> <p>2 våningar med ingångar från gårdssidan med källare och garage i källaren/suterrängen.</p> <p>Enkelt funktionalist formspråk med balkonger på bägge våningarna längs hela fasaden mot söder.</p>	
Tolkning		<p>Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.</p> <p>Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p>	<p>Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets moderniseringsskede efter krigen</p> <p>Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning.</p> <p>Avspeglar levnadsförhållanden i bolagsområdet.</p>	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		<p>Tillhör områdets andra utbyggnadsetapp och är placerade som en förtätning.</p> <p>De enkelt utformade ytorna.</p> <p>Anpassningen till marken som tas upp i sockeln.</p>	<p>Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i bolagets bostadsförsörjning.</p> <p>Enkelheten.</p> <p>Husets volym, takform, material och detaljer.</p> <p>Fasadens panelsättning och -typ, fönstersättning och -former samt de små fodren m m samt entréer och balkonger med sina smäckra detaljer.</p> <p>Skorstenarnas utformning och material</p> <p>Grundläggningen då huset har källare idag.</p>	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	<p>Vid ny föreslagen placering har bedömning gjorts för att få en någorlunda tillpassning till de nu rådande förhållandena.</p> <p>Källaren kommer dock troligen inte att återskapas. Endast sockel som tar upp markens variationer.</p>	<p>Behålla byggnadens exteriör och detaljer.</p> <p>Delar som demonteras eller rivs i samband med flytten ska flyttas med eller återuppbyggas till likvärdigt utförande.</p> <p>Finns ritningar eller fotografier på ursprungliga detaljer kan de återskapas.</p>	
	Rivning	<p>Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten</p>	<p>Om rivning ändå blir aktuell bör befintlig dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation.</p> <p>Vid rivning går värdet förlorat.</p>	
	Dokumentation	<p>Översiktlig dokumentation i samband med byggnaden finns.</p>	<p>Dokumenterad NBM sid 153ff.</p>	
Rekommendation		<p>Tidigare behandlad i Kulturmiljöanalys etapp 1 inför detaljplan för flytt.</p> <p>Huset ska flyttas till Koskullskulle.</p>		

JOHANNESOMRÅDET

J 316. Seletbacken 3 och 5

JOHANNESOMRÅDET

J 316. Seletbacken 3 och 5

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1957
Beskrivning De skivklädda är tidstypiska och typen förekommer i flera varianter.		Belägna längst mot öster inom Johannes avskilt från övrig bebyggelse både genom höjdskillnad och trädklätt parti. Omgivna av träd och granne med spelhuset och laven. Delvis terrasserad mark	Två parhus med totalt 4 lägenhet byggda 1957. En våning samt suterräng, grupperade två och två. Flacka sadeltak med avvikande kulör i gavelspets. Skivklädda (eternit) fasader.	
Tolkning		Placeringen är svårtolkad. Kanske det fanns behov av dessa bostäder och detta var lämplig mark?	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen i samhällets moderniseringskede efter kriget.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Det avskiljda läget som troligen i sig inte haft något syfte då husen byggdes då de lika gärna kunnat stå på annan plats.	Kulturhistoriskt värdefulla som en årsring i bolagets tjänstebostadsförsörjning. Byggnadernas utformning som finns representerad här och på Kilen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid flyttning bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är terränganpassning i suterräng och avstånd till annan bebyggelse. Kan förtäas gentemot annan bebyggelse men inte inom gruppen.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Grupp som bör placeras i grupp. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterade NBM sid 15ff. Kan gärna kompletteras med bilder och röster från de som bott i husen	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Det vore önskvärt om några av byggnaderna av denna typ ingår i urvalet för byggnader som flyttas. Men p g a eterniten innebär det en sanering (även vid rivning) innan flytt och ett utbyte av skivorna till asbestsfria. Men just denna typ med färgade eternitklädda fasader utgör ett kulturhistoriskt värde och en hel grupp eller ett urval på minst 4 av dessa hus vore önskvärt om de kunde ingå i urvalet som representant för hur enfamiljshus kunde byggas i Malmberget efter andra världskriget. Typen representeras av J316, K328 och 331. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan avveckling borde dokumentationen av omgivningen kompletteras med foton. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

JOHANNESOMRÅDET

Garageområde

JOHANNESOMRÅDET

Garageområde		Placering i området	Byggnaden
Området Högt värde	Garagen Lågt värde		
Beskrivning		Detta område ligger i Skånebackens förlängning norrut i anslutning till J50.	Fribyggda eller ihopbyggda enskilda garage av varierad utformning och ålder.
Tolkning		Behov av garage har uppstått med bilismens intågande i samhället. För att inte behöva placera garagen i anslutning till bostäderna har mark upplåtits i anslutning till områdena.	Marken har upplåtits av markägaren (Bolaget i de flesta fall) och enskilda har uppfört garagen.
Viktiga karaktärsdrag att beakta		De enkla ytskikten och utförandet. Placeringen i anslutning till bostadsområdena	Det varierande utförandet på garagen.
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Samlat i anslutning till bostadsområde.	De flesta garagen är av sådant utförande att flytt troligast inte är aktuellt och om något garage flyttas så utförs det av den enskilda ägaren till garaget.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Garagen bör underhållas exteriört så länge de är synliga för allmänheten.
	Dokumentation	Ej dokumenterad.	Ej dokumenterade.
Rekommendation		Detta område berörs av avveckling inom en snar framtid: Det vore önskvärt om området fotodokumenteras och fenomenet med avskiljda garageområden tas upp i nyetableringar av områden.	

KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 februari 2017

JÄRNVÄGSOMRÅDET SID 131-150

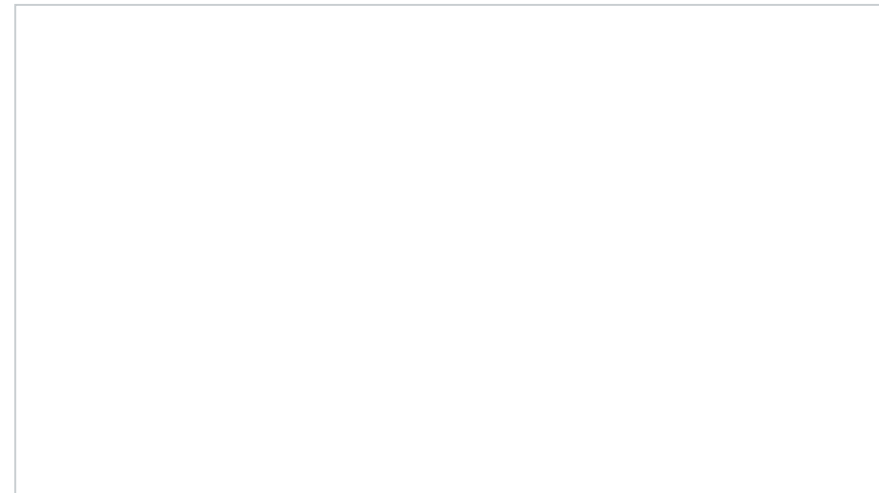
Pionjärskedet före 1900

Jvn48. Etableringsskedet 1900-1945

Jvn320. Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

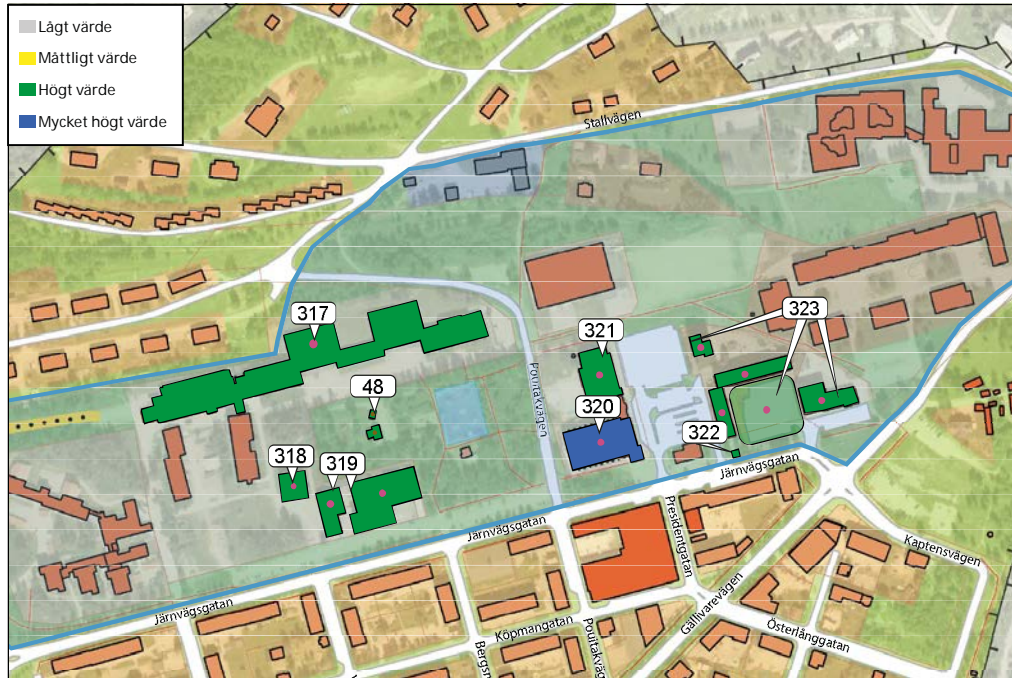

1970 och framåt/Stagnation och förändring

GÄLLIVARE-

 TYRÉNS

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Järnvägsgatan mot väster.

Välkommaskolans gård.

Delar av Välkommaskolan från
*Svanparken

Sporthallen mot Järnvägsgatan.

Bebyggelse

När järnvägen försvann 1962 byggdes här allmänna byggnader som skolor, sporthall m m. med ett salutorg med bostäder och handel samt en öppnare struktur för andra funktioner.
 Bebyggelsen domineras av storskaliga byggnader med modernistiska inslag från 1950- och 60-talen, relativt fritt utplacerade i grönområdet med uppfartsvägar för trafiken från Järnvägsgatan.
 Från järnvägsepoken (1888-1962) finns ingen bebyggelse bevarad, förutom scenbyggnaden i Svanparken. Parken tillkom redan på 1910-talet.
 Bebyggelsen är tydligt orienterad mot söder och har mot norr en mer sluten karaktär.
 Bebyggelsen är ett uttryck för samhällets modernisering och utbildningsväsendets uppbyggnad.

JÄRNVÄGSOMRÅDET

I den fördjupade översiktsplanen för tätorten är Järnvägsområdet avsatt som GB-område. D v s gruvindustri, dessförinnan bostäder och centrum enligt fastställt tidplan.

Enligt tidplan för avveckling (dec 2016) berörs området inom de närmaste åren. Många av funktionerna är under planering i Gällivare.

<p>Karaktärsdrag</p>	<p>Centralt beläget område i västra delen av Malmberget När bangårdarna togs bort frigjordes centralt belägen mark, vilket gav möjligheter till ett öppet byggnadssätt. Området har en gles bebyggelsestruktur med bl a stora allmänna byggnader med en hel del grönska samt ett stort sammanhängande parkområde. Exploateringen av järnvägsområdet inträffade under samma period som rivningar på grund av Gropens framväxt utplånade andra delar av Malmberget. Många hus som då revs fick efterföljare här. Områdets karaktär präglas framför allt av de större modernistiska byggnaderna som tillkom på 1960-talet. Parken från 1910-talet är det enda delvis bevarade spår från järnvägsepoken.</p>
<p>Tolkning</p>	<p>Gamla järnvägsområdet har en fundamental roll i samhällets tidiga historia. Platsen valdes till bangård för att malmen skulle kunna rutschas ned till tågen från gruvan ovanför. Den kom också att utgöra ett tidigt samhällscentrum. Läget är karaktäristiskt för järnvägens behov eftersom bangårdar av praktiska skäl anlades på plan mark. Uttrycker det moderna samhällets framväxt i efterkrigstidens Malmberget, nu med kommunen som en drivande aktör. Uttryck även för det historiska förlopp som medfört att gruvbrytningen som en gång byggde samhället, lät riva sitt historiska centrum under 1960-talet.</p>
<p>Värdebärare</p>	<p>Gamla järnvägsområdets läge nedanför gruvan belyser förhållandet att järnvägen var en förutsättning för malmbrytningen och därmed för samhällets tillkomst. Det plana området nedanför gruvan visar det strategiskt valda läget för bangårdar och stationsområde. Den glesa bebyggelsestrukturen och parkområdet som en rest av perioden som bangårds- och stationsområde samt från efterkrigstidens stadsplaneidéer om byggnader i park. Affärscentrums kontinuitet från det gamla salutorget. Många funktioner och byggnader i området är arvtagare till äldre föregångare som revs under 1950-, 1960- och 1970-talen. Är tillsammans med Finnstan ett enhetligt område som speglar efterkrigstidens Malmberget och hur ett modernt samhällscentrum skulle se ut vid den här tiden.</p>
<p>Förhållningssätt</p>	<p>Områdets kulturhistoriska värde ligger i att här finns i avläsbara avlagringar från två olika historiska skeden, dels från den första järnvägsepoken, dels från den period "efter järnvägen" då samhällets moderniserades. Dessa drag bör vårdas så länge som möjligt och sedan dokumenteras utförligt innan rivning.</p>

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn 48. Svanparken

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn48. Svanparken			
Högt värde	Placering i området	Anläggningen	1920-1955
Beskrivning Högt värde utifrån sin betydelse för rekreation under lång tid.	Central placering i Järnvägsområdet, omgiven av offentliga institutioner såsom skolbyggnader, badhuset och sporthallen.	Parkområde med fågeldamm, fontän, scen och sommarcafé. Området mellan Johannesgatan och samhällets västra gräns uppläts som folkpark 1916. Planering och prospektering bekostades av SJ. Arbetet utfördes av ideella krafter. Svandammen anlades på 1920-talet då även scenbyggnaden tillkom. Sommarcaféet är Barons gruvstuga (raststuga) som flyttades hit 1925. Fick namnet Svanparken vid Barnens Dagfirandet 1951. 1955 anlades fontänen.	
Tolkning	Svanparken knyter ihop de annars glest placerade offentliga byggnaderna.	Uttryck för samspillet mellan privata och offentliga aktörer i samhällsbyggandet. Uttryck för samhällets sociala liv under en lång tidsperiod. Uttryck för folkparksepoken i Sverige som var rådande under 1900-talets första hälft. Parken har genom sin historia fått nya tillägg såsom fontänen 1955.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Flack terräng med flera nordiska trädslag, domineras framför allt av björk, gran, tall och lönn. Förhållandet mellan byggnader, vegetation och stråk	Parkens tillkomstshistoria som visar på samspillet mellan SJ och ideella krafter för att åstadkomma ett område för rekreation. Platsens grönytor som vittnar om SJ:s bidrag till trädgårdsodlingens historia i Norrbotten. Parken som ett avtryck av det sociala livet under samhällets hela historia. Svandammen och fontänen som lokalhistoriskt intressanta. Sommarcaféet som paviljong i parken, men även som gruvstuga från Barons gruva.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Parken som sådan flyttas troligen inte men element och växter från parken kan återskapas i nya parker.	Parken bör vårdas så länge som möjligt så att dess kulturhistoriska värden tillvaratas. De delar som eventuellt flyttas torde vara scenen, caféet och eventuellt fontänen. De bör flyttas samlat till ny parkliknande miljö och nyttjas som nu. Det finns ingen självklar plats.
	Rivning	Miljön bör vårdas så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör de ingående byggnadsverken underhållas i nuvarande skick så länge de används och ligger utanför stängsel och exteriört så länge det är synligt för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Ingen dokumentation är genomförd men troligen finns bilder i bildarkiv och hos privatpersoner.	Ingen dokumentation är utförd.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Det är önskvärt att det kulturhistoriska värdet tillvaratas genom flytt av de olika delarna som fontän, café och scen. Önskvärt är då att närmiljön för de flyttade delarna efterliknar den befintliga parkkaraktären. Svanparken är en viktig del av Malmbergets historia. Inspiration kan hämtas från Svanparken när nya park- och grönområdet planeras. Önskvärt är att dokumentera parken innan den försvinner och de olika byggnaderna om de inte flyttas. Dokumentationen bör omfatta miljön samt delarnas exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL.		

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn317. Välkommaskolan

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn317. Välkommaskolan

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1967
Beskrivning Har sin funktion och tidstypiska karaktär bevarad i sina ursprungliga delar.		Placerad i foten av en sydsluttning vid Järnvägsområdets norra gräns. Den långsträcka byggnaden följs av en skolgård som angränsar till Svanparken. Gränsen markeras av en låg mur i betong med kassettmönster. Muren har inslag av senare bemålade kvadratiska färgfält.	Ritades 1967 av Laudon Arkitektkontor AB, Stockholm. Gamla läroverket vid Kaptensvägen revs 1968. Ersattes av Välkommaskolan som stod färdig samtidigt. Långsträckt tegelbyggnad uppdelad i sektioner. Bildar skärm mot norr, öppnar upp sig mot söder och Svanparken. Byggnaden har varierande byggnadsvolymer indelade utifrån funktion. Vid fönsterpartier förekommer lodräta träreglar och gul plåt.	
Tolkning		Den låga muren och skolgården är monumental och visar på en hierarkisk struktur.	Uttryck för skolväsendet uppbyggnad samt för samhällets modernisering efter kriget. Tidstypisk modernistisk arkitektur. Stram och delvis symmetrisk arkitektur med lekfulla inslag.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Omgivningens vidsträckta, öppna och monumentala karaktär.	Skolbyggnaden som representant för samhällsfunktion under samhällets modernisering i efterkrigstid. De varierande byggnadsvolymer, den strama symmetriska fönstersättningen som följs av större glaspartier med träreglar och gulmålade plåtar. Entrépartierna.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Flytt torde vara orealistiskt.	Denna byggnad är troligen orealistisk att flytta p g a sin storlek och konstruktion.	
	Rivning	Miljön bör värdas så länge den är synlig för allmänheten.	Så länge skolan är i bruk och fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Innan avveckling bör miljön dokumenteras.	Byggnaden inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden har höga arkitektoniska kvaliteter och värden men flytt torde vara orealistiskt. Eventuellt kan delar av byggnaden återbrukas av praktiska eller estetiska skäl. Innan rivning bör dokumentation ske av miljön, exteriör, planlösning och interiör översiktligt vad gäller material. Hela skolområdet bör då ses i ett sammanhang. Kan gärna innehålla bilder och röster från de som verkat i huset. Rivning hanteras som lovående enligt PBL		

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn318. Handels- och teknikskola

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn318. Handels- och teknikskola

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1954-55
Beskrivning Har sin funktion och karaktär bevarad.		Byggnaden är fritt placerad i mot Svanparkens västra gräns. Runt byggnaden finns tegelbyggnader med liknande utformning.	Ritad år 1954-1955 av Folke Löfberg - Leo Uulas Arkitekter Stockholm. Byggnad i 2½ våning med gul tegelbeklädning på betongstomme, kubisk byggnadsvolym med sadeltak. Byggnadens fasader domineras av stora, symmetriskt placerade fönster, som har en liggande och två stående mittposter. Fönstren på översta våningens gavelsidor följer byggnadens takfall.	
Tolkning		Uppförd i ett sammanhang med andra byggnader ritade av samma arkitekt.	Uttrycksfull och tidstypisk folkhemsarkitektur av hög kvalitet Uttryck för skolväsendets uppbyggnad i efterkrigstid, samt för samhällets modernisering och den omsorg som lades i efterkrigstidens skolbyggnader. Byggnadens formspråk med de stora fönstren påminner om de av Gustav Wickman ritade byggnaderna i Kiruna.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Enskild monumentalbyggnad, i omgivning av underordnade byggnader. Placeringen invid Svanparken.	Skolbyggnaderna som representanter för samhällsfunktion under samhällets modernisering i efterkrigstid. Unikt och säregt formspråk med stora fönster, tegelarkitektur och liksidiga fasader. Stående tegelskiften under fönster. Hur fönstren på gavlsidornas övre del följer takfallet.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Flytt torde vara orealistiskt.	Denna byggnad är troligen orealistisk att flytta p g a sin storlek och konstruktion.	
	Rivning	Miljön bör värdas så länge den är synlig för allmänheten.	Så länge skolan är i bruk och fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Värdet försvinner vid rivning. .	
	Dokumentation	Innan avveckling bör miljön dokumenteras.	Byggnaden är inte dokumenterad förut.	
Rekommendation		<p>Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden har höga värden men flytt torde vara orealistiskt. Eventuellt kan delar av byggnaden återbrukas a praktiska eller estetiska skäl.</p> <p>Byggnaden har mycket höga arkitektoniska kvaliteter som bör dokumenteras invändigt såväl som utvändigt. Dokumentation bör ske av miljön, exteriör, planlösning och interiör översiktligt. Hela skolområdet bör då ses i ett sammanhang. Kan gärna innehålla bilder och röster från de som verkat i huset.</p> <p>Rivning hanteras som lovärende enligt PBL</p>		

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn319. Yrkesskola

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn319. Yrkeskola			
Högt värde		Placering i området	Byggnaden 1942
Beskrivning Har sin funktion och karaktär bevarad.		Placerad i södra Järnvägsområdet, i svag östsluttning längs Järnvägsgatan. Byggnaden står som solitär, sett från Järnvägsgatan	Byggt 1942, bekostades av LKAB, sannolikt ritad av Hakon Ahlberg. Utbyggt 1952 efter ritningar av Folke Löfberg - Leo Uulas Arkitekter Stockholm. Putsad, funktionalistisk byggnad i tre våningar med flackt, valmat sadeltak och uppglasat burspråk i byggnadens sydvästra hörn som karaktäristisk detalj.
Tolkning		Järnvägsgatans storlek och långraka sträckning är tillsammans med Gällivarevägen en av Malmbergets huvudgator.	Uttrycksfull och tidstypisk folkhemsarkitektur av hög kvalitet Uttryck för Sveriges byggnadsskede under andra världskriget. Byggnaden är ritad av en mycket framstående arkitekt som även ritade Malmbergets kyrka.
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den breda, raka vägsträckningen och den glesa öppenheten ger siktlinjer mot Dundret och omgivande fjällandskap.	Hakon Ahlbergs särpräglade formspråk med inslag av 20-talsklassicism, slottsarkitektur och funktionalism. Den strama fönstersättningen som bryts av den ocentrerade ingången. Burspråket i hörnet som troligtvis är inspirerat av Gripsholms slotts karnap. Utbyggnaden som ritades av Folke Löfberg och knyter an till övriga skolbyggnader.
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Flytt torde vara orealistiskt.	Denna byggnad är troligen orealistisk att flytta p g a sin storlek och konstruktion.
	Rivning	Miljön bör vårdas så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Värdet försvinner vid rivning
	Dokumentation	Innan avveckling bör miljön dokumenteras.	Inte tidigare dokumenterad. Bör dokumenteras interiört och exteriört.
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Byggnaden har mycket höga arkitektoniska kvaliteter men flytt torde vara orealistiskt. Vid rivning bör dokumentation ske av miljön, exteriör, planlösning och interiör översiktligt. Hela skolområdet bör då ses i ett sammanhang. Kan gärna innehålla bilder och röster från de som verkat i huset. Rivning hanteras som lovående enligt PBL	

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn320. Sporthall

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn320. Sporthall			
Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden 1959
Beskrivning		Glest placerad i södra Järnvägsområdet, på ett plant område längs Järnvägsgatan och angränsning till Salutorget. Byggnaden är direkt ansluten till badhuset.	Sporthallen byggdes 1959 och invigdes året därpå. Byggnaden ritades av Jan Thurfjells arkitektkontor. Vitputsad byggnad med stort uppglasat parti och synlig konstruktion med strävpelare. Entrén är dekorerad med ursprunglig neonskylt. I sporthallen finns ett interiört smidesräcke av konstnären Ingemar Callenberg och en emaljmalning av Bertil Sundstedt.
Tolkning		Järnvägsgatans storlek och långrika sträckning är tillsammans med Gällivarevägen en av Malmbergets huvudgator. Byggnaden står som solitär som en del av Malmbergets centrum.	Uttryck för sportens och fritidens nya roll i efterkrigstidens och folkhemmets idealsamhälle. Tidstypisk modernistisk arkitektur av hög kvalitet. Etablerats som kulturarv bl.a. genom Svante Lindqvists bok och Norrbottens museums dokumentation.
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den breda, raka vägsträckningen och den glesa öppenheten ger siktlinjer mot Dundret, gruvsamhället i norr och omgivande fjälllandskap.	Tidstypisk representant för sportens och fritidens betydelse i efterkrigstidens samhälle. Det unika arkitektoniska formspråket med den stora glasade entrén, den synliga pelarkonstruktionen som utgör sporthallen. Byggnaden är ritad av ett av länets framgångsrikaste arkitektkontor.
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Arbete med ersättningsbyggnader pågår. Sporthallen torde vara orealistisk att flytta.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Denna byggnad är troligen orealistisk att flytta p g a sin storlek och konstruktion.
	Rivning	Miljön bör värdas så länge den är synlig för allmänheten. Innan miljön försvinner bör befintlig dokumentation sammanställas och eventuellt kompletteras.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Miljön är översiktligt dokumenterad i samband med byggnaden	Byggnaden är dokumenterad av NBM inom projektet Moderna arkitektur i Norrbotten. Dnr 2003/0434.
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Byggnaden har mycket höga arkitektoniska kvaliteter men flytt torde vara orealistiskt. Önskvärt är att konstverken tillvaratas och bevaras. Ny placering bör utredas noggrant. Behandlas separat. Innan huset rivs ses befintlig dokumentation över och kompletteras vid behov. Kan gärna innehålla bilder och röster från de som verkat i huset. Byggnaden bör ses i sammanhang tillsammans med andra monumentala offentliga byggnader såsom badhuset och skolbyggnaderna. Rivning hanteras som lovärende enligt PBL	

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn321. Badhus

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn321. Badhus

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1968
Beskrivning Representerar sin tid och är ritad av en arkitekt verksam i Norrbotten.		Placerad i Järnvägsområdet, i angränsning till sporthallens baksida, på ett plant område mellan Svanparken och Salutorget.	Byggd 1968. Ritad av Jan Thurffjells arkitektkontor. Sammanbyggdes med sporthallen 1983. Mörkbrun tegelbyggnad med två rektangulära byggnadsvolymer i olika storlek,	
Tolkning		Byggnaden är omgiven av flera modernistiska byggnader från samma tid.	Uttryck för sportens och fritidens nya roll i efterkrigstidens och folkhemmets idealsamhälle. Tidstypisk modernistisk arkitektur av hög kvalitet. Ritad av samma arkitektkontor som det närliggande sporthallen, men dess formspråk kontrasterar på ett smakfullt sätt till byggnaden.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Parkområde i väst och öppen, vidsträckt parkeringsplats i öst. Siktlinjer mot Hermelin- och Johannesområdet i norr.	Tidstypisk representant för sportens och fritidens betydelse i efterkrigstidens samhälle. Arkitektoniskt och estetiskt värdefull. Arkitekturhistoriskt intressant genom upphovet i ett av länets framgångsrikaste arkitektkontor. Variationen i skalan av de olika byggnadsvolymer. Omsorgsfullt utvalda material med trädetaljer, tegelfasad och koppartak	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Badhuset torde vara orealistiskt att flytta. Funktionen lever kvar i badhuset i Gällivare	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Denna byggnad är troligen orealistisk att flytta p g a sin funktion och konstruktion.	
	Rivning	Miljön bör värdas så länge den är synlig för allmänheten. Innan miljön försvinner bör befintlig dokumentation sammanställas och eventuellt kompletteras.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Omgivningen översiktligt dokumenterad i samband med byggnaden.	Byggnaden är dokumenterad av NBM inom projektet Moderna arkitektur i Norrbotten. Dnr 352-2006.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Byggnaden höga arkitektoniska kvaliteter men flytt torde vara orealistiskt. Eventuell offentlig konst i och i anslutning till badhuset måste behandlas separat. Innan huset rivs ses befintlig dokumentation över och kompletteras vid behov. Kan gärna innehålla bilder och röster från de som verkat i huset. Byggnaden bör ses i sammanhang tillsammans med andra monumentala offentliga byggnader såsom sporthallen och skolbyggnaderna. Rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn322. Leas kur

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn322. Leas Kur			
Högt värde		Placering i området	Byggnaden
Beskrivning Representerar en viktig person i Malmbetget.		I MalMBERGETS centrum som solitär vid Järnvägsgatan nära Salutorget.	Kioskbyggnad med tälttak, som tillhört fotografen Lea Wikström, mest känd som porträttfotograf men har även dokumenterat MalMBERGETS samhälle.
Tolkning		Järnvägsgatans storlek och långrika sträckning är tillsammans med Gällivarevägen en av MalMBERGETS huvudgator. Byggnaden står som solitär, men en del av MalMBERGETS centrum.	Uttryck för fotografisk kultur i samhällslivet. Person- och fotohistoriskt värdefull. Byggnaden berättar om personhistoria och fotografisk kultur i MalMBERGET och om Lea Wikströms liv som fotograf.
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den breda, raka vägsträckningen och den glesa öppenheten ger siktlinjer mot Dundret, gruvsamhället i norr och omgivande fjällandskap.	Tälttaket i plåt Den liggande träpanelen Byggnadens småskalighet "Fotograf"-skylten på byggnadens södra fasad.
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid flyttning bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är att den står på en tillgänglig och synlig plats liknande den den har idag.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Miljön bör vårdas så länge den är synlig för allmänheten.	Så länge byggnaden är i bruk och fram till eventuell rivning bör den underhållas i nuvarande skick. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte tidigare dokumenterad. Innan flytt bör den fotodokumenteras på sin nuvarande plats.	Byggnaden är inte tidigare dokumenterad.
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Byggnaden har höga värden och är lätt att flytta och detta är önskvärt då Lea Wikström betytt mycket för dokumentationen av samhället i tidigare skeden. Byggnaden ges gärna en central placering i Gällivare. Bör dokumenteras invändigt såväl som utvändigt innan eventuell rivning. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL	

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn323. Salutorget

JÄRNVÄGSOMRÅDET

Jvn323. Salutorget (Affärscentrum)

Högt värde		Området/Byggnaderna	1956
Beskrivning		<p>Nytt modernt köpcentrum stod klart 1956. Ritat av Kooperativa Förbundets Arkitektkontor, Stockholm.</p> <p>Torgbildningen skapas genom två byggnader, en putsad vinkelbyggnad i två respektive tre våningar, med kombinerat affärs- och bostadshus med butiker i bottenvåningen och parkering framför.</p> <p>Det andra huset är Silverarken, nuvarande friskolan med tillbyggnad i plåt.</p> <p>Till sammanhanget hör även det putsade punkthuset i 6 våningar strax norr om Salutorget, med karaktäristiska balkonger.</p> <p>Byggnaderna innehåller ett stort antal lägenheter.</p> <p>Exteriöra emaljmalningar av konstnären Bertil Sundstedt, med titeln PLS (På lediga stunder) refererar till samhällets rika musikliv.</p> <p>På platsen låg tidigare det gamla salutorget med karaktäristiska handelsbodas.</p>	
Tolkning		<p>Området speglar efterkrigstidens Malmberget och hur ett modernt samhällscentrum skulle se ut vid den här tiden.</p> <p>Uttryck för handelns betydelse samt samhällets modernisering.</p> <p>Tidstypisk arkitektur med funktionalistisk prägel.</p> <p>Uttryck för musikens viktiga roll i samhällslivet.</p>	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		<p>Torget är placerad invid en för Malmberget trafikerad vägkorsning</p> <p>Affärscentrum som representant för handelns betydelse och samhällets modernitet.</p> <p>Arkitektoniskt och estetiskt värde.</p> <p>Visst arkitekturhistoriskt intresse genom KF:s arkitektkontor.</p> <p>KF:s arkitektkontor.</p> <p>Affärscentrums kontinuitet från det gamla salutorget.</p> <p>Emaljmalningarna som belyser samhällets rika förenings- och musikliv.</p>	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	<p>Det är troligen inte realistiskt att flytta denna grupp av byggnader.</p>	
	Rivning	<p>Miljön bör värdas så länge den är synlig för allmänheten. Så länge byggnaderna är i bruk och fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick.</p> <p>Värdet försvinner vid rivning.</p>	
	Dokumentation	<p>Byggnadernas och platsens historia bör dokumenteras innan rivning. Affärscentrum bör därvid ses i sammanhang med intilliggande punkthus, Malm hotell samt Silverarken.</p>	
Rekommendation		<p>Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren.</p> <p>Byggnaderna har individuella arkitektoniska kvaliteter och utgör även en helhet men det torde vara orealistiskt att flytta någon del.</p> <p>Emaljmalningarna tillvaratas vid rivning och flyttas. Placering utreds noggrant men önskvärt vore ett centralt läge på en offentlig byggnad.</p> <p>Vid rivning dokumenteras hela området med alla byggnader då byggnaderna runt torget ingår i ett sammanhang med intilliggande punkthus, Malm hotell samt Silverarken. Närheten till de offentliga byggnaderna ska också beaktas i helheten.</p> <p>Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL.</p>	

KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 februari 2017

FINNSTAN SID 151-166

Pionjärskedet före 1900

F100. Etableringsskedet 1900-1945

F327. Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

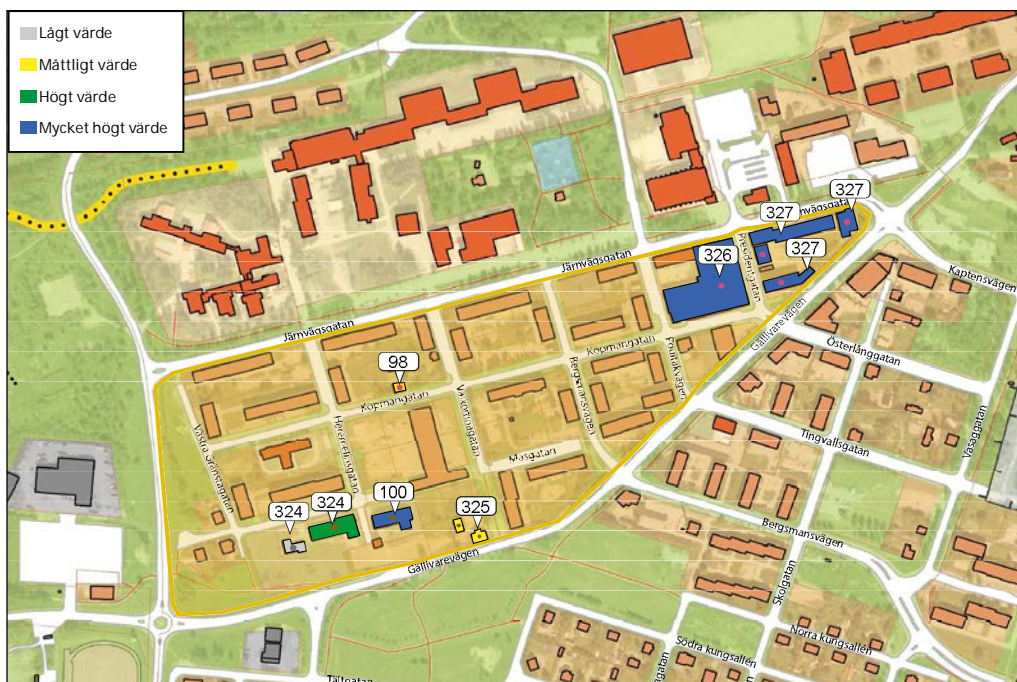

F326. 1970 och framåt/Stagnation och förändring

GÄLLIVARE-

 TYRÉNS

FINNSTAN

Köpmangatan mot öster.

Mot söder från Välkommagatan.

Masgatan mot öster.

Från Köpmangatan mot kyrkan.

Bebyggelse

Bebyggelsen består i västra delen främst av lamellhus i tre våningar, placerade parallellt och i vinkel med varandra, så att rymliga gårdar bildas inne i kvarteren. Flerfamiljshusen tillkom under 1950-talets slut och 1960-talets början. Ett fåtal äldre bostadshus ligger insprängda i bebyggelsen. Längst i söder ligger kyrkan med tillhörande präst- och församlingsgård samt Finnstaskolan.

I östra delen överväger bebyggelse för affärsverksamhet. Endel tillkom under 1980-talet. Moderniseringen av området inträffade under samma tidsperiod som rivningar skedde på grund av Gropens framväxt.

Bebyggelsen kan ses som ett resultat av att 1947 års lag om bostadsförsörjning gav kommunerna ett större ansvar för bostadsplanering- och förmedling.

Uttryck för det privata bostadsbyggandet i Malmberget och utbildningens och kyrkans roller i samhället.

Tidstypiska representanter för efterkrigsperioden och samhällets modernisering.

Uttryck för det historiska förlopp som medfört att gruvbrytningen som en gång byggde samhället, från 1960-talet även ruinerat dess historiska centrum.

Samtliga byggnader bör ses som en resurs såväl ur bruks- som ur kulturhistorisk synpunkt och vårdas så att deras kulturhistoriska värden bevaras så länge som möjligt.

FINNSTAN

<p>I den fördjupade översiktsplanen för tätorten är Finnstan avsatt som GB-område. D v s gruvindustri, dessförinnan bostäder och centrum enligt fastställd tidplan. Enligt tidplan för avveckling (dec 2016) berörs de östra delarna inom de närmaste åren medan de västra delarna kan finnas kvar upp till 10 år.</p>	
<p>Karaktärsdrag</p>	<p>Kvartersindelningen är i grunden från stadsplanen från 1899 men förändringar har skett under åren främst 50 och 60-talen. Blandad bebyggelse på en gles rutnätsplan. I väster övervägande flerbostadshus, i öster byggnader av mer offentlig karaktär. I öster avsmalnar kvarteren något och får en triangulär form. Idag dominerar efterkrigsbebyggelsen. Beläget på en söderslutning i brant lutande terräng. Bebyggelsen har i bostadsområdena en tydlig orientering mot söder, med framsidan vänd mot solen. Längs de trädplanterade Järnväggsgatan och Gällivarevägen samt i den mer stadsmässiga östra delen är bebyggelsen placerad i gatulivet, i övriga delar oftast indragna på tomterna. Järnväggsgatan bebyggdes från början endast på södra sidan. Tanken var att ett grönområde av brandsäkerhetsskäl skulle skilja stadsbebyggelsen från järnvägsområdet.</p>
<p>Tolkning</p>	<p>Den första stadsplanen från 1898 präglar fortfarande området övergripande struktur i form av gatunät och tomtindelning. Uttryck för bostadsbebyggelsens modernisering, efter 1947 års lag om bostadsförsörjning med kommunen som en drivande aktör. Den schematiska rutnätsplanen med inslag av trädplanterade esplanader och slutna kvarter är typisk för det sena 1800-talets stadsplanering och skiljer sig från bolagsområdenas friare planstruktur. Den slutna karaktären och butiksbebyggelsens placering i gatulivet är tidstypisk för efterkrigstidens mer storskaliga stadsbyggande</p>
<p>Värdebärare</p>	<p>Komplementsamhällets framväxt avspeglar behovet av handel och service samt av ett samhälle som inte kontrollerades av bolaget. Läget intill dåvarande stationsområde illustrerar den första stadsplanens orientering i förhållande till dåtidens bebyggelse. Rutnätsplanens stadsmässiga karaktär som kontrast till bolagsområdets glesa villastadsstruktur. Orienteringen mot söder visar på medvetandet om klimatanpassat byggande. Gatunät och kvartersindelning tidstypiska för stadsplaneringen under samhällets etableringsskede. Den trädplanterade esplanaden som ett tidstypiskt inslag i etableringsperiodens stadsplanering. Den karaktäristiska placeringen av butiksbebyggelsen i gatulivet, både under etableringsperioden och senare under moderniseringsskedet i efterkrigstid.</p>
<p>Förhållningssätt</p>	<p>Områdets kulturhistoriska värde ligger främst i hela områdets karaktär bestående av rutnätsplanen och placering i förhållande bolagssamhället och järnvägsområdet, terrängförhållanden, äldre bebyggelsestruktur samt arkitektur och byggnader. Dessa värden kommer att gå förlorade om området avvecklas.</p>

FINNSTAN

F98. Köpmangatan 20 inkl uthus.

FINNSTAN

F98. Köpmangatan 20 inkl uthus

Måttligt värde	Miljö/omgivning/placering i terrängen	Byggnaderna	1951
<p>Beskrivning Måttligt värde då huset är en vanlig typ. Men det representerar väl sin tid.</p>	<p>Fastigheten är en äldre tomt insprängd bland flerfamiljshus i den västra delen av Finnstaområdet. Tomten är relativt plan och omgärdad av staket och häck samt har några träd i ett övrigt ganska kallt kvarter. Bostadshuset står i gatuliv med entrén från gårdssidan.</p>	<p>Enbostadshus uppfört 1951. 1 ½ våningar med sadeltak. Putsat med enkla detaljer. Ett uthus med garage m m.</p>	
<p>Tolkning</p>	<p>Fastigheten visar på den äldre kvartersstrukturen inom området inte avsedd för flerfamiljslmpor i storkvarter.</p>	<p>Uttryck för det privata bostadsbyggandet i efterkrigstidens samhälle.</p>	
<p>Viktiga karaktärsdrag att beakta</p>	<p>Den stora fastigheten från den gamla stadsplanen. Tomten var avsedd för en eller några familjer.</p>	<p>Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i samhällets bostadsförsörjning. Efterkrigsbebyggelsen som värdefull för förståelsen av Malmbergets moderna historia. Bebyggelsen som bärare av kontinuitetsvärden från samhällets historiska centrum. Den tidstypiska utformningen med enkla detaljer och källare.</p>	
<p>Alternativ</p>	<p>Nya förhållanden vid flytt</p>	<p>Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen i gatuliv och tomtstorleken. Tomten kan göras något mindre.</p>	<p>Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Enskild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats men gärna i samband med annan likvärdig bebyggelse</p>
	<p>Rivning</p>	<p>Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.</p>	<p>Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.</p>
	<p>Dokumentation</p>	<p>Fastigheten är inte tidigare dokumenterad</p>	<p>Fastigheten är inte tidigare dokumenterad.</p>
<p>Rekommendation</p>	<p>Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram: Detaljplan alt byggnadsordning kan tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta då huset representerar sin tid fast det inte är unikt eller platspecifikt. Om det flyttas kan det flyttas till likvärdig tomt med placering mot gatan. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om huset rivs kan det dokumenteras. Dokumentationen kan omfatta miljön, exteriör, planlösning och interiör översiktligt. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL</p>		

FINNSTAN

F100. Malmbergets kyrka inkl klockstapel.

FINNSTAN

F100. Malmbergets kyrka inkl klockstapel.

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1944, 1974	
Beskrivning Skyddad enligt Kulturmiljölagen.		Placerad på sydslutning på terrasserad tomt, i linje med prästgård och församlingshus, ovanför huvudleden Gällivarevägen. Flyttades till sin nuvarande plats på grund av rasrisken och återinvigdes 1974. Har på grund av samhällets utveckling hamnat i utkanten av samhället alltför nära den hårt trafikerade Gällivarevägen.	Först invigd 1944, då på en mer centralt belägen plats i samhället. Bekostades av LKAB och donerades till församlingen. Ritad av arkitekt Hakon Ahlberg och betraktas idag som ett viktigt verk i svensk arkitekturhistoria. Ahlberg intar även en särställning i samhällets historia som särskild bolagsarkitekt. Vitputsad stenkyrka med valmat spåntak samt fristående timrad, spånklädd klockstapel. Omgivna av bogårdsmur i betong i söder samt järnstaket i norr. " Arkitekturen karaktäriseras av såväl influenser från svensk kyrkobyggnadstradition som djärv modernism i klockstapelns former.		
Tolkning		Uttryck för det historiska förlopp som medfört att gruvbrytningen som en gång byggde samhället, från 1960-talet även ruinerat dess historiska centrum.	Uttryck för bolagets engagemang i samhällsbyggandet och avspeglar svenska kyrkans roll i samhällets historia. Representerar en traditionalistisk, men ändå nyskapande modernistisk arkitektur av hög kvalitet. " Efterkrigsbebyggelsen som värdefull för förståelsen av Malmbergets moderna historia. Bebyggelsen som bärare av kontinuitetsvärden från samhällets historiska centrum.		
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Exponeringen mot samhället som idag inte är så bra. Placering i förhållande till församlingsgård och prästbostaden. Närmandet till kyrkan.	Viktig ur ett arkitekturhistoriskt perspektiv genom upphovsmannen Hakon Ahlberg, som en av samtidens mest framgångsrika arkitekter och under en lång period LKAB:s särskilde bolagsarkitekt. Kyrkan som bärare av ett kontinuitetsvärde från samhällets historiska centrum. Ahlbergs ursprungliga intentioner beträffande kyrkomiljön som bestående av kyrka, klockstapel, bogårdsmur, planteringar och "kyrkbacke".		
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Skyddad enligt Kulturmiljölagen. Alla förändringar kräver tillstånd från Länsstyrelsen. Vid flytten bör beaktas Ahlbergs ursprungliga intentioner beträffande kyrkomiljön som bestående av kyrka, klockstapel, bogårdsmur, planteringar och "kyrkbacke". Valet av ny plats bör studeras noggrant.	Skyddad enligt Kulturmiljölagen. Alla förändringar kräver tillstånd från Länsstyrelsen. Vid återuppförandet på den nya platsen gäller, att kyrkan i allt väsentligt såväl till exteriör som interiör ska bibehålla sitt nuvarande utseende - som arkitekten själv uttryckte det inför flyttningen på 1970-talet. Vid flytten bör beaktas Ahlbergs ursprungliga intentioner beträffande kyrkomiljön som bestående av kyrka, klockstapel, bogårdsmur, planteringar och "kyrkbacke". Valet av ny plats bör studeras noggrant.		
	Rivning	Rivning är inget alternativ för kyrkan och klockstapel.	Rivning är inget alternativ för kyrkan och klockstapel.		
	Dokumentation	Inför flytt bör den nuvarande omgivningen dokumenteras.	Kyrkan är dokumenterad i samband med att Vård-och underhållsplan upprättats.		
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen först inom en längre tidsram. Allhelgonakyrkan har högst prioritet bland de byggnader i Malmberget som bör flyttas, för att dess kulturhistoriska värden skall tillvaratas. Byggnaden har skydd enligt KML och alla förändringar kräver tillstånd från länsstyrelsen. I och med detta bör planeringen för flytt sättas i gång relativt snart. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Flytt ska även hanteras som lovärende enligt PBL			

FINNSTAN

F324. Församlingshem och prästgård

Församlingshemmet från öster.

Församlingshemmet från väster.

Prästgård och församlingshem från Masgatan.

FINNSTAN

Högt värde		Lågt värde	Placering i området	Byggnaden	1970-talet
Beskrivning		Trots att prästgården finns i sammanhang med församlingshem och kyrka har det lågt värde då det hade kunnat stå var som helst. Dock är det tidstypiskt.		Belägna i linje med varandra och med kyrkan, omgivna av stora gräsmattor och enstaka träd. Exponerat läge mot Gällivarevägen.	Uppförda på 1970-talet, ritade på Hakon Ahlbergs arkitektkontor, och bekostade av LKAB. Prästbostaden inrymmer 1 lägenhet. 1 våning med suterräng mot söder. Vita tegelbyggnader i karaktäristisk tegelmodernism.
Tolkning		Representerar moderniseringen efter krigens samt stagnationstiden efter 1970. Uttryck för bolagets engagemang i samhällsbyggandet.		Representerar moderniseringen efter krigens samt stagnationstiden efter 1970. Uttryck för svenska kyrkans förändrade roll i det moderna samhället. Uttryck för bolagets engagemang i samhällsbyggandet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringen i anslutning till kyrkan. Det exponerade läget och byggnadernas läge i förhållande till väderstrecken och terrängen.		Arkitektoniskt och estetiskt värdefulla. Arkitekturhistoriskt intressanta genom upphovsmannen Hakon Ahlberg som LKAB:s särskilde bolagsarkitekt. Byggnadernas tillkomstshistoria i samband med kyrkans flytt, som ett resultat av LKAB:s ansvarstagande i detta sammanhang.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast för församlingshemmet är placeringen vid kyrkan och terrängen. Det är dock troligen inte realistiskt att flytta vare sig församlingshemmet eller prästbostaden.		Fram till flytten bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Dessa byggnader kan var och en ses som enskilda byggnader vilket innebär större frihet vid val av plats men de bör gärna placeras i samband med varandra och i anslutning till kyrkan.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.		Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte tidigare dokumenterade.		Byggnaderna är inte tidigare dokumenterade.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen först inom en längre tidsram: Fram till avveckling bör detaljplan alt byggnadsordning tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell kan församlingshemmet ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta då huset representerar sin tid och är sammankopplat med kyrkan. Fast byggnadstypen kanske gör det orealistiskt att flytta dessa byggnader. Om de flyttas är det önskvärt att de flyttas i sammanhang med kyrkan. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell är det önskvärt om byggnaderna dokumenteras. Dokumentationen bör, för församlingshemmet, omfatta miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt och för prästgården miljö. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL			

FINNSTAN

F325. Gällivarevägen 16 inkl gårdshus och uthus.

FINNSTAN

F325. Gällivarevägen 16 inkl gårdshus och uthus.		Placering i området	Byggnaden	1900-talets början
Måttligt värde				
Beskrivning Husen är ombyggda men gårdsbilden är intakt med gårdshus och uthus och man kan se att det funnits verksamhet i huset.		Ligger nedanför kyrkan i gatuliv mot Gällivarevägen. Tomten är en av de gamla enligt den gamla stadspanen.	Bostadshus med gårdshus byggt vid 1900-talets början. Fastigheten inrymmer 2-3 lägneheter. Tidigare innehållit Smedbergs läskedrycksfabrik vilket fortfarande är synbart i källarens utformning. Tvåvånings trähus med sadeltak med fronton mot vägen och utbyggnad mot gården med tak i vinkel. Enkla volymer i uthus och gårdshus. Husen är ombyggda exteriört med historicerande detaljer.	
Tolkning		Uttryck för privat bostadsbyggande och småindustri i samhällets etableringsskede.	Uttryck för privat bostadsbyggande och småindustri i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringen i gatuliv och gårdshuset och uthusets placeringar.	Kulturhistoriskt värdefull som en årsring i samhällets bostadsförsörjning. Husets utformning med sin anpassning för den verksamhet som huset byggts för och som där bedrivits.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid evetnuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är terräng och gårdsbilden. Tomten kan göras något mindre	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Enskild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats men gärna i samband med annan likvärdig bebyggelse för att öka förståelsen för byggnadsskicket.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Huset är inte unikt men torde utgöra en resurs med ett värde som bostad. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte tidigare dokumenterad.	Fastigheten är inte tidigare dokumenterad.	
Rekommendation		Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram: Detaljplan alt byggnadsordning kan tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som flyttas då det besitter ett måttligt värde p g a sin gårdsbild och bevarade volym. Det kan flyttas i sin helhet med gårdshus och uthus till en likvärdig tomt. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Vid rivning är det önskvärt om åtminstone fotodokumentation av miljö och exteriör utförs. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

FINNSTAN

F326. Folkets Hus Nordan

FINNSTAN

F326. Folkets Hus Nordan		Placering i området	Byggnaden	1973
Mycket högt värde				
Beskrivning	<p>Nordan ligger i Finnstans nordöstra del i gränsen mot Järnvägsområdet.</p> <p>Det upptar 3/4-delar av ett kvarter enligt den gamla stadsplanen.</p> <p>Slutet stadsmässigt kvarter med öppning vid det vidbyggda flerfamiljshuset.</p>		<p>Invigdes 1973 (samtidigt revs det gamla Folkets Hus från 1956). Ritningar upprättade 1971 av Arkitektbyrå för samlingslokaler AB i Stockholm, gm arkitekt L Wasinski.</p> <p>2 våningar.Ligger i backe och trappar av nedåt.</p> <p>Byggnad med slutet byggnadssätt.Modernistisk framtoning med platta tak, liggande fönsterband samt fasader i rödbruna betongelement.</p>	
Tolkning	<p>Placeringen är central i det nya centrum som bildades då det gamla som låg längre österut flyttades men platsen har alltid ingått i MalMBERGETS centrum..</p>		<p>Uttryck för arbetarrörelsen och föreningsägt byggande i modern tid.</p> <p>Tidstypisk storskalig byggnadstyp och modernistisk arkitektur. "</p>	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	<p>Anpassningen till terrängen, tomten och platsen.</p>		<p>Byggnaden som representant för arbetarföreningen och i vidare bemärkelse för samhällets rika föreningsliv.</p> <p>Arkitektoniskt värde för sin enhetliga exteriöra och interiöra utformning.</p> <p>Huset äär unikt för MalMBERGET och platsen det är byggt på.</p>	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	<p>Flytt är troligen orealistiskt för denna byggnad.</p>		<p>Flytt är troligen orealistiskt för denna byggnad.</p>
	Rivning	<p>Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.</p>		<p>Fram till eventuell rivning bör byggnaden underhållas i nuvarande skick exteriört och interiört så att det inte förslummar intrycket av området.</p> <p>Värdet försvinner vid rivning.</p>
	Dokumentation	<p>Inte tidigare dokumenterat.</p>		<p>Huset är inte dokumenterat.</p>
Rekommendation		<p>Området berörs av avveckling inom de närmaste åren:</p> <p>Kulturhistoriskt värde kan tillvaratas genom flyttning men flytt torde vara orealistiskt.</p> <p>Vid rivning bör byggnaden dokumenteras. Dokumentationen bör omfatta miljö, exteriör, planlösning och interiöra material på en relativt omfattande nivå med bild och text. Dokumentationen kan även omfatta minnen och berättelser från personer som varit verksamma i huset och från personer som nyttjat huset. Samt kvarterets historia.</p> <p>Rivning hanteras som lovående enligt PBL</p>		

FINNSTAN

F327. Focuskvarteret

FINNSTAN

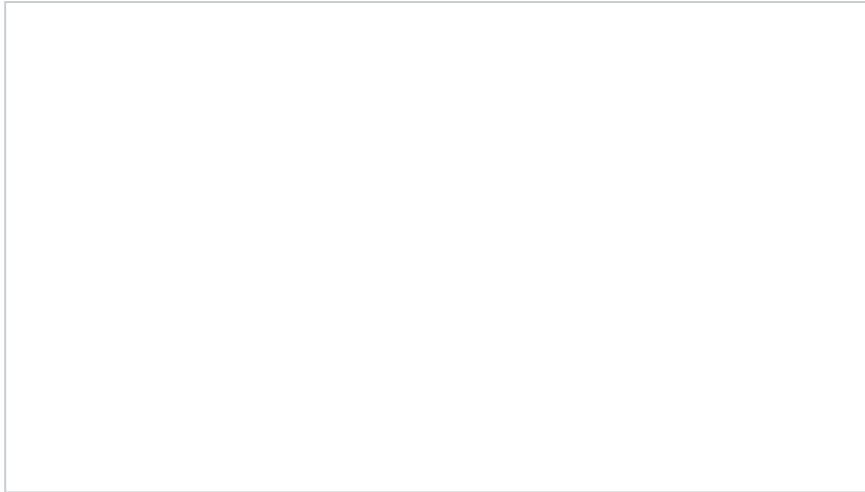
F327 Focuskvarteret

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1960-talet
Beskrivning		<p>Focushusen ligger i Finnstans nordöstra del. Tidigare låg här andra centrumanpassade träbyggnader.</p> <p>Slutet stadsmässigt kvarter med öppning för infarter vid missionskyrkan.</p> <p>Omges av asfalt i form av gator och trottoarer.. På gården finns parkering och gräsyta med lekplats.</p> <p>Längs Gällivarevägen finns en björkallé.</p>	<p>Byggs under 1960-talets första år. Ritat av Jan Thurfjells arkitektkontor. Viktig karaktärsbyggnad i allmänhetens, särskilt den yngre generationens, värdering av bebyggelsen. Fastigheten inrymmer ett stort antal lägenheter i olika storlek. Små enkelsidiga i höghuset och större i låghusen. Inrymmer även endel verksamheter i bottenplanen samt missionskyrka.</p> <p>Modernistisk centrumbebyggelse med gråputsade fasader kringbyggd ett kvarter. Består av höghus i tolv våningar (Focushuset), låghus i 3-4 våningar med butikslokaler längs Järnvägsgatan och låghus i 3-4 våningar med suterräng mot Gällivarevägen. Missionskyrkan har avvikande kulörsättning genom sina tegelfasader</p>	
Tolkning		<p>Uttryck för samhällets modernisering efter krigen, vilket bland annat innebar ett mer storskaligt sätt att bebygga hela kvarter.</p>	<p>Uttryck för samhällets modernisering efter krigen, vilket bland annat innebar ett mer storskaligt sätt att bygga.</p> <p>Uttryck för handelns betydelse i samhällets centrum.</p> <p>Tidstypisk storskalig modernistisk arkitektur. "</p>	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		<p>Helheten med bebyggelse i hela kvarteret med anpassning efter terrängförhållandena genom de olika planen.</p> <p>Landmärke i Malmberget.</p>	<p>Focushuset, vars siluett gör det till samhällets landmärke.</p> <p>Focuskvarteret som bärare av identitetsvärden för den yngre generationen.</p> <p>Centrumbebyggelsen som ett uttryck för det moderna Malmberget. "</p> <p>Arkitektoniskt värde.</p> <p>Huset är unikt för Malmberget och platsen det är byggt på.</p>	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	<p>Flytt är troligen orealistiskt för detta kvarter.</p>	<p>Flytt är troligen orealistiskt för detta kvarter.</p>	
	Rivning	<p>Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.</p>	<p>Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området.</p> <p>Värdet försvinner vid rivning.</p>	
	Dokumentation	<p>Omgivningen översiktligt dokumenterad i samband med kvarteret.</p>	<p>Kvarteret är dokumenterat av NBM inom projektet Modern arkitektur i Norrbotten. Rapport 2010:20.</p>	
Rekommendation		<p>Området berörs av avveckling inom de närmaste åren.</p> <p>Kulturhistoriskt värde kan tillvaratas genom flyttning men flytt torde vara orealistiskt.</p> <p>Vid rivning så bör byggnadens och platsens dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Samt kvarterets historia.</p> <p>Rivning hanteras som lovärende enligt PBL</p>		

KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 februari 2017

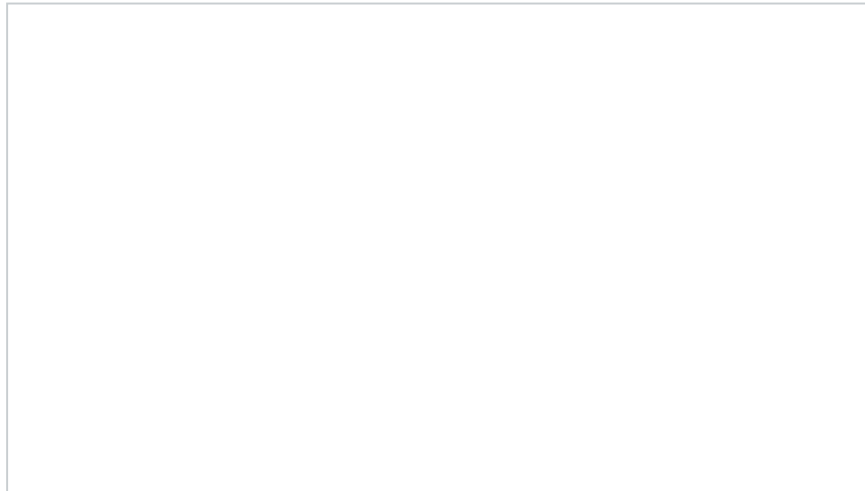
VÄSTRA MALMBERGET SID 167-196

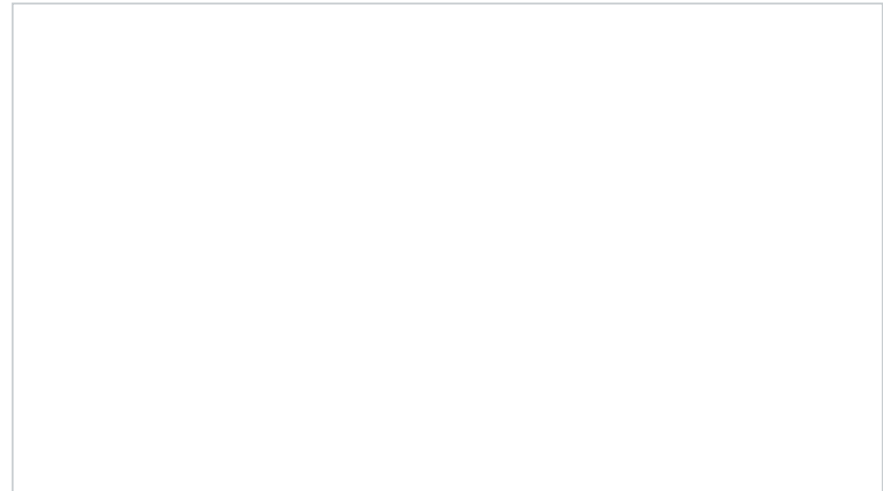
Pionjärskedet före 1900

V139. Etableringsskedet 1900-1945

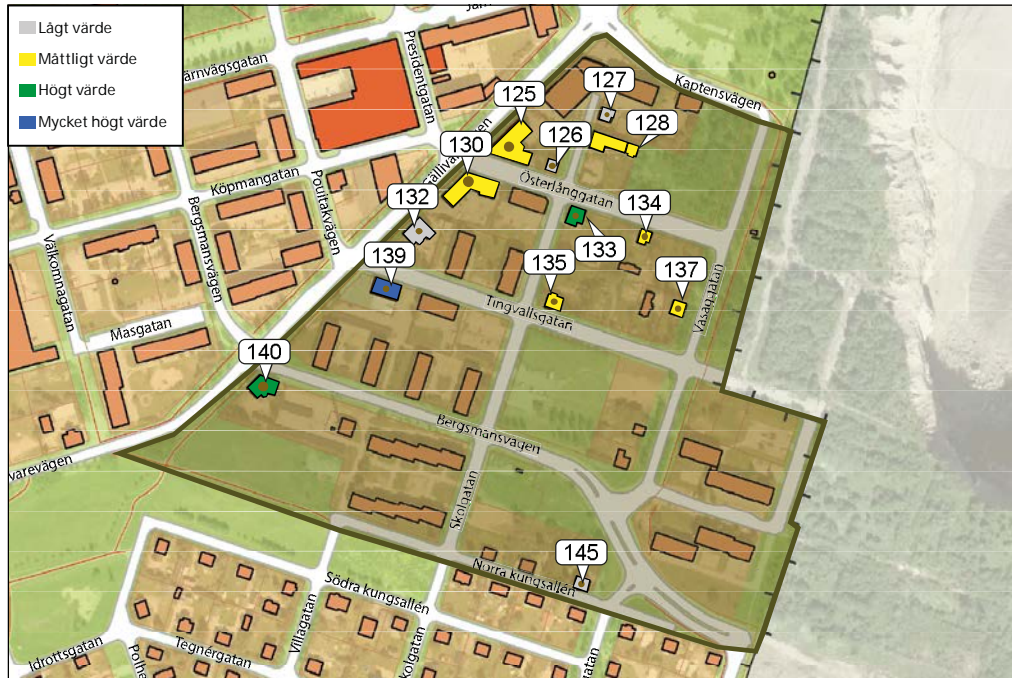

Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

1970 och framåt/Stagnation och förändring

VÄSTRA MALMBERGET

Skolgatan mot norr.

Bergsmansgatan mot väster.

Från Tingvallsgratan mot norr.

Efter Gällivarevägen mot sydväst med V139 till vänster.

Bebyggelse

Längs den trädplanterade Gällivarevägen är butikshuset placerade i gatulivet, bostadshuset är däremot något indragna på tomterna. Bebyggdes efter en stadsplan av ingenjören Henrik Wennerström 1898.

Bebyggelsen består i västra delen av kombinerade butiks/bostadshus i två till fyra våningar samt äldre bostadshus i 1½ våningar. Bebyggelsen härör från tidigt 1900-tal och representerar samhällets första tid.

Byggnadstypen med stora handelshus är karaktäristiska för tiden och platsen.

I de östra kvarteren finns större bostadshus samt rester av äldre villaområden. Bostadsbebyggelsen härrör från första hälften av 1900-talet.

De kombinerade affärs- och bostadshuset uttrycker handelns viktiga funktion under samhällets etableringsskede, samtidigt som de representerar det privata byggandet i samhället. De utgör även ett uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhället, i kontrast till bolagsområdenas tjänstebostäder.

Samtliga byggnader bör ses som en resurs såväl ur bruks- som ur kulturarvssynpunkt. Bevarandesträvandena bör se till mångfalden: genom att flytta byggnader i grupp, kan delar av miljön återskapas på annan plats.

VÄSTRA MALMBERGET

I den fördjupade översiktsplanen för tätorten är Västra Malmberget avsatt som GB-område. D v s gruvindustri, dessförinnan bostäder och centrum enligt fastställd tidplan.

Enligt tidplan för avveckling (dec 2016) berörs de norra delarna inom de närmaste åren medan delar av den södra delarna kan finnas kvar upp till 10 år.

<p>Karaktärsdrag</p>	<p>I de nordvästra delarna tätare, mer stadsmässig karaktär, i övrigt glesare, öppnare struktur Bebyggdes efter en stadsplan av ingenjören Henrik Wennerström 1898. Denna första stadsplan präglar fortfarande områdets övergripande struktur i form av gatunät och tomtindelning. 1951 ändrades stadsplanen för att bebyggelsen skulle kunna förtätas och husen byggas högre (arkitekt Sven Gunnar Holm). Idag dominerar efterkrigsbebyggelsen i form av lamellhus. Beläget på en brant sydsluttning. Bebyggelsen har i bostadsområdena en tydlig orientering mot söder. Affärshuset vänder sig däremot mot Gällivarevägen som utgör samhällets huvudled. Området fick sin struktur utifrån de förutsättningar som redan fanns på platsen. Gällivarevägens sträckning gav kvarteren i väster en avsmalnande form. Gatorna är relativt breda. Längs den trädplanterade Gällivarevägen är butikshuset placerade i gatulivet, i bostadsområdena däremot indragna på tomterna. Gällivarevägen var vid stadsplanens tillkomst befintlig huvudled. Gatans bredd motiverades av brandsäkerhetsskäl. Affärshuset som karaktäristisk byggnadstyp.</p>
<p>Tolkning</p>	<p>De kombinerade affärs- och bostadshuset uttrycker handelns viktiga funktion under samhällets etableringsskede, samtidigt som de representerar det privata byggandet i samhället. Området är en del av det komplementsamhälle som tillkom pga gruvsamhällets behovet av samhällsservice och för att befolkningen skulle kunna bosätta sig på egen mark, oberoende av bolaget. Orienteringen mot söder som avspeglar tidens stadsplaneideal och medvetandet om vikten av att klimatanpassa bebyggelsestrukturen. Den schematiska rutnätsplanen, inslagen av trädplanterade esplanader samt husens placeringar i slutna kvarter är typiska för det sena 1800-talets stadsplanering och skiljer sig från bolagsområdenas friare planering. Grönstruktur och bebyggelse betonar gatans betydelse som huvudled och affärsstråk.</p>
<p>Värdebärare</p>	<p>Den trädplanterade esplanaden som ett tidstypiskt inslag i stadsplaneringen. Den karaktäristiska placeringen av butiksbebyggelsen i gatulivet vänd mot de mest trafikerade stråken. Affärshuset kulturhistoriskt värdefulla som representationer av handelns viktiga roll i komplementsamhället. Affärshuset som karaktäristisk byggnadstyp. Bostäderna kulturhistoriskt värdefulla som de äldsta bevarade byggnaderna från det gamla Malmberget och som årsringar i samhällets bostadsförsörjning. Komplementsamhällets framväxt avspeglar behovet av handel och service samt av ett samhälle som inte kontrollerades av bolaget. Läget intill gropen åskådliggör det historiska förlopp som ruinerat samhällets historiska centrum. Rutnätsplanens stadsmässiga karaktär som kontrast till bolagsområdets glesa villastadsstruktur. Orienteringen mot söder visar på medvetandet om klimatanpassat byggande. Gatunät och kvartersindelning tidstypiska för stadsplaneringen under etableringsperioden.</p>
<p>Förhållningssätt</p>	<p>Områdets kulturhistoriska värde ligger främst i hela områdets karaktär bestående av placering i förhållande bolagsområdet och järnvägsområdet, terrängförhållanden, äldre bebyggelsestruktur samt arkitektur och byggnader. Den flyttade bebyggelsen bör integreras i den allmänna bebyggelsen på den nya platsen, så att den inte uppfattas som ett historiskt reservat. Vid flyttning bör en helhetssyn på kulturmiljön beaktas. Även uthus bör exempelvis flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter bör studeras. Vid flyttning bör man även försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller terräng, täthet samt placering i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck. Dessa värden kommer att gå förlorade om/när området avvecklas. Om området blir kvar inom överskådlig tid, bör detaljplan alternativt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas.</p>

VÄSTRA MALMBERGET

V125. Gällivarevägen 3

VÄSTRA MALMBERGET

V125. Gällivarevägen 3

Måttligt värde		Placering i området	Byggnaden	början 1900-talet
Beskrivning Har både kvar en del av sitt ursprung och är ombyggt.		Placerad i korsningen Gällivarevägen-Österlånggatan i svag sydostslutning.	Byggt vid 1900-talets början, ombyggt efter brand 1932. Cirka 6 lägenheter. 2½ våningar med fasader mot Gällivarevägen och Österlånggatan. Putsat vinkelbyggt affärshus med butiker och bostäder.	
Tolkning		Avspeglar genom sin miljö hur centrala Malmberget kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Representerar samhällets etabelringsskede. Byggnaden har funktionalistiska och 20-talsklassicistiska drag . De bytta fönstren försämrar delvis byggnadens helhetsintryck. Utryck för handels funktion i samhället samt det privata bostadsbyggandet Karaktäristisk byggnadstyp.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den glesa miljön och Gällivarevägen med sin centrala betydelse. Den svaga sydostslutningen.	Representativ för samhällsfunktion samt årsring i samhällets bostadsbestånd. Arkitektoniskt värde. De 20-talsklassicistiska dragen med toskanska pilastrar i entrén mot Gällivarevägen. Byggnaden har liknande karaktärsdrag som byggnad 130.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigst är placering i gatuliv och anpassningen till terrängen. Men anpassning måste troligen ske utifrån eventuell framtida användning. Relativt komplex byggnad så flytt kanske inte är helt realistiskt.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Relativt komplex byggnad så flytt kanske inte är helt realistiskt.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området.. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har förändrats men utgör ett värde då den är en del av Malmbergets centrum som klarat sig undan rivningsvågen. Om flytt blir aktuellt är det önskvärt att den flyttas till centrumliknande område. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell är det önskvärt att byggnaden dokumenteras. Dokumentationen bör omfatta miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

VÄSTRA MALMBERGET

V126. Österlånggatan 1

VÄSTRA MALMBERGET

V126. Österlånggatan 1

Lågt värde	Placering i området	Byggnaden	1905
Beskrivning Lågt värde p g a dåligt skick och ombyggnader.	Placerad i korsningen Skolgatan- Österlånggatan i svag sydostsluttning.	Tillkommet 1905, ombyggt 1974. Putshus i en våning, klassicerande detaljer. Fd bageri.	
Tolkning	Avspeglar genom sin miljö hur centrala MalMBERGET kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Uttryck för handelns funktion i samhället samt det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede. Arkitekturen ovanlig för platsen. Byggnadens eftersatta yttre underhåll skänker området historisk karaktär och visar på byggnadens ålder	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den glesa miljön och Gällivarevägen med sin centrala betydelse. Den svagt sydostsluttande miljön visar på områdets höga placering.	Representativ för samhällsfunktion samt årsring i samhällets bostadsförsörjning. Arkitektoniskt värde. Byggnadens övergivna och ej underhållna karaktär	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigst är placering i gatuliv och anpassningen till terrängen. Flytt kanske inte är helt realistisk för denna byggnad.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Vid en flytt bör byggnaden återfå sin funktion som handelshus. Fast flytt är kanske inte helt realistiskt för denna byggnad p g a dess skick.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området.. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare. Bör dokumenteras.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som flyttas då den utgör en del av Västra MalMBERGETS historia och karaktär. Värdet består i läget, storleken och verksamheterna som bedrivits i huset. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt eller rivning dokumenteras exteriör och miljö. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL.		

VÄSTRA MALMBERGET

V127. Skolgatan 1.

VÄSTRA MALMBERGET

V127. Skolgatan 1			
Lågt värde	Placering i området	Byggnaden	1905
Beskrivning Lågt värde p g a de kraftiga ombyggnader som skett.	Byggnaden står avskilt men nära centrum.	Tillkommet 1905, ombyggt 1944. 2 lägenheter. Bostadshus i två våningar, putsade fasader.	
Tolkning		Uttryck för samhällets privata bostadsbyggande i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den glesa miljön och Gällivarevägen med sin centrala betydelse. Den svagt sydostsluttande miljön.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets bostadsförsörjning.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid evetnuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen i centrumnära miljö.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Ur kulturhistorisk synpunkt kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som flyttas då den utgör en del av Västra MalMBERGETS och BÄCKENOMRÅDETS historia och karaktär. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt eller rivning dokumenteras exteriör och miljö. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovårende enligt PBL		

VÄSTRA MALMBERGET

V128. Skolgatan 3.

VÄSTRA MALMBERGET

V128. Skolgatan 3

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1904
Beskrivning Måttligt värde p g a sin oklara form med troliga tillbyggnader. Mot Skolgatan visar den upp en troligen ursprunglig volym och fönstersättning.	Byggnaden står avskild men nära centrum.	Byggt 1904, ombyggt 1916, 1931 och 1942. Antalet bostäder okänt. Bostadhus i en till två våningar med frontespis. Tidigare använt som café, municipalkontor m.m.	
Tolkning	Uttryck för samhällsfunktioner i ett centralt läge.	Uttryck för samhällsfunktioner såsom caféverksamhet, administrationsbyggnad och för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den glesa miljön och Gällivarevägen med sin centrala betydelse. Den svagt sydostsluttande miljön.	Representativ för samhällsfunktion samt årsring i samhällets bostadsbestånd. Visar på hur en byggnads funktion kan förändras genom tiden i mindre samhällen och hur byggnader i kunde ha flera funktioner.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen av den troliga första huskroppen i gatuliv i centrumnära läge och anpassningen till terräng. Men anpassning måste troligen ske utifrån eventuell framtida användning.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden utgör ett värde då den är en del av Malmbergets centrum som klarat sig undan rivningsvågen och förändrats i takt med samhället. Den tillkom under samhällets etableringsskede och visar på hur byggnader i Malmberget kunde ha flera funktioner. Om flytt blir aktuellt är det önskvärt att den flyttas till centrumliknande område med samma förutsättningar i terrängen som den haft. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Byggnaden kan dokumenteras utvändigt och översiktligt invändigt om rivning blir aktuell. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

VÄSTRA MALMBERGET

V130. Gällivarevägen 5

VÄSTRA MALMBERGET

V130. Gällivarevägen 5

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1902 och 1931
Beskrivning	Placerad i korsningen Gällivarevägen-Österlånggatan i svag sydostslutning.	Delen mot Österlånggatan byggd 1902, tillbyggd mot Gällivarevägen 1931, ombyggdes 1939. Antalet bostäder okänt. Putsat affärshus med butiker och bostad. 2½ våning. Butiksfasad mot Gällivarevägen samt Österlånggatan. Tidigare använts bl.a. som biograf.	
Tolkning	Avspeglar genom sin miljö hur centrala Malmberget kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Representerar samhällets etableringsskede och förändringar. Uttryck för handelns funktion i samhället samt det privata bostadsbyggandet. Byggnaden har funktionalistiska och 20-talsklassicistiska drag men är ombyggt. Uttryck för handelns funktion i samhället samt det privata bostadsbyggandet Karaktäristisk byggnadstyp.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den glesa miljön och Gällivarevägen med sin centrala betydelse. Den svagt södersluttande miljön	Representativ för samhällsfunktion samt årsring i samhällets bostadsbestånd. Arkitektoniskt värde. Byggnaden har liknande karaktärsdrag som byggnad 125. Byggnad med flera funktioner.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid flyttning bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen i gatuliv . Men anpassning måste troligen ske utifrån eventuell framtida användning. Relativt komplex byggnad så flytt kanske inte är helt realistiskt.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Relativt komplex byggnad så flytt kanske inte är helt realistiskt.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har förändrats men utgör ett värde då den är en del av Malmbergets centrum som klarat sig undan rivningsvågen. Den visar på hur byggnader i Malmberget kunde ha flera funktioner. Den utgör en del av Västra Malmbergets historia och karaktär som blir allt svårare att tyda om rivning blir aktuell. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell är det önskvärt byggnaden dokumenteras. Dokumentation bör omfatta miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL.		

VÄSTRA MALMBERGET

V132. Gällivarevägen 7

VÄSTRA MALMBERGET

V132. Gällivarevägen 7 inkl uthus.

Lågt värde		Placering i området	Byggnaden	1902 och 1929
Beskrivning Huset är kraftigt ombyggt men har kvar sin bild mot gatan och känsla av stadskvarter med sina prång mot gårdssidan.		Placerad i korsningen Gällivarevägen-Tingvallsgatan i sydvästsluttning.	Butikshus med bostäder först uppfört 1902, tillbyggt 1929, ombyggt 1939 Eternitklätt bostads- och butikshus i 2½ våningar, belägen i lutande parti Tillbyggd in mot gården.	
Tolkning		Avspeglar genom sin miljö hur centrala Malmberget kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Representerar samhällets etableringsskede. Utryck för handelns funktion i samhället samt det privata bostadsbyggandet. Karakteristisk byggnadstyp.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Gällivarevägen med sin centrala betydelse. Den svagt sluttande miljön	Representativ för samhällsfunktion samt årsring i samhällets bostadsbestånd. Byggnaden är genom eternitfasaden en representant för hur byggnader underhölls under 1900-talets mitt.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen mot gatan och anpassningen i terrängen. Men anpassning måste troligen ske utifrån eventuell framtida användning. Relativt komplex byggnad så flytt kanske inte är helt realistiskt.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Relativt komplex byggnad så flytt kanske inte är helt realistiskt.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Ur kulturhistorisk synpunkt behöver byggnaden inte ingå i urvalet för byggnader som flyttas trots att byggnaden har kvar sin ursprungliga utformning och tillkom under samhällets etableringsskede och utgör en del av Västra Malmbergets historia och karaktär som blir allt svårare att tyda om rivning blir aktuell. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt eller rivning dokumenteras miljön och exteriören. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL.		

VÄSTRA MALMBERGET

V133. Österlånggatan 6

VÄSTRA MALMBERGET

V133. Österlånggatan 6

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1911
Beskrivning Huset har kvar sin form, äldre detaljer och gårdsbild och är väl underhållet. Men är ombyggt.		Placerad mot utkanten av Västra Malmberget i korsningen Österlånggatan- Skolgatan.	Tillkomstår 1911, . Enbostadshus, tidigare blomsterhandel. 1½ våningar med liggande träpanel, stiliserade andreaskors under fönstren, med vindskupor och brutet sadeltak. Omfattningen av ombyggnaden är okänd.	
Tolkning		Avspeglar genom sin miljö hur centrala Malmberget kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Uttryck för handelsfunktion i samhället samt för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede. Välbevarad och tidstypisk träarkitektur från samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Närheten till Gällivarevägen med sin centrala betydelse. Den svagt sluttande och glesa miljön	Representativ för samhällsfunktion samt årsring i samhällets bostadsbestånd. Den omsorgsfulla träarkitekturen Vinkelbyggnad med ingång i hörnet.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är anpassningen till terrängen och tomtstorleken. Tomten kan göras något mindre.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har kvar sin ursprungliga form och utgör, trots ombyggnad, ett värde som representant för hur de tidigaste byggnaderna med omsorgsfull träarkitektur kunde se ut i Malmbergets centrum. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

VÄSTRA MALMBERGET

V134. Österlånggatan 8

VÄSTRA MALMBERGET

V134. Österlånggatan 8

Måttligt värde		Placering i området	Byggnaden	1929
Beskrivning Huset har kvar en mer ursprunglig volym och sin fastighet.		Placerad i utkanten av Västra malmberget.	Eternitklätt enbostadshus från 1929. 1¾ våningar med sadeltak och farstu mot tomtens baksida. Ombyggt.	
Tolkning		Avspeglar genom sin miljö hur centrala Malmberget kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i etableringsskedet under mellankrigstid.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Placeringen i gatuliv och på tomten.	Kulturhistoriskt värdefullt som en årsring i samhällets bostadsförsörjning. Tidstypisk utformning med farstu mot tomtens baksida. Den senare tillkomna eternitfasaden. Byggnadens volym, takfall och centrala placering av skorstenen. Placerad nära gatan.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på och storleken på tomten som kan tillåtas bli lite mindre.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden är inte unik i sin ursprungliga utformning eller genom sina förändringar. Den utgör dock en viktig del av Malmbergets historia och karaktär som blir allt svårare att tyda om rivning blir aktuell. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön, exteriört och planmässigt och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

VÄSTRA MALMBERGET

V135. Tingvallsgatan 7

VÄSTRA MALMBERGET

V135. Tingvallsgatan 7

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1911
Beskrivning Är tilläggsisolerad men har kvar sin volym och bild mot gatan samt den gamla tomtindelningen.	Placerad mot utkanten av Västra Malmberget i korsningen Tingvallsgatan- Skolgatan.	Bostadshus i trä från 1911. 1¼ våningar med gulbemålad stående locklistpanel, plåttak och mittgavel. På baksidan en farstukvist som bär upp en balkong.	
Tolkning	Avspeglar genom sin miljö hur centrala Malmberget kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Placeringen i gatuliv och på tomten.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets byggnadsförsörjning.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är husets placering på tomten och tomtstorleken som dock kan göras lite mindre.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden är inte unik i sin utformning men utgör ett värde som representant för hur de tidigaste byggnaderna med lättare utformning kunde se ut i Malmbergets centrum. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

VÄSTRA MALMBERGET

V137. Vasagatan 10 inkl gårdshus som numera utgör en egen fastighet.

VÄSTRA MALMBERGET

V137. Vasagatan 10 inkl gårdshus som idag utgör en egen fastighet

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1913
Beskrivning Fastän ombyggnader skett har huset kvar sin volym och utformning. Även gårdshuset finns kvar fast mer ombyggt. Fastigheten är styckad.	Placerad i utkanten av Västra malMBERGET.	Bostadshus från 1913 (omb 1948) resp 1914 (omb 1950). Huvudbyggnaden fd landsfiskalsbostad. Större bostadshus med tillhörande gårdshus, 1¼ respektive 1½ våningar. Trähus med frontespis resp takkupa.	
Tolkning	Avspeglar genom sin miljö hur centrala MalMBERGET kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede. Tidstypisk villaarkitektur från samhällets etableringsskede. Byggnaden har kvar sin ursprungliga karaktär, eventuella förändringar har gjorts varsamt.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Från början stor tomt som innehöll bostadshus och gårdshus/uthus.	Representativ för samhällsfunktion samt årsring i samhällets bostadsförsörjning. Arkitektoniskt värde. Liggande träpanel, stående i gavelidornas övre delar. Korspostfönster med småspröjs ovanför tvärposten.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är bostadshuset i gatuliv och gårdshusets placering samt anpassningen i terräng med stensockeln.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer då de utgör en viktig del av karaktären.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som flyttas. Byggnaden har kvar sin ursprungliga omsorgsfulla utformning och tillkom under samhällets etableringsskede och utgör ett värde som representant för hur de tidigaste byggnaderna med omsorgsfull träarkitektur kunde se ut i MalMBERGETS centrum. Gårdshuset ingår i bilden. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende på gårdshuset kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL		

VÄSTRA MALMBERGET

V139. Tingvallsgatan 2, Frälsningsarmén

VÄSTRA MALMBERGET

V139. Tingvallsgatan 2, Frälsningsarmén

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1902
Beskrivning Fönstren är bytta och endel detaljer ombyggda men det har kvar mycket av sitt ursprung.		Placerad i korsningen Gällivarevägen-Bergsmansvägen i svag sydvästsluttning. Tomten är avstyckad.	Uppförd 1902 som frikyrka och bostad. Trähus i 1½ våningar, kyrksalen markerad i fasad av höga fönster. Liggande panel med sockel i kalksten. Byggnaden har kvar sin ursprungliga karaktär, eventuella förändringar har gjorts varsamt.	
Tolkning		Avspeglar genom sin miljö hur centrala Malmberget kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Uttryck för det föreningsägda byggandet samt för föreningslivets roll i samhällets etableringsskede. Tidstypisk träarkitektur från samhällets etableringsskede. Byggnaden uppfördes i en tid då frikyrkorna spelade väldigt stor roll för mindre samhällen, särskilt gruvsamhällen. Uttryck för hur byggnader kunde ha blandat funktion såsom olika typer av verksamheter och bostäder. Byggnadens avskurna hörn är ett uttryck för de gatu- och kvartersideal som var rådande vid den här tiden.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Högt placerad med fria siktlinjer mot omgivande landskap	Årsring i samhällets bostadsförsörjning. Arkitektoniskt värde. Liggande träpanel, kontursågade våningslistor, "avskuret" hörn i byggnadens bottenvåning.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten och anpassningen till terrängen. Men anpassning måste troligen ske utifrån eventuell framtida användning och placering.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare. En dokumentation bevarar bilden och minnen av byggnaden samt dess användning.	
Rekommendation		Området berörs inte direkt av avvecklingen inom de närmaste åren. Men den kommer att ligga granne med avvecklingsområde: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell är det önskvärt att huset ingår i urval för byggnader som är möjliga att flytta då den utgör ett värde som representant för hur de tidigaste byggnaderna med omsorgsfull träarkitektur kunde se ut i Malmbergets centrum samt den roll som frikyrkorna spelade vid sin uppförandetid. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs bör det dokumenteras genomgående både miljömässigt, materiellt och immateriellt över hela sin livslängd. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

VÄSTRA MALMBERGET

V140. Bergamansgatan 2

VÄSTRA MALMBERGET

V140. Bergmansgatan 2

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1930
Beskrivning		Placerad i Gällivarevägen- Bergsmansvägen precis innan Gällivarevägen planar ut.	Butiks- och bostadshus uppfört 1930. Antal lägenheter okänt. Vinkelbyggt bostads och butikshus i trä, 2¼ våningar. Fd "Konsum 6:an".	
Tolkning		Avspeglar genom sin miljö hur centrala Malmberget kunde se ut innan saneringen på 50-60-talen.	Uttryck för handels funktion i samhället samt för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringskede i mellankrigstid. Karaktäristiskt byggandstyp.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Högt placerad. Placering på tomten.	Följer samma utformning med verksamhet i bottenvåningen och bostad på övre plan. Representativ för samhällsfunktion samt årsring i samhällets bostadsbestånd. Blandad funktion med affärsverksamhet i bottenplan och bostäder i övre plan.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten. Men anpassning måste troligen ske utifrån eventuell framtida användning.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		<p>Området berörs inte direkt av avvecklingen inom de närmaste 10 åren: Detaljplan alt byggnadsordning kan tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas. När avveckling blir aktuell kan huset ingå i urval för byggnader som är möjliga att flytta då den utgör ett värde som representant för sin byggnadstid och butiksbyggnader i Malmbergets centrum. Den hör till ett sammanhang som är gemensamt för byggnad 130 och 125 med affärslokaler i bottenplan och bostäder i övre plan. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs bör det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL</p>		

VÄSTRA MALMBERGET

V145. Norra Kungsallén 17

VÄSTRA MALMBERGET

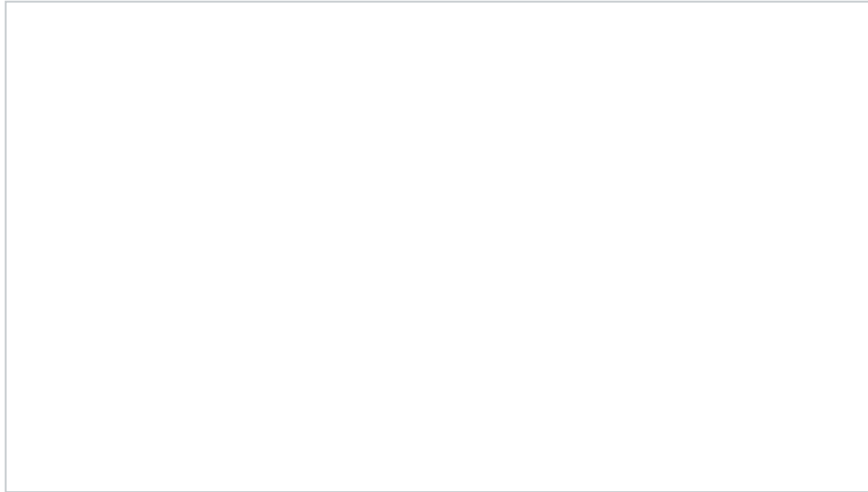
V145. Norra Kungsallén 17

Lågt värde	Placering i området	Byggnaden	1910-14
Beskrivning Kraftigt ombyggt men har kvar sin volym och fastighet.	Placerad vid gränsen till Västra Malmberget-området och Bäcknområdet i en svag sydvästslutning.	Uppfört 1910-14, tillbyggt 1930, ombyggt 1959 Enbostadshus i två våningar, klätt med eternit. Rödmålat gårdshus från uppförandetiden.	
Tolkning	Uttryck för det privata bostadbyggandet.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Gårdsbilden.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets bostadsbestånd. Den senare tillkomna eternitfasaden. Byggnadens volym, takfall och centrala placering av skorstenen. Placerad nära gatan. Det ursprungliga gårdshuset	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid flyttning bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen Viktigast är placeringen av byggnaderna på tomten och tomtstorleken som dock kan minskas lite.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha likartat formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som flyttas då den utgör en del av Västra Malmbergets och Bäcknområdets historia och karaktär. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt eller rivning dokumenteras miljön. Eventuell flytt eller rivning hanteras som lovående enligt PBL.		

KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 februari 2017

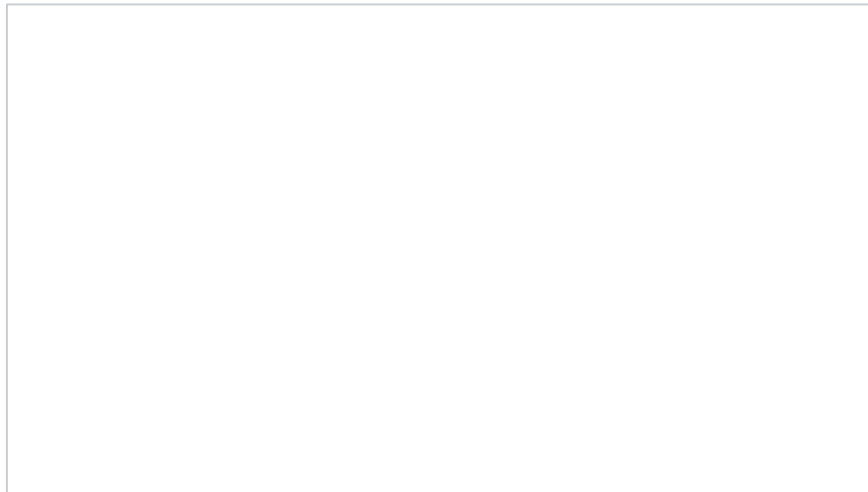
BÄCKENOMRÅDET SID 197-228

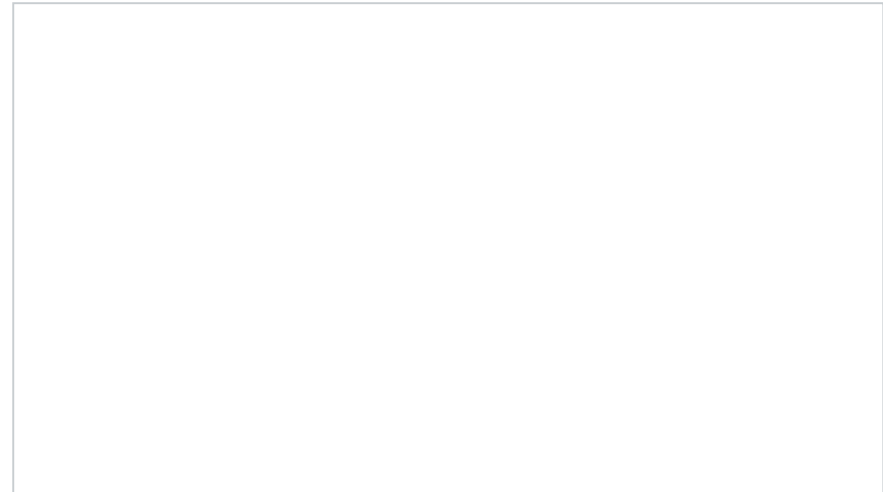
Pionjärskedet före 1900

B114. Etableringsskedet 1900-1945

Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

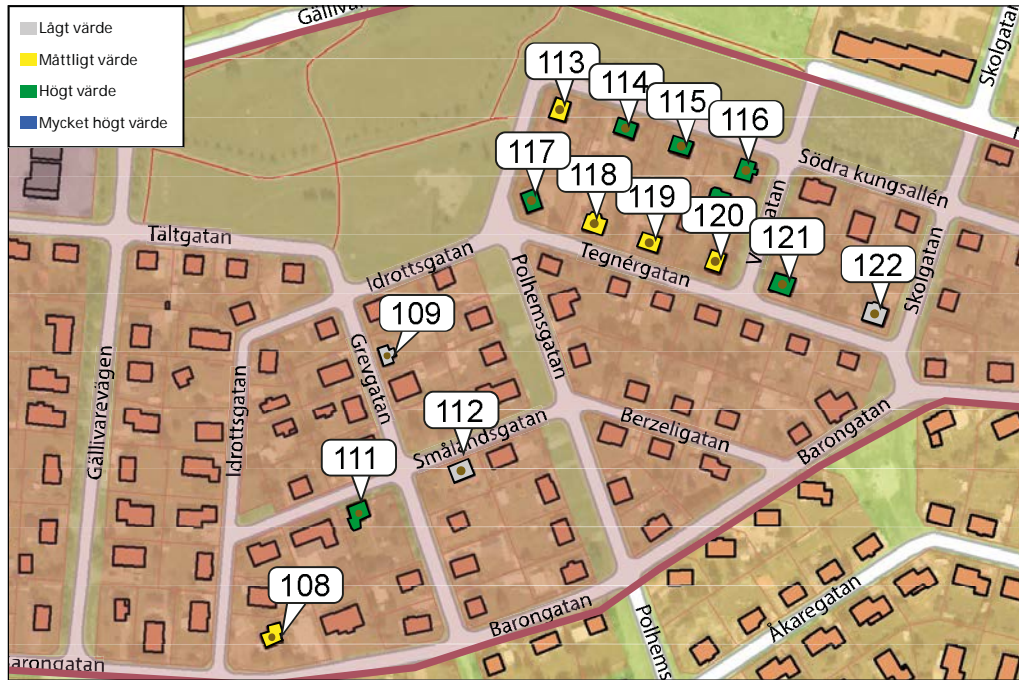

1970 och framåt/Stagnation och förändring

GÄLLIVARE

 TYRÉNS

BÄCKENOMRÅDET

B117 och 118 från Idrottsgatan.

Norrut från Grevgatan.

Områdets karaktär.

Mot centrum.

Bebyggelse

Bäcken är ett renodlat bostadsområde beläget inom den gamla stadsplanen från 1898. Bebyggelsen består numera mest av enbostadshus. I området finns villor och egnahem från första hälften av 1900-talet fram till 1960-talet.

Till övervägande del är byggnaderna vända med långsidorna mot gatan, men gavelvända hus förekommer också. I de äldsta delarna ligger husen närmare gatulinjen och trädgårdarna är större. I de yngre är husen mer indragna och trädgårdarna är mindre.

De äldre trähusen är karakteristiska för den tidiga 1900-talsbebyggelsen i Malmberget och har inslag av jugend/nationalromantik.

Den yngre arkitekturen är till övervägande delar anonym och inte specifik för Malmberget. Husen har ändå ett visst kulturhistoriskt värde genom sin ålder och representativitet. Undantaget mot det anonyma utgörs av bebyggelsen i kvarteret Kråkan samt några andra karaktärsbyggnader. De har ett egenvärde som gör att delar av det kulturhistoriska värdet kan tillvaratas vid en flytt.

Bebyggelsen är ett uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhället under tiden fram till 1970. Det är känt att LKAB lämnade stöd till egnamhemsbyggandet, men oklart i vilken utsträckning.

Kv Kråkan utgör ett sammanhållet och välbevarat kvarter med byggnader på ostyckade tomter och från ungefär samma tidsepok. De uppfördes på LKABs initiativ och såldes till enskilda med förmånliga lån.

BÄCKENOMRÅDET

I den fördjupade översiktsplanen för tätorten är Bäckområdet avsatt som GB-område. D v s gruvindustri, dessförinnan bostäder och centrum enligt fastställd tidplan. Enligt tidplan för avveckling (dec 2016) berörs de östligaste delarna inom de närmaste åren medan den största delen av området kan finnas kvar upp till 15 år.

Karaktärsdrag	<p>Stadsdelen ligger i samhällets sydöstra utkant. De norra delarna av stadsdelen Bäck ligger inom första stadsplanen från 1898, ritad av ingenjör Henrik Wennerström. Gatorna är övervägande raka. Längre västerut och söderut har området en något friare, mer oregelbunden kvartersindelning. På 1930-talet inkorporerades västra Bäckområdet. Ytterligare inkorporationer skedde 1938 och 1941. På 1950-talet inkorporerades ytterligare områden i de nedre delarna av Bäck.</p> <p>Området upplevs idag som något isolerat från det övriga samhället, eftersom punkthus och lamellhus i de norra delarna av området rivits. Dessa tomter är obebyggda och utgörs av ett vidsträckt gräsfält. Punkthusen och lamellhusen revs under 1990-talet som en följd av att befolkningen minskade genom utflyttning från samhället.</p> <p>Beläget på söderslutning. På vissa tomter terrasseringar och stödmurar. Delar av området, exempelvis Polhemsgatan sluttar ganska brant.</p>
Tolkning	<p>Uttryck för att samhället under mellan- och efterkrigstid varit i ständig tillväxt och samhällets beroende av samhällsutvecklingen och gruvindustrins konjunkturer.</p> <p>Läget i samhällets sydöstra utkant ger förståelse för samhällets expansion under en stor del av 1900-talet.</p> <p>Området är en del av det komplementsamhälle som tillkom pga gruvsamhällets behov av samhällsservice och för att befolkningen skulle kunna bosätta sig på egen mark, oberoende av bolaget.</p> <p>Bostadsbebyggelsen som en avspeglning av befolkningsutvecklingen, som var en följd av LKAB:s arbetskraftsbehov.</p>
Värdebärare	<p>Olika utbyggnadsperioder är väl synliga i stadsbilden.</p> <p>De obebyggda tomterna i områdets norra del gör att även samhällets nedgångsperioder är synliga i stadsbilden.</p> <p>Tidstypiskt stadsplanemönster med småhusbebyggelse: i de äldsta delarna från 1900-talets första hälft efter en rutnätsplan, i de yngre från efterkrigstiden en mer oregelbunden kvartersindelning.</p> <p>Kvartersindelningen med relativt stora kvarter.</p> <p>Tidstypisk tomtplanering från olika perioder, under 1900-talet fram till ungefär 1970.</p> <p>Både de äldre och yngre delarna har fått tydliga siktlinjer mot Malmbergets kyrka när den flyttades till sin nuvarande plats.</p>
Förhållningssätt	<p>Områdets kulturhistoriska värde ligger främst i hela områdets karaktär bestående av placering i förhållande till övriga samhället, terrängförhållanden, äldre bebyggelsestruktur samt arkitektur och byggnader.</p> <p>Kvartersindelningen</p> <p>Dessa värden kommer att gå förlorade om området avvecklas.</p> <p>Om området blir kvar inom överskådlig tid, bör detaljplan alternativt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas.</p>

BÄCKENOMRÅDET

B108. Barongatan 13 inkl uthus

BÄCKENOMRÅDET

B108. Barongatan 13 inkl uthus

Måttliga värden	Placering i området	Byggnaden	1905-09
Beskrivning Bakon tillbyggnaderna döljer sig den ursprungliga byggnadskroppen och läget.	Placerad vid Bäckenumrådets södra gräns i hörnet av ett plant villaområde med raka gator och byggnader med varierad ålder.	Egnahem tillkommet 1905-1909. Fasaden putsades 1951. 1 ¾ våningar. Senare tillbyggd veranda och fastu och garage.	
Tolkning	Byggnadens något sneda placering från vägen vittnar om att det är äldre än nuvarande kvartersindelning och vägsträckning.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet under samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Det solitära tomtläget något indraget från vägen	Kulturhistoriskt värdefullt som en årsring i samhällets bostadsförsörjning. Tidstypisk utformning med sadeltak och symmetriskt placerade fönster.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten. Bör placeras i hörnet av en gatukorsning, något indragen i vinkel från gatan	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Flyttade byggnaders enskilda exteriöra karaktärer och funktioner bör behållas. Vid ändrad funktion bör en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Enskild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats men gärna i samband med annan likvärdig bebyggelse från samma tid.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare. En dokumentation bevarar bilden av byggnaden.
Rekommendation	Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram: Detaljplan alt byggnadsordning kan tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Den tillkom under samhällets etableringsskede och utgör en del av bostadsområdets historia och karaktär som blir svårare att tyda om rivning blir aktuell. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs kan det dokumenteras i miljön och exteriört. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL		

BÄCKENOMRÅDET

B109. Grevgatan 3

BÄCKENOMRÅDET

B109. Grevgatan 3			
Låga värden	Placering i terrängen	Byggnaden	1900-04
Beskrivning Kraftigt ombyggt men har i stort sett kvar sin volym.	Placerad i mitten av Bäckenumrådet och dess äldre delar på den svagt sydsluttande Grevegatan.	Egnahem byggt 1900-1904, garaget byggdes 1942. 1 ¾ våningar med eternitfasad.	
Tolkning	Grevegatan går idag i direkt siktlinje mot Malmbergets kyrka.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet under samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Rak sluttande gata	Kulturhistoriskt värdefullt som en årsring i samhällets bostadsförsörjning. Tidstypisk utformning med sadeltak, symmetriskt placerade fönster och den senare tillkomna eternitfasaden. Glest placerad från övriga hus Placerad nära gatan Värde som representant för hur äldre byggnader förändrats genom tiden och en småskalig bebyggelse inom tätorten som inte förekommer längre	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten och placering i sammanhang med annan småhusbebyggelse.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Enskild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats men gärna i samband med annan likvärdig bebyggelse. Kulturhistoriskt värde kan tillvaratas genom flyttning, främst om det placeras bland liknande bebyggelse från samma tid.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram: Fram till avvecklingen bör huset underhållas exteriört så att det inte förslummar intrycket av området. Ur kulturhistorisk synvinkel finns inget behov av att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som flyttas fast byggnaden har kvar sin ursprungliga form och placering och tillkom under samhällets etableringsskede. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt eller rivning dokumenteras miljön. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

BÄCKENOMRÅDET

B111. Smålandsgatan 6

BÄCKENOMRÅDET

B111. Smålandsgatan 6

Högt värde		Placering i terrängen	Byggnaden	1904
Beskrivning Oklart om huset är original eller ombyggt.		I södra hörnet av Smålandsgatan och Grevegatan Gårdsmiljö med karaktäristiskt spjälstaket och uthus.	Uppfört 1904. Ritad och uppförd av byggmästaren J.A. Eklöv, som byggde många hus under samhällets etableringsskede. Trähus i två våningar, stadsmässig arkitektur med frontspiser	
Tolkning		Byggnad med omsorgsfullt formspråk, uppförd vid vägkorsning vilket gör den synlig från flera håll.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet under samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den flacka terrängen Raka gator Spjälstaketet.	Kulturhistoriskt värdefullt som en årsring i samhällets bostadsförsörjning. Tidstypisk arkitektur. De vitmålade fodren och väningsbanden under fönstren. Arkitekturhistoriskt intressant genom att byggmästaren är känd.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka re-konstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten och storleken på den. Tomten kan dock minskas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer de utgör en viktig del av karaktären. Enkild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats. Kulturhistoriskt värde kan tillvaratas genom flyttning, främst om det placeras bland bebyggelse liknande den i grannskapet nu. Önskvärt att huset flyttas tillsammans med uthus, till en miljö med liknande kvartersstruktur.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		<p>Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har delvis förändrats, men har kvar en unik och omsorgsfull utformning. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL</p>		

BÄCKENOMRÅDET

B112. Smålandsgatan 8

BÄCKENOMRÅDET

B112. Smålandsgatan 8			
Lågt värde	Placering i terrängen	Byggnaden	1912
Beskrivning Kraftigt ombyggt. Har kvar sin volym.	I östra hörnet av Smålandsgatan och Grevegatan	Egnahem byggt 1912, garage tillkom 1975. En våning med eternitfasad.	
Tolkning	Byggnad uppförd vid vägkorsning vilket gör den synlig från flera håll.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet under samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den flacka terrängen Raka gator Byggnadens placering på tomten	Kulturhistoriskt värdefullt som en årsring i samhällets bostadsförsörjning. Tidstypisk utformning med vinkelbyggnad och fastu mot tomtens baksida. Den senare tillkomna eternitfasaden. Byggnadens volym och takfall och placering av skorsten. Placerad nära gatan.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Enskild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats men gärna i samband med annan bebyggelse i samma skala som befintlig. Byggnaden är en av flera byggnader i området med liknande utformning och härkomst.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Byggnaden är inte unik, men tillkom under samhällets etableringsskede och utgör en del av bostadsområdets historia och karaktär som blir allt svårare att tyda om rivning blir aktuell. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare..	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram: Fram till avveckling bör byggnaden underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. När avveckling blir aktuell kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som flyttas. Värdet består i husets lilla skala i motsats till andra byggnader i området. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt eller rivning dokumenteras miljön. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL		

BÄCKENOMRÅDET

B113. Södra Kungsallén 2 inkl uthus. Kv Kråkan

BÄCKENOMRÅDET

B113. Södra Kungsallén 2 inkl uthus. Kv Kråkan

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1913
Beskrivning Nya fönster m fl detaljer drar ner värdet. Värde som del i kv Kråkan.	Placerad på norra Bäckén i kvarteret Kråkan. Kvarteret Kråkan är ett egnahems-bostadsområde som byggdes upp av LKAB 1913 och såldes till anställda med fördelaktiga lån.	Villa uppförd 1913 1½ våningar i trä med bandtäckt plåt, stående locklistpanel och utbyggd entré och balkong.	
Tolkning	Byggnaderna i kvarteret har en omsorgsfull nationalromantisk utformning med svarvade trädetaljer och panelarkitektur.	Uttryck för bolagets engagemang i den privata bostadsförsörjningen under samhällets etableringsskede med omsorgsfull utformning och arkitektoniska särdrag. Avspeglar LKAB:s aktiva stödande av de anställdas egnahemsbyggande. Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper, där byggnaderna i kvarteret Kråkan förmodligen tillhörde det övre skiktet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Tomtindelningen, kvarterets storlek och förhållandet till närliggande uthus och byggnader. Hur gatan har siktlinjer mot Malmbergets kyrka	Arkitektoniska och estetiska värden men lite ombyggt. Ett av exemplen på kvarteret Kråkans omsorgsfulla nationalromantiska villor. Sadeltak med brant vinkel. Svarvade balkongpelare	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är kvartersstrukturen och husets placering på tomten Detta gäller även för uthusen. För byggnaderna på kv Kråkan som idag är ett sammanhållet kvarter med den ursprungliga tomtindelningen kvar bör även denna återskapas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Det äldre uthuset bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram. Men B113-117 kommer att hamna nära avvecklade områden: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som flyttas. Byggnaden bör isåfall flyttas i grupp tillsammans med 114 - 120 från kvarteret Kråkan och bilda nytt kvarter. Minst de 4 byggnaderna med högt värde bör övervägas att flyttas och ingå i nytt kvarter med 8 tomter. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön och exteriört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

BÄCKENOMRÅDET

B114. Södra Kungsallén 4 inkl uthus. Kv Kråkan

BÄCKENOMRÅDET

B114. Södra Kungsallén 4 inkl uthus. Kv Kråkan			
Högt värde	Placering i området	Byggnaden	1913
Beskrivning Mycket av ursprunglig karaktär bevarad.	Placerad på norra Bäckén i kvarteret Kråkan. Kvarteret Kråkan är ett egnahems-bostadsområde som byggdes upp av LKAB 1913 och såldes till anställda med fördelaktiga lån.	Egnahemsvilla uppförd 1913. 1½ våningar, med rödmålad pannplåt, liggande träpanel, senare tillkomna korspostfönster och svarvade träpelare. Träpanelen är bemålad i röd färg, hörnlistor och foder är bemålade i jordgrön färg.	
Tolkning	Byggnaderna i kvarteret har en omsorgsfull nationalromantisk utformning med svarvade trädetaljer och panelarkitektur.	Uttryck för bolagets engagemang i den privata bostadsförsörjningen under samhällets etableringsskede med omsorgsfull utformning och arkitektoniska särdrag. Avspeglar LKAB:s aktiva stödande av de anställdas egnahemsbyggande. Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper, där byggnaderna i kvarteret Kråkan förmodligen tillhörde det övre skiktet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Tomtindelningen, kvarterets storlek och förhållandet till närliggande uthus och byggnader. Hur gatan har siktlinjer mot Malmbergets kyrka.	Det välbevarade helhetsintrycket Färgsättningen i panel och foder Fönstren är delvis anpassade till byggnadens ursprung med korspostfönster. Sadeltak med brant vinkel	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är kvartersstrukturen och husets placering på tomten Detta gäller även för uthusen. För byggnaderna på kv Kråkan som idag är ett sammanhållet kvarter med den ursprungliga tomtindelningen kvar bör även denna återskapas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram. Men B113-117 kommer att hamna nära avvecklade områden: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell är det önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som flyttas. Byggnaden bör isåfall flyttas i grupp tillsammans med 113, 115 - 120 från kvarteret Kråkan och bilda nytt kvarter. Minst de 4 byggnaderna med högt värde bör värderas att flyttas och ingå i nytt kvarter med 8 tomter. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

BÄCKENOMRÅDET

B115. Södra Kungsallén 6 inkl uthus. Kv Kråkan

BÄCKENOMRÅDET

B115. Södra Kungsallén 6 inkl uthus. Kv Kråkan

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1914
Beskrivning Mycket av ursprunglig karaktär bevarad.		Placerad på norra Bäckén i kvarteret Kråkan. Kvarteret Kråkan är ett egnahems-bostadsområde som byggdes upp av LKAB 1913 och såldes till anställda med fördelaktiga lån.	Egnahemsvilla uppförd 1914 1½ våningar, med liggande panel, stående fjällpanel på andra våningens gavelsidor. Brant sluttande sadeltak i plåt, senare tillkomna fönster och svarvade träräcken. Ett ursprungligt uthus och ett senare tillkommet garage. Panel, foder och räcken är målade i dämpad gul och grön färg.	
Tolkning		Byggnaderna i kvarteret har en omsorgsfull nationalromantisk utformning med svarvade trädetaljer och panelarkitektur.	Uttryck för bolagets engagemang i den privata bostadsförsörjningen under samhällets etableringsskede med omsorgsfull utformning och arkitektoniska särdrag. Avspeglar LKAB:s aktiva stödande av de anställdas egnahemsbyggande. Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper, där byggnaderna i kvarteret Kråkan förmodligen tillhörde det övre skiktet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Tomtindelningen och förhållandet till närliggande uthus och byggnader. Hur gatan har siktlinjer mot Malmbergets kyrka.	Det välbevarade helhetsintrycket Färgsättningen i panel och foder Den tidstypiska fjällpanelen på husets gavelsidor Sadeltak med brant vinkel	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är kvarterstrukturen och husets placering på tomten Detta gäller även för uthusen. För byggnaderna på kv Kråkan som idag är ett sammanhållet kvarter med den ursprungliga tomtindelningen kvar bör även denna återskapas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram. Men B113-117 kommer att hamna nära avvecklade områden: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell är det önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som flyttas. Byggnaden bör isåfall flyttas i grupp tillsammans med 113-114, 116 - 120 från kvarteret Kråkan och bilda nytt kvarter. Minst de 4 byggnaderna med högt värde bör värderas att flyttas och ingå i nytt kvarter med 8 tomter. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs bör det dokumenteras i miljön, exteriört, till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

BÄCKENOMRÅDET

B116. Södra Kungsallén 8 inkl uthus. Kv Kråkan

BÄCKENOMRÅDET

B116. Södra Kungsallén 8 inkl uthus. Kv Kråkan

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1914
Beskrivning Mycket av ursprunglig karaktär bevarad. De nya fönstren går att byta igen.		Placerad på norra Bäckén i kvarteret Kråkan. Kvarteret Kråkan är ett egnahems-bostadsområde som byggdes upp av LKAB 1913 och såldes till anställda med fördelaktiga lån.	Egnahemsvilla uppförd 1914 1 ½ våningar, med gulmålad liggande panel, vitmålade lister och foder, brunmålade fönsterbågar. Brant sluttande sadeltak i nyligen tillkommen svart sinusplåt. Senare tillkomna fönster och svarvade träräcken. Ett uthus.	
Tolkning		Byggnaderna i kvarteret har en omsorgsfull nationalromantisk utformning med svarvade trädetaljer och panelarkitektur.	Uttryck för bolagets engagemang i den privata bostadsförsörjningen under samhällets etableringsskede med omsorgsfull utformning och arkitektoniska särdrag. Avspeglar LKAB:s aktiva stödande av de anställdas egnahemsbyggande. Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper, där byggnaderna i kvarteret Kråkan förmodligen tillhörde det övre skiktet. Byggnaden har genomgått förändringar i anseende på färgsättning, taktäckning fönster och har delvis kvar sin ursprungliga karaktär.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Tomtindelningen och förhållandet till närliggande uthus och byggnader. Hur gatan har siktlinjer mot Malmbergets kyrka.	Arkitektoniska och estetiska värden. Ett av exemplen på kvarteret Kråkans omsorgsfulla nationalromantiska villor. Sadeltak med brant vinkel. Svarvade balkongpelare	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är kvartersstrukturen och husets placering på tomten Detta gäller även för uthusen. Detta gäller även för uthusen. För byggnaderna på kv Kråkan som idag är ett sammanhållet kvarter med den ursprungliga tomtindelningen kvar bör även denna återskapas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram. Men B113-117 kommer att hamna nära avvecklade områden: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell är det önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden bör isåfall flyttas i grupp tillsammans med 113-115, 117 - 120 från kvarteret Kråkan och bilda nytt kvarter. Minst de 4 byggnaderna med högt värde bör övervägas att flyttas och ingå i nytt kvarter med 8 tomter. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

BÄCKENOMRÅDET

B117. Tegnérgatan 1 inkl uthus. Kv Kråkan

BÄCKENOMRÅDET

B117. Tegnérgatan 1 inkl uthus. Kv Kråkan

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1914
Beskrivning Mycket av ursprunglig karaktär bevarad.		Placerad vid korsning på norra Bäckén i kvarteret Kråkan. Kvarteret Kråkan är ett egnahems-bostadsområde som byggdes upp av LKAB 1913 och såldes till anställda med fördelaktiga lån.	Egnahemsvilla uppförd 1914 1 ½ våningar, med rödmålade liggande panel, vitmålade lister och foder. Brant sluttande sadeltak i ljusgrön plåt. Senare tillkomna fönster och svarvade träracken. Bredvid farstun en tillbyggd del från 1921. Ett uthus med tillbyggt garage.	
Tolkning		Byggnaderna i kvarteret har en omsorgsfull nationalromantisk utformning med svarvade trädetaljer och panelarkitektur.	Byggnaden har genomgått förändringar såsom bytta fönster men har kvar sin ursprungliga karaktär. Avspeglar LKAB:s aktiva stödjande av de anställdas egnahemsbyggande. Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper, där byggnaderna i kvarteret Kråkan förmodligen tillhörde det övre skiktet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Tomtindelningen och förhållandet till närliggande uthus och byggnader. Hur gatan har siktlinjer mot Malmbergets kyrka.	Arkitektoniska och estetiska värden. Ett av exemplen på kvarteret Kråkans omsorgsfulla nationalromantiska villor. Sadeltak med brant vinkel. Svarvade balkongpelare Den rödmålade liggande träpanelen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är kvartersstrukturen och husets placering på tomten Detta gäller även för uthusen. Detta gäller även för uthusen. För byggnaderna på kv Kråkan som idag är ett sammanhållet kvarter med den ursprungliga tomtindelningen kvar bör även denna återskapas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer då de utgör en viktig del av karaktären. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram. Men B113-117 kommer att hamna nära avvecklade områden: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell är det önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som flyttas. Byggnaden bör isåfall flyttas i grupp tillsammans med 113-116, 118 - 120 från kvarteret Kråkan och bilda nytt kvarter. Minst de 4 byggnaderna med högt värde bör värderas att flyttas och ingå i nytt kvarter med 8 tomter. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

BÄCKENOMRÅDET

B118. Tegnérgatan 3 inkl uthus. Kv Kråkan

BÄCKENOMRÅDET

B118. Tegnérgatan 3 inkl uthus. Kv Kråkan

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1914
Beskrivning Ombyggt och fått mer karaktär av 1930-40-tal.	Placerad på norra Bäckén i kvarteret Kråkan. Kvarteret Kråkan är ett egnahems-bostadsområde som byggdes upp av LKAB 1913 och såldes till anställda med fördelaktiga lån.	Egnahemsvilla uppförd 1914 och ombyggd 1932 1 ½ våningar, med plåtpanel i stående profil och brant sluttande sadeltak i plåt. Senare tillkomna perspektivfönster. Tillbyggd i ena gaveln. Ett uthus med garage.	
Tolkning	Byggnaderna i kvarteret har en omsorgsfull nationalromantisk utformning med svarvade trädetaljer och panelarkitektur.	Uttryck för bolagets engagemang i den privata bostadsförsörjningen under samhällets etableringsskede som ursprungligen hade en omsorgsfull utformning och arkitektoniska särdrag. Avspeglar LKAB:s aktiva stödande av de anställdas egnahemsbyggande. Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper, där byggnaderna i kvarteret Kråkan förmodligen tillhörde det övre skiktet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Tomtindelningen och förhållandet till närliggande uthus och byggnader. Hur gatan har siktlinjer mot Malmbergets kyrka.	Plåtpanelen med stående profil. Exempel på en egnahemsvilla i kvarteret Kråkans som kraftigt förändrats. Sadeltak med brant vinkel.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är kvartersstrukturen och husets placering på tomten Detta gäller även för uthusen. Detta gäller även för uthusen. För byggnaderna på kv Kråkan som idag är ett sammanhållet kvarter med den ursprungliga tomtindelningen kvar bör även denna återskapas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram. Men B113-117 kommer att hamna nära avvecklade områden: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden bör isåfall flyttas i grupp tillsammans med 113-117, 119 - 120 från kvarteret Kråkan och bilda nytt kvarter. Minst de 4 byggnaderna med högt värde bör värderas att flyttas och ingå i nytt kvarter med 8 tomter. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön och exteriört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL		

BÄCKENOMRÅDET

B119. Tegnérgatan 5 inkl uthus. Kv Kråkan

BÄCKENOMRÅDET

B119. Tegnérgatan 5 inkl uthus. Kv Kråkan.

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1914
Beskrivning Ombyggt och fått mer karaktär av 1940-tal.	Placerad på norra Bäckén i kvarteret Kråkan. Kvarteret Kråkan är ett egnahems-bostadsområde som byggdes upp av LKAB 1913 och såldes till anställda med fördelaktiga lån.	Egnahemsvilla uppförd 1914 1 ½ våningar, med rödmålade liggande träpanel och brant sluttande sadeltak i plåt. Senare tillkomna perspektivfönster. Tillbyggt i ena gaveln. Ett uthus tillkommet 1932	
Tolkning	Byggnaderna i kvarteret har en omsorgsfull nationalromantisk utformning med svarvade trädetaljer och panelarkitektur.	Byggnaden har genomgått förändringar såsom bytta fönster men har kvar sin ursprungliga karaktär. Avspeglar LKAB:s aktiva stödande av de anställdas egnahemsbyggande. Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper, där byggnaderna i kvarteret Kråkan förmodligen tillhörde det övre skiktet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Tomtindelningen och förhållandet till närliggande uthus och byggnader. Hur gatan har siktlinjer mot Malmbergets kyrka.	Arkitektoniska och estetiska värden. Ett av exemplen på kvarteret Kråkans omsorgsfulla nationalromantiska villor. Sadeltak med brant vinkel. Svarvade balkongpelare Den rödmålade liggande träpanelen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är kvartersstrukturen och husets placering på tomten. Detta gäller även för uthusen. Detta gäller även för uthusen. För byggnaderna på kv Kråkan som idag är ett smamanhållet kvarter med den ursprungliga tomtindelningen kvar bör även denna återskapas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	<p>Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram. Men B113-117 kommer att hamna nära avvecklade områden: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling.</p> <p>När avveckling blir aktuell kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som flyttas. Byggnaden bör isåfall flyttas i grupp tillsammans med 113-118 och 120 från kvarteret Kråkan och bilda nytt kvarter. Minst de 4 byggnaderna med högt värde bör värderas att flyttas och ingå i nytt kvarter med 8 tomter.</p> <p>För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs bör det dokumenteras i miljön och exteriört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter.</p> <p>Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL</p>		

BÄCKENOMRÅDET

B120. Tegnérgatan 7 inkl uthus. Kv Kråkan

BÄCKENOMRÅDET

B120. Tegnérgatan 7 inkl uthus. Kv Kråkan.

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1914
Beskrivning Ombyggt och fått mer karaktär av 1940-tal.	Placerad på norra Bäckén i kvarteret Kråkan. Kvarteret Kråkan är ett egnahems-bostadsområde som byggdes upp av LKAB 1913 och såldes till anställda med fördelaktiga lån.	Egnahemsvilla uppförd 1914 1 ½ våningar, med gulmålad liggande träpanel, stående i gavelspets. Vitmålade fönsterlister och brunmålade fönsterbågar. Sluttande sadeltak i sinusplåt. Senare tillkomna perspektivfönster. Större fönster och balkongdorr senare tillkommet i byggnadens västra fasad. Tillbyggt garage i ena gaveln.	
Tolkning	Byggnaderna i kvarteret har en omsorgsfull nationalromantisk utformning med svarvade trädetaljer och panelarkitektur.	Byggnaden har genomgått stora förändringar. Uttryck för bolagets engagemang i den privata bostadsförsörjningen under samhällets etableringsskede som ursprungligen hade en omsorgsfull utformning och arkitektoniska särdrag. Avspeglar LKAB:s aktiva stödande av de anställdas egnahemsbyggande. Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper, där byggnaderna i kvarteret Kråkan förmodligen tillhörde det övre skiktet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Tomtindelningen och förhållandet till närliggande uthus och byggnader. Hur gatan har siktlinjer mot Malmbergets kyrka.	Sadeltak med brant vinkel. Liggande träpanel.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är kvartersstrukturen och husets placering på tomten Detta gäller även för uthusen. Detta gäller även för uthusen. För byggnaderna på kv Kråkan som idag är ett smamanhållet kvarter med den ursprungliga tomtindelningen kvar bör även denna återskapas.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram. Men B113-117 kommer att hamna nära avvecklade områden: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden bör isåfall flyttas i grupp tillsammans med 113-119 från kvarteret Kråkan och bilda nytt kvarter. Minst de 4 byggnaderna med högt värde bör värderas att flyttas och ingå i nytt kvarter med 8 tomter. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs bör det dokumenteras i miljön och exteriört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL.		

BÄCKENOMRÅDET

B121. Villagatan 13 inkl uthus

BÄCKENOMRÅDET

B121. Villagatan 13 inkl uthus.

Högt värde		Placering i terrängen	Byggnaden	1931
Beskrivning Huset har kvar sin volym och tomtplats.		Placerad vid i en svag sydsluttning vid korsningen av Tegnérgatan och Villagatan i nordöstra Bäckområdet bredvid kvarteret Kråkan.	Villa uppförd 1931 1 ½ våningar. Ljusbeige stående locklist med gavellister och profilerade fönsterfoder i mörkbeige. Taket är ett brutet sadeltak i korrugerad plåt. Fönstren är senare tillkomna och indelade i 6 lufter. Byggnadens entré ligger på norra fasaden och utgörs av en farstukvist med svarvade träracken. Senare tillkommet garage.	
Tolkning		Byggnad med omsorgsfullt formspråk, uppförd vid vägkorsning vilket gör den synlig från flera håll.	Byggnaden har kvar sina tidstypiska drag med bevarad panel, smakfull färgsättning och väl anpassade fönster. Gavellister och fönsterfoder är omsorgsfullt utformade med sina profileringar. Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Tomtindelningen och förhållandet till närliggande uthus och byggnader. Hur gatan har siktlinjer mot Malmbergets kyrka.	Det arkitektoniska formspråket som visar på övergången mellan 20-talsklassicism och funktionalism. Det välbevarade helhetsintrycket. Färgsättningen i panel och foder. Utformningen i lister, fönsterfoder och fastukvist. Fönstren är med sin flerluftsindelning anpassad till byggnadens ursprung. Det brutna sadeltaket.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		<p>Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling.</p> <p>Det är önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har kvar sin ursprungliga form och tomtplats och tillkom under samhällets etableringsskede. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.</p> <p>Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter.</p> <p>Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL</p>		

BÄCKENOMRÅDET

B122. Skolgatan 22 inkl uthus

BÄCKENOMRÅDET

B122. Skolgatan 22 inkl uthus

Lågt värde	Placering i området	Byggnaden	1929-30
Beskrivning Ombyggt.	Placerad i nordöstra Bäckenumrådet i en svag sydsluttning.	Villa uppförd 1929-30 1 ½ våningar, med beigemåladplåtpanel i stående profil, gröna hörnlistor och sadeltak i korrugerad svartmålad plåt. Senare tillkomna perspektivfönster och utvändigt tilläggsisolering. Farstun är inbyggd under senare tid, ovanför farstun en senare tillkommen glasveranda.	
Tolkning	Byggnaden är uppförd vid vägkorsning vilket gör den synlig från flera håll.	Byggnaden uppfördes ursprungligen i en omsorgsfull utformning med arkitektoniska särdrag under samhällets etableringsskede. De förändringar som gjorts har förändrat byggnadens karaktär Byggnadens utformning avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Byggnadens placering i korsningen.	Plåtpanelen med stående profil. Exempel på en byggnad i bäckenområdet som kraftigt förändrats. Sadeltak med brant vinkel.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt av husen bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten.	Fram till flytten bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Området berörs först av avvecklingen inom en längre tidsram. Men kommer att hamna nära avvecklade områden. Fram till avveckling bör byggnaden underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. När avveckling blir aktuell kan byggnaden ingå i urvalet för byggnader som flyttas. Värdet består i att byggnaden har kvar sin ursprungliga volym och tomplats. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Före eventuell flytt eller rivning dokumenteras miljön. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL		

KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 februari 2017

KILEN SID 229-264

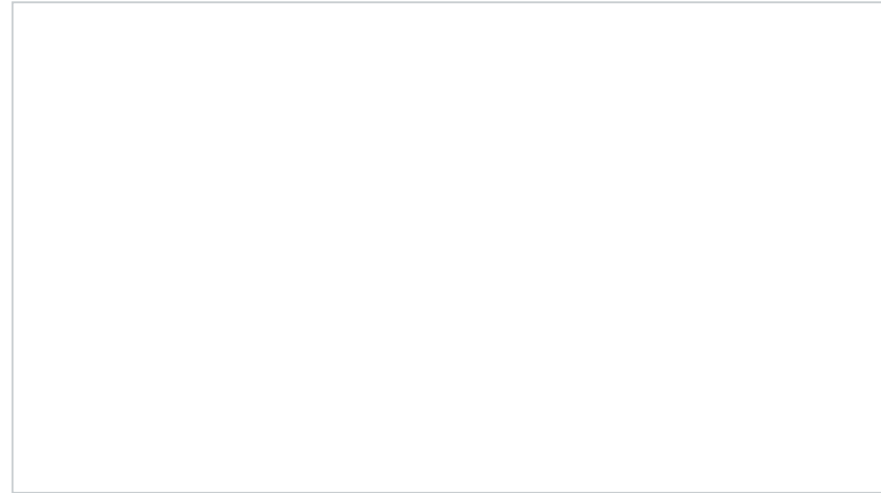
K202. Pionjärskedet före 1900

K333. Etableringsskedet 1900-1945

K331. Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

1970 och framåt/Stagnation och förändring

GÄLLIVARE-

 TYRÉNS

KILENOMRÅDET

Ringvägen mot öster.

Ringvägen 35.

K208 och 208.

Garageområde vid Engelskavägen.

Bebyggelse

Bebyggelsen består till övervägande del av större flerbostadshus, framför allt från etableringsskedet och efterkrigstiden. I östra delen finns enhetligt utformade enbostadshus i form av villor och kedjehus med två lägenheter från 1900-talets mitt. Bebyggelsen har kontinuerligt underhållits och renoverats vilket medfört fönster- och fasadbyten på flera byggnader. Kilenområdets första bebyggelse från pionjärtiden innan 1900 är placerad längst upp mot norr. Dessa byggnader är 202, 204, 205 och 206. Bebyggelsen är orienterad mot sydväst och följer gatunätets mandolinformade kurvatur. I anslutning till området finns även "garagestäder" - en samling av de boendes garagebyggnader samlas längs en väg. Garagestäderna är förmodligen från 1900-talets början. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets sociala skiktning och livsvillkoren för olika sociala grupper och uttrycker bolagssamhällets hierarkiska struktur, för olika sociala gruppers status och livsvillkor. Samtliga byggnader bör ses som en resurs såväl ur bruks- som ur kulturhistorisk synpunkt. De bör vårdas så länge som möjligt, så att dess kulturhistoriska värden bevaras. Förutom det miljömässiga värdet som tillkommer samtliga byggnader, har vissa genom sina estetiska och arkitektoniska värden ett kulturhistoriskt egenvärde. Dessa byggnader kan flyttas även som solitärer.

KILENOMRÅDET

De äldsta delarna, uppförda av Gellivare AB, av Kilen är i stort sett rivna och området ligger numera inom rasriskområdet. År 1892 övertogs verksamheten av AGM som fortsatte byggandet av tjänstebostäder under 1910-talet. Nedre delen av området planlades förmodligen 1929 efter ritningar av arkitekt John Åkerlund. Detta område bebyggdes under mellan- och efterkrigstid.

I den fördjupade översiktsplanen för tätorten är Kilen avsatt som N-område. D v s naturmark men tidplan för avveckling (dec 2016) visar endast att de västra delarna berörs inom de närmaste åren.

Karaktärsdrag	<p>Även Kilen är ett bolagsområde.</p> <p>Området har en gles och enhetlig struktur där bebyggelsen är byggd på terasser och följer gatunätets något svängda form. Områdets bebyggelse och gatustruktur följer malmbergets sydsluttning.</p> <p>I östra delen av området går den gamla järnvägssträckningen som idag håller på att växa igen. Den raka sträckningen kontrasterar med den annars så svängande intrycket i området.</p>
Tolkning	<p>Gruvans exploateringsgrad och framväxt visas genom att de äldsta byggnaderna är placerade längst upp i området, närmast de första brytningsplatserna. Områdets lokalisering nära brytningsplatserna visar på samhällets upphov i gruvorna och närheten till malmkropparna.</p> <p>Bebyggelsestrukturen skiljer sig från det stadsplanlagda området på grund av den karaktärestik som följer byggnadernas glesa placering och gatunätverkets böljande former. Idealen följer den tidens stadsplaneidéer med villastäder och terränganpassat gatunätverk som följer platsens topografiska förutsättningar.</p>
Värdebärare	<p>Områdets helhetskaraktär med höjdterasserade, svängda gator och trädplanteringar mellan de glesta placerade byggnaderna. Den tydliga bebyggelsekronologin i området med de äldsta byggnaderna i norra området och yngsta mot sydost.</p> <p>Området har ett kontinuitetsvärde med bebyggelse från pionjär- och etableringsperioden samt efterkrigstiden.</p> <p>Läget avskilt från municipalsamhällets stadsplanlagda område och den glesa bebyggelsestrukturen och grönskan i kontrast till municipalsamhällets stadsplan.</p> <p>Garagestaden som berättar en väsentlig del om bolagsarbetarnas liv och vardag.</p> <p>Läget intill rasriskområdet åskådliggör det historiska förlopp som redan orsakat rivningar.</p>
Förhållningssätt	<p>Områdets kulturhistoriska värde ligger främst i hela områdets karaktär bestående av placering i förhållande till gruvorna och samhället, terrängförhållanden, bebyggelsestruktur samt arkitektur och byggnader. Områdets värden kommer gå förlorade när det avvecklas. Kompletterande dokumentation av områdets historia och utseende genom tiderna bör göras innan rivning.</p> <p>Till området är helt avvecklat och det finns boende i området bör det skötas på samma sätt som hittills.</p> <p>Nya områden med flyttade byggnader från Kilenområdet bör väljas och utformas med utgångspunkt att efterlikna Kilenområdets uppbyggnad, svängande gatustruktur och gleshet. En viss förtätning kan tillåtas till den grad att karaktären inom området ändå upplevs som gles.</p> <p>Ny vägstruktur bör utformas terränganpassat, om möjligt bör den vara terrasserad.</p> <p>Garagestaden som fenomen bör noggrant studeras och dokumenteras. Inspiration från garagestaden kan hämtas när nya områden planläggs.</p> <p>Den flyttade bebyggelsen bör integreras i den allmänna bebyggelsen på den nya platsen, så att den inte uppfattas som ett reservat.</p> <p>Vid flyttning bör en helhetssyn på kulturmiljön beaktas. Även uthus bör exempelvis flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter bör studeras.</p>

KILENOMRÅDET

K202. Engelskavägen 19 inkl uthus

KILENOMRÅDET

K202. Engelskavägen 19 inkl uthus

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1895-1900
Beskrivning Ursprungligt.		Placerad högst upp på Kilen	Bostadshus. Troligen uppförd mellan 1895-1900 som bostad åt gruvfogden. Med tillhörande uthus. 1 lägenhet. 1½ våningar med farstuvistar och trädetaljer.	
Tolkning		Den avskilda placeringen speglar samhällets sociala hierarki.	Avspeglar levnadsförhållandena i bolagsområdet under gruvsamhällets pionjärskede. Uttryck för bolagets behov av bostäder för sin personal under etableringsskedet av samhällets historia.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Avskilt beläget högt uppe Malmbergets sydsluttning	Kulturhistoriskt värdefull som en första årsring i bolagets bostadsförsörjning och gruvsamhälle. Arkitektoniska och estetiska värden. Kulturhistoriskt värdefull genom sin anknytning till det tidiga gruvsamhället. Läget i närheten av brytningsplatserna.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt för denna byggnad är den avskilda placeringen och avgränsade tomten. Byggnaden bör placeras högt med utblickar över det nya området. Om möjligt i sydsluttning.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Vid flytt bör byggnaden och dess detaljer hanteras varsamt invändigt som utvändigt. Ursprungligt uthus och staket bör flyttas tillsammans med byggnaden. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Miljön översiktligt dokumenterad i samband med huset,	Dokumenterad av NBM, Rapport 1995:2.	
Rekommendation		<p>Område berörs av avvecklingen inom de närmaste åren:</p> <p>Det är önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har kvar sin ursprungliga omsorgsfulla utformning och tillkom under samhällets etableringsskede och utgör ett värde som representant för hur de tidigaste byggnaderna med omsorgsfull träarkitektur kunde se ut i Malmberget. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.</p> <p>Före eventuell flytt dokumenteras miljön. Om huset rivs är det önskvärt att bef dokumentation ses över och kompletteras vad gäller byggnaderna i miljö, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört.</p> <p>Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL.</p>		

KILENOMRÅDET

K204-205. Engelskavägen 16 och Rönnvägen 2.

KILENOMRÅDET

K204-205 Engelskavägen 16 & Rönnvägen 2. Innanför stängslet, stått tomma länge

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1888
Beskrivning Ursprungliga.		Placeringen tyder på att Rönnvägen 2 är förmansbaracken, som stod vinkelrätt mot de andra fyra. Belägna i slutningen nedanför Kaptenslagret. Placerade vinkelrätt mot varandra.	Uppförda som två av de första fem arbetarbaracker 1888. Byggnaderna har en våning med vind, som nås från utanpåliggande trappa. Totalt 6 lägenheter	
Tolkning		Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen och arbetarnas levnadsförhållanden under pionjärskedet.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjningen och arbetarnas levnadsförhållanden under pionjärskedet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Läget i närheten av brytningsplatserna.	Kulturhistoriskt värdefull genom sin anknytning till den tidigaste gruvbrytningen. Kulturhistoriskt värdefulla som en årsring i bolagets bostadsförsörjning.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid flyttning bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är det inbördes sammanhanget mellan byggnaderna.	Dessa byggnader bör vid eventuel flytt flyttas tillsammans och i sammanhang med annan bolagsbebyggelse. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med husen,	Dokumenterade NBM sid 302ff.	
Rekommendation		Byggnaderna ligger idag innanför stängslet: Det är önskvärt att byggnaderna ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaderna tillkom under samhällets etableringsskede och är bland de första byggnader som uppfördes i samhället. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla Innan eventuell flytt dokumenteras miljön. Om rivning blir aktuell är det önskvärt att bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentation bör omfatta miljön, exteriört, planlösning och översiktlig interiör dokumentation. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

KILENOMRÅDET

K206. Rönnvägen 4. Stenbaracken

KILENOMRÅDET

K206. Stenbaracken, Rönnvägen 4

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1897-98
Beskrivning Högt värde då den berättar en viktig del av Malmberets historia.		Ruinen ligger på en höjd som en solitär i nordvästra Kilen.	Byggd 1897-98 som "pudrettmagasin". Stenruin (utan tak) med rektangulär grundplan och ingångar samt rektangulära fönsteröppningar på alla fyra sidor. Uppförd av sprängsten från gruvverksamheten. Dess ursprungliga användning är oklar. Har även fungerat som bostad, förråd. 1918 - 1920 användes den som likbod när spanska sjukan härjade i Sverige.	
Tolkning		Uttryck för närheten mellan verksamhet och bostäder under pionjärtiden.	Uttryck för bolagets verksamhet under samhällets pionjärsskede. Unik i sitt slag, då profana byggnader sällan uppfördes helt i sten i norra Sverige vid den här tiden.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Läget i närheten av brytningsplatserna.	Kulturhistoriskt värdefull genom sin anknytning till den tidigaste gruvbrytningen. Avspeglar levnads- och produktionsförhållandena i bolagsområdet under samhällets första tid. Byggnadshistoriskt värdefull genom sin för norrbottniska förhållanden unika byggnadsteknik med grovt huggna stenblock.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör stor omsorg läggas vid val av plats utifrån hur ruinen ska användas samt i sammanhang med annan bebyggelse.	Vid eventuell flytt ska den exteriöra karaktär och funktion ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten..	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		<p>Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren:</p> <p>Det är önskvärt att ruinen ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har inget bruksvärde då den är en ruin, men utgör ett högt kulturhistoriskt värde då den berättar en viktig del av Malmberget och gruvsamhällets historia under sekelskiftet. En utredning om flytt och framtida användning för turism och historieberättande bör genomföras. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Det gäller dock att hitta en användning för det om det inte ska få enbart museal funktion.</p> <p>Om byggnaden rivs bör den dokumenteras i miljön och till uppbyggnad. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL</p>		

KILENOMRÅDET

K207 och 208. Engelskavägen 22 och 24 inkl uthus.

KILENOMRÅDET

K207 och 208. Engelskavägen 22 och 24 inkl uthus

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1916
Beskrivning Husen är ombyggda på ett sätt som minskar värdet	Placerade i Kilens östra del som går i en svag sydostsluttning, placerade nära stängslet. I närheten av byggnaderna finns ett garageområde.	Tjänstebostäder, uppförda 1916. Två flerbostadshus i två våningar, med frontespis, takkupor och brutet sadeltak. Fönster, dörrar och tak bytta under senare tid. Antal lgh 4/byggnad.	
Tolkning	Avspeglar Bolagsområdets hierarkiska struktur då arbetarbostäderna innehåller fler bostäder. Avspeglar bostadsförhållandena inom Bolagsområdet	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjning under samhällets etableringsskede. Det nuvarande utseendet visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Placering, arkitektur och planlösning visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållandena i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Placeringarna av byggnaden på terrass och som del i den strama strukturen i denna del av Bolagsområdet.	Kulturhistoriskt värdefulla som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen samt skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. De tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är markbehandlingen och tillgängligheten. Man bör också försöka uppnå sambandet med uthusen samt placering efter väderstreck.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Vid flytt bör byggnaden och dess detaljer hanteras varsamt invändigt som utvändigt. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Dokumenterade av NBM, Rapport 1995:2.
Rekommendation	<p>Byggnaderna ligger utanför men i närheten av område som ska avvecklas inom de närmaste åren. När avveckling för detta område blir aktuellt är okänt:</p> <p>Fram till avveckling bör byggnaden underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling.</p> <p>När avveckling blir aktuell kan byggnaderna ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Vid flytt bör byggnaderna flyttas i grupp, men kan även fungera som enskilda byggnader och flyttas var för sig. För grupp kan urval ske med H25-27. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.</p> <p>Om rivning blir aktuell bör bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation.</p> <p>Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL</p>		

KILENOMRÅDET

K209. Engelskavägen 47 inkl uthus

KILENOMRÅDET

K209. Engelskavägen 47 inkl uthus

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1892-93
Beskrivning Tillbyggt men ursprungstugan finns kvar som volym.	I utkanten av östra Kilen nära stängslet. Placerat intill gamla järnvägsspåret som skurit genom området och Malmberget	Uppförd 1892-93. SJs f.d. banvaktarstuga, Enkelt, envåningsbostadshus med tillhörande uthus, innehållande förråd och bostadsrum. Tillbyggnader har skett.	
Tolkning	Placeringen berättar om den infrastruktur som fanns under samhällets historia.	Bebyggelsen från sent 1800-tal som uttryck för samhällets pionjärskede. Uttryck för järnvägens betydelse för gruvverksamheten på platsen samt för SJs engagemang i personalens bostadsförsörjning. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning och skillnad mellan SJs bostadsutformning och LKAB:s bostadsutformning. Avspeglar levnadsförhållandena för SJs personal.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Placeringen längs en rak vidsträckt väg i utkanten av området. Avsides placerat i förhållande till annan bebyggelse.	Kulturhistoriskt värdefulla som en årsring i samhällets bostadsförsörjning. Småskaligheten i byggnadens och dess uthus utförande. De olika uthusens funktioner. SJs bostadsutformning.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Önskvärt är en placering i anslutning till järnväg för att anknyta till byggnadens ursprung.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Dess värden kommer förloras vid rivning
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.
Rekommendation	Byggnaderna ligger utanför område som ska avvecklas inom de närmaste åren. När avveckling för detta område blir aktuellt är okänt: Fram till avveckling bör byggnaden underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. I detta arbete bör ingå att dokumentera den gamla järnvägssträckningen. När avveckling blir aktuell kan byggnaderna ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om husen rivs bör de dokumenteras i miljön, exteriört, till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL		

KILENOMRÅDET

K210-213. Granvägen 4, 6, 8 och 10 inkl uthus

Granvägen 4.

Granvägen 6

Granvägen 8.

Granvägen 10.

KILENOMRÅDET

K210-213 Granvägen 4, 6, 8 & 10 inkl uthus

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1894
Beskrivning Ombyggda.	Placerade mitt i Kilenområdet i en svag sydostsluttning, i närheten av andra flerbostadshus.	Tjänstebostäder i form av arbetarlängor, uppförda 1894. Antal lgh 4st/byggnad Fyra på varandra följande flerfamiljshus i trä, 1 ½ våningar, med frontespis och farstukvistar. Till varje byggnad hör förrådshus vinkelrätt placerade från husens baksida. Ett förråd per lägenhet.	
Tolkning	Avspeglar Bolagsområdets hierarkiska struktur då arbetarbostäderna innehåller fler bostäder. Avspeglar bostadsförhållandena inom Bolagsområdet	Bebyggelsen från sent 1800-tal som uttryck för samhällets pionjärskede. Vissa detaljer visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Placeringarna av byggnaden på terrass och som del i den strama strukturen i denna del av Bolagsområdet. Öppenheten i området med stora gräsområden.	Kulturhistoriskt värdefulla som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. De tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är anpassning till terrängen, markbehandlingen och de inbördes förhållandena.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Minst två hus bör flyttas i grupp. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterad av NBM, Rapport 1995:2.
Rekommendation	<p>3 av byggnaderna ligger utanför område som ska avvecklas inom de närmaste åren. K213 ligger precis på gränsen för avveckling 2019 enligt den tidplan som presenteras nu. När avveckling för detta område blir aktuellt är okänt:</p> <p>Fram till avveckling bör byggnaden underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling.</p> <p>När avveckling blir aktuell kan byggnaderna ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Vid flytt bör minst 2 av byggnaderna flyttas tillsammans. Gärna i sammanhang med annan bolagsbebyggelse. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.</p> <p>Innan eventuell flytt dokumenteras miljön. Om rivning blir aktuell kan bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation.</p> <p>Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL</p>		

KILENOMRÅDET

K216. Ringvägen 27 inkl uthus

KILENOMRÅDET

K216. Ringvägen 27 inkl uthus

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1910
Beskrivning Typen finns representerad i byggnader som är beslutade för flytt. H32 m fl.	Placerat på terrass vid Kilens södra gräns på Ringvägen. Omgivningen är öppen med viss vegetation och högre belägna byggnader i terrasser mot söder. Stängslet till gropan står direkt mot väst.	Flerbostadshus uppfört 1910. Antal lägenheter: 2-4st 1½ våningar i trä med farstukvist, takkupor på framsidan och frontespis på baksidan. Troligen ombyggt på 40-50-talen. Märkbart på t ex fönster. I anslutning finns förrädsbyggnad.	
Tolkning	Ringvägen har tidigare varit dubbellt så lång mot väst och haft dubbelt så många byggnader, som numera är rivna.	Bebyggelsen från tidigt 1900-tal som uttryck för samhällets pionjär- och etableringsskede. Vissa detaljer visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Öppen solitär placering, med gårdsgata i norr. Enstaka större träd längs Ringvägen	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. De tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är markbehandling och ankomstförhållanden. Önskvärt är orienteringen mot väderstrecken. Kan förtätas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer då de utgör en viktig del av karaktären. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterad av NBM, Rapport 1995:2.
Rekommendation	Byggnaden ligger inom område som ska avvecklas inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Denna byggnad kan fungera som enskild byggnad eller i grupp med K217 och 218 och gärna tillsammans med annan bolagsbebyggelse. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan eventuell flytt dokumenteras miljön. Om rivning blir aktuell kan bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL.		

KILENOMRÅDET

K217. Ringvägen 29 inkl uthus

KILENOMRÅDET

K217. Ringvägen 29 inkl uthus

Högt värde	Placering i området	Byggnaden	1929
Beskrivning Kvar mycket av en ursprungligare formspråk men representeras redan av byggnader som är beslutade för flytt. J65 m fl.	Placerat på terrass vid Kilens södra gräns på Ringvägen. Omgivningen är öppen med viss vegetation och högre belägna byggnader i terrasser mot söder. Stängslet till gropen står direkt mot väst.	Byggt 1929. 4 lägenheter. Flerbostadshus i trä, i 1 ¾ våningar, med frontespis och takkupor. Troligen ombyggt på 40-50-talen. Märkbart på t ex fönster. I anslutning finns förrådsbyggnad.	
Tolkning	Ringvägen har tidigare varit dubbellt så lång mot väst och haft dubbelt så många byggnader, som numera är rivna.	Bebyggelsen från tidigt 1900-tal som uttryck för samhällets etableringsskede. Vissa detaljer visar på den modernisering som genomfördes efter kriget. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Öppen solitär placering, med gårdsgata i norr. Enstaka större träd längs Ringvägen	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning. Veranda med fyra ytterdörrar till vardera lägenheter De tillhörande uthusen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är markbehandling och ankomstförhållanden. Önskvärt är orienteringen mot väderstrecken. Kan förtätas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer då de utgör en viktig del av karaktären. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras. .
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterad av NBM, Rapport 1995:2.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Det är önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Det representerar sin tillblivelsetid och är välbevarat. Denna byggnad kan fungera som enskild byggnad eller i grupp med K217 och 218 och gärna i sammanhang med annan bolagsbebyggelse. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell bör bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

KILENOMRÅDET

K218. Ringvägen 31

KILENOMRÅDET

K218. Ringvägen 31

Högt värde	Placering i området	Byggnaden	1930
Beskrivning Välbevarat och tidstypiskt samt troligen ritat av John Åkerlund.	Placerat på terrass vid Kilens södra gräns på Ringvägen. Omgivningen är öppen med viss vegetation och högre belägna byggnader i terrasser mot söder. Stängslet till gropan står direkt mot väst.	Tjänstebostäder uppförda 1930, arkitekt sannolikt John Åkerlund. 8 lägnheter. Två våningar, av trä med valmat sadeltaktak och 20-talsklassicistiska detaljer i fönsteröverstycken och farstukvist. I anslutning finns en förrådsbyggnad.	
Tolkning	Ringvägen har tidigare varit dubbelvt så lång mot väst och haft dubbelvt så många byggnader, som numera är rivna.	Bebyggelsen från tidigt 1900-tal som uttryck för samhällets senare etableringsskede. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Öppen solitär placering, med gårdsgata i norr. Enstaka större träd längs Ringvägen	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Arkitektoniska och estetiska värden med sina 20-talsklassicistiska drag. Detaljeringen i fasader och fasaddetaljer. Stensockeln, volymen och resningen. Skorstensarnas placering och utformning. Fönstersättning. Det tillhörande uthuset.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är markbehandling och ankomstförhållanden. Önskvärt är orienteringen mot väderstrecken. Kan förtätas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer då de utgör en viktig del av karaktären. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras. .
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterad av NBM, Rapport 1995:2.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Det är önskvärt att byggnaden ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har kvar sin ursprungliga utformning och tillkom under samhällets etableringsskede. Denna byggnad kan fungera som enskild byggnad eller i grupp med K216 och 217. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell bör bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL		

KILENOMRÅDET

K328. Engelskavägen 21A, 21, 23, 25 och 27

KILENOMRÅDET

K328. Engelskavägen 21 A, 21, 23, 25 & 27

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	ca 1950
Beskrivning De skivklädda är tidstypiska men typen representeras bäst av J316 och K330.	Placerade i norra delen av Kilen, byggda i sutterain i en sydslutning. I närheten av byggnaderna finns ett garageområde.	Fem enfamiljsvillor i en våning, klädda med respektive träpanel, perforerad plåt samt eternitplattor. Elementbyggda bostadshus, från omkring 1950.	
Tolkning	Byggnaderna är tätt placerade längs på slutningen, omgiven av skog.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjning under efterkrigstiden. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållandena i bolagsområdet. Byggnaderna med ursprungligt utseende visar hur området kunde se ut vid sin tillkomsttid.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Avskilt beläget högt uppe Malmbergets sydslutning. I närheten av byggnaderna finns ett garageområde.	Kulturhistoriskt värdefulla som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Byggnadernas utformning med betongsockel, färgad eternitfasad och stående träpanel. Enkelheten i sin utformning med entré i byggnadens mitt och garage i källarvåningen	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är terranganpassningen med suterräng. Kan förtätas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med husen.	Dokumenterade av NBM, Rapport 1995:2.
Rekommendation	<p>Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren:</p> <p>Det vore önskvärt om några av byggnaderna av denna typ ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flyttas. Men p g a eterniten innebär det en sanering (även vid rivning) innan flytt och ett utbyte av skivorna till asbetsfria. Men just denna typ med färgade eternitklädda fasader utgör ett kulturhistoriskt värde och en hel grupp eller ett urval på minst 4 av dessa hus borde ingå i urvalet som representant för hur enfamiljsvillor kunde byggas i Malmberget efter andra världskriget. Typen representeras av J316, K328, 330 och 331. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.</p> <p>Om rivning blir aktuell bör bef. dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation.</p> <p>Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL</p>		

KILENOMRÅDET

K329. Håggvägen 4

KILENOMRÅDET

K329. Håggvägen 4

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1930
Beskrivning Välbevarat och tidstypiskt samt troligen ritat av John Åkerlund.		Placerade mitt i Kilenområdet på ett plant område i närheten av andra flerbostadshus.	Tjänstebostäder uppförda 1930, arkitekt sannolikt John Åkerlund. 8 lägenheter. Flerbostadshus i två våningar, stående gulmåladlocklistpanel i trä med valmat sadeltaktak. I anslutning finns ett garageområde	
Tolkning		Byggdes i det som utgjorde Kilenområdes mitt under etableringsskedet.	Bebyggelsen från tidigt 1900-tal som uttryck för samhällets etableringsskede. Bostädernas placeringar, planer och gestaltningar avspeglar bolagssamhällets hierarkiska struktur och livsvillkoren för olika sociala grupper.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Öppen solitär placering, med Engelskavägen, garageområdet och skogsparti mot norr.	En av årsringarna i bolagets bostadsförsörjning. Arkitektoniska och estetiska värden Det helvalmade taket Stensockeln, volymen och resningen. Skorstenarnas placering och utformning. Fönstersättning.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är markbehandling och ankomstförhållanden. Kan förtätas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Dokumenterad av NBM, Rapport 1995:2.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har kvar sin ursprungliga utformning och tillkom under samhällets etableringsskede. Byggnaden är en enskild byggnad men bör placeras i anslutning till annan bolagsbebyggelse. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan eventuell flytt dokumenteras miljön. Om rivning blir aktuell bör bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

KILENOMRÅDET

K330. Granvägen 7, 9, 11 och 13

7, 9, 11 och 13.

7, 9, 11 och 13.

KILENOMRÅDET

K330. Granvägen 7, 9, 11, 13

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	ca 1950
Beskrivning Tidstypiska och välbevarade.		Placerade i Kilens östra del som går i en svag östsluttning, placerade nära stängslet i öst.	Elementbyggda bostadshus, från omkring 1950. 8 lägenheter. Fyra parhus i en våning, klädda med träpanel och korrugerad plåt.	
Tolkning		Avspeglar Bolagsområdets hierarkiska struktur då arbetarbostäderna innehåller fler bostäder. Avspeglar bostadsförhållandena inom Bolagsområdet	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjning under efterkrigstid. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållandena i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Hur byggnaderna följer varandra längs granvägen	Kulturhistoriskt värdefulla som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Hur byggnaden följer terrängen där den östra lägenheten är lägre placerad. Den gröna träpanelen Enkelheten i sin utformning med entré i byggnadens mitt och garage i källarvåningen	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är terrängförhållandena för suterränglösning och täthet Byggnaderna förutsätter en placering i en sluttning.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Byggnaderna är representant för utformningen av efterkrigstidens småskaliga bebyggelse i Malmberget. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med huset.	Byggnaderna är dokumenterade av NBM, Rapport 1995:2.	
Rekommendation		Byggnaderna ligger utanför område som ska avvecklas inom de närmaste åren. När avveckling för detta område blir aktuellt är okänt: Det är önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell vore det önskvärt om några av byggnaderna av denna typ ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Men p g a eterniten innebär det en sanering (även vid rivning) innan flytt och ett utbyte av skivorna till asbetsfria. Men just denna typ med färgade eternitklädda fasader utgör ett kulturhistoriskt värde och en hel grupp eller ett urval på minst 4 av dessa hus borde ingå i urvalet som representant för hur enfamiljstvillor och parhus kunde byggas i Malmberget efter andra världskriget. Typen representeras av J316, K328, 330 och 331. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan eventuell flytt dokumenteras miljön. Om rivning blir aktuell bör bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL.		

KILENOMRÅDET

K331. Björkvägen 29-35 och 37

Nr 37.

Nr 29.

Nr 31.

Nr 29.

KILENOMRÅDET

K331. Björkvägen 29-35 och 37

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	ca 1950
Beskrivning Typen representeras bättre av J316 och K330 fast de är parhus.	Placerade i Kilens östra del som går i en svag, terrasserad sydostsluttning.	Åtta enfamiljshus i en våning, klädda med träpanel. Två byggnader har sitt ursprungliga utseende med eternitkvivor i bottenvåning och rödmålad stående träpanel i gavelfasadernas övre del. Elementbyggda villor uppförda omkring 1950.	
Tolkning	Byggnaderna är tätt placerade längs den böjda vägen, vilket skapar ett eget område i området.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjning under efterkrigstiden. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållandena i bolagsområdet. Byggnaderna med ursprungligt utseende visar hur området kunde se ut vid sin tillkomsttid.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Lummigheten, nära till träd Tomtindelningen. Sambandet mellan liknande byggnader.	Kulturhistoriskt värdefulla som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. De två byggnaderna med sitt ursprungliga utseende.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är anpassningen till terrängen.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Byggnaderna bör tillsammans med 332 och 328 ses som ett sammanhang. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras.
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterad i samband med husen..	Dokumenterade av NBM, Rapport 1995:2.
Rekommendation	<p>Byggnaderna ligger utanför område som ska avvecklas inom de närmaste åren. När avveckling för detta område blir aktuellt är okänt: Detaljplan alt byggnadsordning bör tas fram, som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling.</p> <p>När avveckling blir aktuell kan byggnaderna ingå i urvalet för byggnader som flyttas Några av byggnaderna av denna typ borde ingå i urvalet för byggnader som flyttas. Men p g a eterniten innebär det en sanering (även vid rivning) innan flytt och ett utbyte av skivorna till asbetsfria. Men just denna typ med färgade eternitklädda fasader utgör ett kulturhistoriskt värde och en hel grupp eller ett urval på minst 4 av dessa hus borde ingå i urvalet som representant för hur enfamiljshus och parhus kunde byggas i MalMBERGET efter andra världskriget. Typen representeras av J316, K328, 330 och 331. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla.</p> <p>Om rivning blir aktuell bör bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation.</p> <p>Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL.</p>		

KILENOMRÅDET

K332. Alvägen 1, 3, 5 och 7

KILENOMRÅDET

K332. Alvägen 1, 3, 5, 7

Måttligt värde		Placering i området	Byggnaden
Beskrivning Samma typ som J316, K328, 330 och 331 men med träpanel.		Placerade i Kilens östra del på en terrass som följs av en sluttning söder om Björkvägen. Nedanför Björkvägen, vid angräsning till MalMBERGETS kyrkogård går ett promenadstråk.	Byggda omkring 1950. Fyra elementbyggda enfamiljshus i en våning, klädda med träpanel.
Tolkning		Byggnaderna är tätt placerade längs den böjda vägen, vilket skapar ett eget område i området.	Uttryck för bolagets engagemang i bostadsförsörjning under efterkrigstiden. Placering och arkitektur visar på samhällets sociala skiktning. Avspeglar levnadsförhållandena i bolagsområdet.
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Lummigheten, nära till träd Tomtindelningen. Sambandet mellan liknande byggnader.	Kulturhistoriskt värdefulla som en årsring i bolagets bostadsförsörjning. Enkelheten i sin utformning med entré i byggnadens mitt och garage i källarvåningen
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen vad gäller terräng, täthet samt placering i enlighet med byggnadens orientering efter väderstreck.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. Kompletterande bebyggelse bör anpassas till karaktären i miljön genom volym, kulör och inpassning i terrängen utan att för den skull behöva ha den gamla bebyggelsens formspråk. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Grundläggningsprincipen för de olika byggnaderna ska bevaras. .
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör husen underhållas så länge de är bebodda och exteriört så länge de är synliga för allmänheten. Värdet försvinner vid rivning.
	Dokumentation	Översiktligt dokumenterade i samband med husen.	Byggnaderna är dokumenterade av NBM, Rapport 1995:2.
Rekommendation		Byggnadern ligger utanför område som ska avvecklas inom de närmaste åren. När avveckling för detta område blir aktuellt är okänt: Det vore önskvärt att detaljplan alt byggnadsordning tas fram, som karakteriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas fram till avveckling. När avveckling blir aktuell kan byggnaderna ingå i urvalet för byggnader som flyttas. Enkla enfamiljshus som finns en del av i samhällena. De är relativt vanliga men har ofta en hög kvalitet. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell bör bef dokumentation ses över och eventuellt kompletteras. Dokumentationen bör omfatta miljön, exteriör, planlösning och översiktlig interiör dokumentation. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL.	

KILENOMRÅDET

K333. Gravkapellet

KILENOMRÅDET

K333. Gravkapellet

Mycket högt värde		Placering i området	Byggnaden	1920-talet
Beskrivning		Placerad i svag sluttning inom kyrkogårdsområdet.	Uppfördes på 1920-talet, ritat av länsarkitekt Olof Lundgren. Nationalromantisk timmerbyggnad på stengrund, belägen på begravningsplatsen nedanför Kilen.	
Tolkning		Centralt placerad i kyrkogårdsområdet där vägar och gångstråk leder till byggnaden	Representerar samhällets etabelringsskede. Uttryck för samhällets behov av begravningsplats och Svenska kyrkans verksamhet. Avspeglar levnadsförhållandena i bolagsområdet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Läget vid infarten till begravningsplatsen.	Gravkapellet som uttryck för Svenska kyrkans verksamhet och en viktig funktion i samhället. Arkitektoniska och estetiska värden.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Skyddad enligt Kulturminneslagen. Alla förändringar kräver tillstånd från Länsstyrelsen.	Skyddad enligt Kulturminneslagen. Alla förändringar kräver tillstånd från Länsstyrelsen.	
	Rivning	Miljön bör hållas värdad så länge den är synlig för allmänheten. Skyddad enligt Kulturmiljölagen.	Skyddad enligt Kulturmiljölagen. Rivning är inget alternativ för gravkapellet.	
	Dokumentation	Miljön är dokumenterad i samband med upprättandet av Vård- och underhållsplan.	Byggnaden är dokumenterad i samband med upprättandet av Vård- och underhållsplan.	
Rekommendation		Begravningsplatsen ligger utanför område som berörs av avveckling inom de närmaste åren. När avveckling blir aktuellt är okänt: Byggnaden bör utredas separat då den är kopplad till begravningsplatsen. Den bör dock flyttas om det blir aktuellt med avveckling av området. Byggnaden och begravningsplatsen har skydd enligt KML och alla förändringar kräver tillstånd från länsstyrelsen. I och med detta bör planeringen för åtgärd sättas i gång relativt snart. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL.		

KILENOMRÅDET

Garageområde

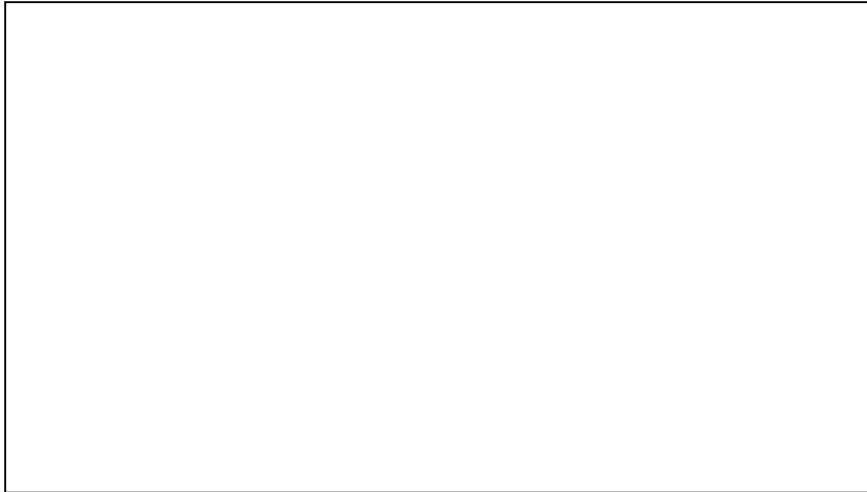
KILENOMRÅDET

Garageområde		Placering i området	Byggnaderna	Varierande byggnadsår
Området Högt värde	Garagen Lågt värde			
Beskrivning		Detta område ligger i anslutning till Engelska vägen vid K202 och 328	Fribyggda eller ihopbyggda enskilda garage av varierad utformning och ålder.	
Tolkning		Behov av garage har uppstått med bilismens intågande i samhället. För att inte behöva placera garagen i anslutning till bostäderna har mark upplåtits i anslutning till områdena.	Marken har upplåtits av markägaren (Bolaget i de flesta fall) och enskilda har uppfört garagen.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		De enkla ytskikten och utförandet. Placeringen i anslutning till bostadsområdena	Det varierande utförandet på garagen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Samlat i anslutning till bostadsområde.	De flesta garagen är av sådant utförande att flytt troligast inte är aktuellt och om något garage flyttas så utförs det av den enskilda ägaren till garaget.	
	Rivning	Miljön bör hållas vårdad så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att de inte förslummar intrycket av området. Värdet försvinner vid rivning.	
	Dokumentation	Inte dokumenterad tidigare.	Inte dokumenterad tidigare.	
Rekommendation		Detta område berörs av avveckling inom en snar framtid: Området bör dokumenteras och fenomenet med avskiljda garageområden kan tas upp i nyetableringar av områden.		

KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 februari 2017

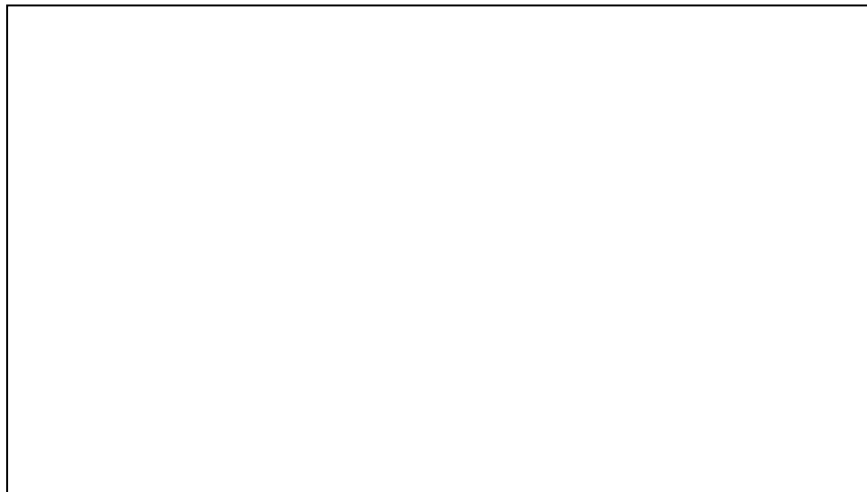
ÖSTRA MALMBERGET SID 265-282

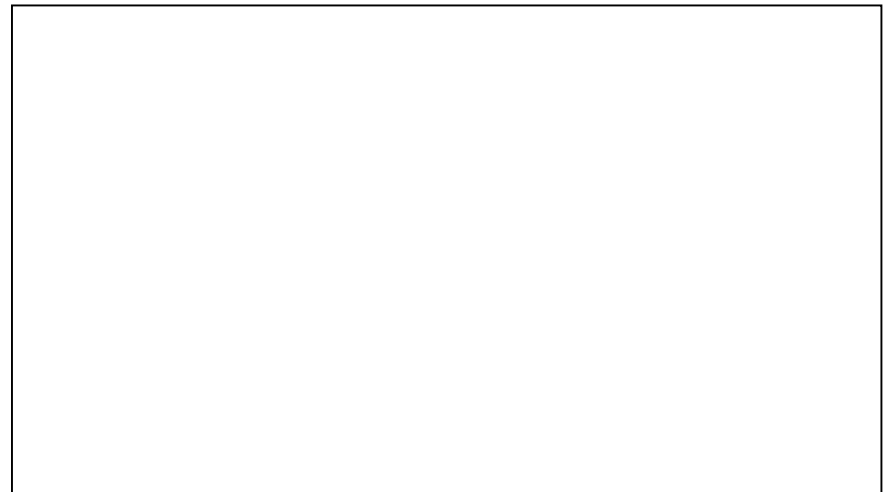
Pionjärskedet före 1900

Ö191. Etableringsskedet 1900-1945

Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

1970 och framåt/Stagnation och förändring

ÖSTRA MALMBERGET

Från Tingvallsgatan söderut.

Från Österlånggatan mot Dundret.

Kaptensvägen västerut.

Kaptensvägen österut.

Bebyggelse

Blandad bostadsbebyggelse som till övervägande delen består av egnahem och villor från hela 1900-talet. Mest är det trähus men även fasader i puts, eternit och tegel förekommer.

Bland byggnaderna finns några få hus från det tidiga 1900-talets (etableringsskedets) bebyggelse. Fler byggnader finns bevarade från mellankrigstiden.

Bebyggelsen är ett uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhället under ett sekel.

Det tidiga 1900-talets bostadshus är kulturhistoriskt värdefulla som de äldsta bevarade privatbyggda husen från det gamla Malmberget och som årsringar i samhällets bostadsförsörjning. 1920- och 30-talsbebyggelsen representerar mellankrigstiden i samhällets bostadsförsörjning.

Nyare egnahem och villor är kulturhistoriskt värdefulla som årsringar i samhällets bostadsförsörjning.

Samtliga byggnader bör ses som en resurs såväl ur bruks- som ur kulturavssynpunkt. De bör värdas så länge som möjligt, så att dess kulturhistoriska värden bevaras.

ÖSTRA MALMBERGET

Enligt nu gällande FÖP är delar av Östra Malmberget avsatt som GB-område. D v s gruvindustri, dessförinnan bostäder och centrum enligt fastställd tidplan. Det är området närmast gropan från Norra Kungsallén i söder, fram till Götgatan imot öster och upp mot Kilen.
Enligt tidplan för avveckling (dec 2016) kommer stora delar av Östra Malmberget att påverkas inom de närmaste åren.

<p>Karaktärsdrag</p>	<p>Centralt beläget område i östra delen av Malmberget beläget på en söderslutning i mycket brant lutande terräng. Avgränsas i norr av Ringvägen och grönområdet mot Kilen, i väster av industristängslet och rasriskområdet mot gropan. Bebyggdes efter en stadsplan av ingenjören Henrik Wennerström 1898. År 1951 ändrades och utvidgades stadsplanen (arkitekt Sven Gunnar Holm). Bebyggelsen är strukturerad efter den glesa rutnätsplanen och har i bostadsområdena en tydlig orientering mot söder. Eftersom terrängen lutar så brant, har indelningen i vinkelräta gator orsakat problem. Exempelvis har Tingvallsgatan på ett parti delade körbanor som ligger i olika plan. Drottninggatan och Götgatan lutar så brant att de är svårframkomliga. Gatorna är relativt breda. Tomtmarken är ofta terrasserad. Området i nordost som är senare planlagt har en mer oregelbunden, bättre terränganpassad kvartersindelning Husen ligger i de äldsta delarna i rader med långsidorna mot gatorna, men indragna på tomterna. Tomterna är ofta inhägnade med staket, ibland häckar. Rymliga trädgårdar omger husen. Yngre villor har ofta förgårdsmark.</p>
<p>Tolkning</p>	<p>Området är en del av det komplementsamhälle som tillkom pga behovet av samhällsservice och för att befolkningen skulle kunna bosätta sig på egen mark, oberoende av bolaget. Områdets övergripande struktur i form av gatunät och tomtindelning präglas fortfarande av den första stadsplanen från 1898 som representerar en tidstypisk stadsplanering vid 1800-talets slut, med ett schematiskt rutnät utlagt i terrängen.. De ursprungliga och den utvidgade delen av planen uttrycker var för sig de stadsplaneideal som varit rådande under olika tidsperioder.</p>
<p>Värdebärare</p>	<p>Komplementsamhällets framväxt avspeglar behovet av handel och service samt av ett samhälle som inte kontrollerades av bolaget. Läget intill gropan åskådliggör det historiska förlopp som ruinerat samhällets historiska centrum. Rutnätsplanens stadsmässiga karaktär som kontrast till bolagsområdets glesa villaområdesstruktur. Orienteringen mot söder som avspeglar tidens stadsplaneideal och medvetandet om vikten av att klimatanpassa bebyggelsestrukturen. Gatunät och kvartersindelning tidstypiska för stadsplaneringen, först från samhällets etableringsskede, sedan från efterkrigstid. Det schematiskt utlagda gatunätet i brant terräng orsakar problem som pedagogiskt åskådliggör skillnaden gentemot bolagsområdenas stadsplanering, där gatunätet istället terränganpassats.</p>
<p>Förhållningssätt</p>	<p>Områdets kulturhistoriska värde ligger främst i hela områdets karaktär bestående av placering i förhållande till gruvorna och samhället, terrängförhållanden, bebyggelsestruktur samt arkitektur och byggnader. Dessa värden kommer att gå förlorade om/när Östra Malmberget avvecklas. Om området blir kvar inom överskådlig tid, bör detaljplan alternativt byggnadsordning tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas. Innan avveckling bör området fotodokumenteras.</p>

ÖSTRA MALMBERGET

Ö181. Kaptensvägen 27 inkl uthus

ÖSTRA MALMBERGET

Ö181. Kaptensvägen 27 inkl uthus

Lågt värde	Placering i området	Byggnaden	1935-39
Beskrivning Ombyggt. Har dock kvar volym och tomt.	Ligger högst upp i Östra MalMBERGET granne med trädbevuxet område mot Kilen. Stor öppen, lätt sluttande tomt med uthus och odling. Grusad infart. Bostadshuset står i tomtliv mot den asfalterade gatan utan trottoar.	Egnahem uppfört 1935-39. 2 våningar i vinkel med sadeltak med frontoner. Källare. Fasad av eternit. Fösntren är bytta vid något tillfälle. Flera små uthus i bakkant av tomten.	
Tolkning	Tomten representerar en äldre tomtindelning. Fastigheten visar på den äldre kvartersstrukturen inom området	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den stora fastigheten från den gamla stadsplanen. De enkla ytorna av gräs och grus. Anpassningen till terrängen.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets bostadsförsörjning. Volymen och takformen. Bebyggelse som bärare av kontinuitetsvärden från samhällets etableringsskede. Grundens anpassning till terrängen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten. Kan förtäas något	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att värdet inte försvinner. Värdet försvinner vid rivning
	Dokumentation	Ingen dokumentation är utförd.	Ingen dokumentation är utförd.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Värdet ligger i volym och ostyckad tomtplats. Enskild byggnad men flyttas lämpligen till område med likartad tomtindelning och enbostadshus för att återskapa miljön. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan avveckling bör miljön fotodokumenteras. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL.		

ÖSTRA MALMBERGET

Ö182. Kaptensvägen 29 inkl uthus

ÖSTRA MALMBERGET

Ö182. Kaptensvägen 29 inkl uthus

Lågt värde	Placering i området	Byggnaden	1930-34
Beskrivning Ombyggt. Volymen ursprunglig.	Ligger högst upp i Östra Malmberget på en, troligen, avstyckad tomt. Liten öppen, lätt sluttande tomt med uthus. Grusad infart. Bostadshuset står i tomtliv mot den asfalterade gatan utan trottoar. Planterade träd på tomten.	Egnahem uppfört 1930-34. 1½ våning med liten utbyggnad och källare. Mansardtak med kupor. Träpanel och bytta fönster. 1 uthus.	
Tolkning	Tomten har troligen varit större och delats i samband med att detaljplanen för området utökades.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Gårdsmiljön som dock troligen är krymt. De enkla ytskikten. Anpassningen till terrängen.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets bostadsförsörjning. Volymen och takformen. Skorstenens placering och utformning. Bebyggelse som bärare av kontinuitetsvärden från samhällets etableringsskede. Grundläggningens anpassning till terrängen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placering i gatuliv.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner kan behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att värdet inte försvinner. Värdet försvinner vid rivning
	Dokumentering	Ingen dokumentation är utförd.	Ingen dokumentation är utförd.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Värdet ligger i volymen och placeringen i gatuliv. Enskild byggnad men flyttas lämpligen till område med likartad tomtindelning och enbostadshus för att återskapa miljön. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan avveckling bör miljön fotodokumenteras. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

ÖSTRA MALMBERGET

Ö185. Kaptensvägen 54

ÖSTRA MALMBERGET

Ö185. Kaptensvägen 54

Måttligt värde		Placering i området	Byggnaden	1930-34
Beskrivning Kvar sin volym. Fönster bytta.		Ligger högt upp i Östra Malmberget på tomt som följer den gamla indelningen från första stadsplanen. Stor öppen, sluttande tomt med uthus i ett hörn. Bostadshuset står i tomtliv mot den asfalterade gatan utan trottoar. Staket och stödmur för fylld tomtedel.	Egnahem uppfört 1930-34. 1¾ våningar med liten vinkel och källare i suterräng Mansardtak med liten kupa Putsad fasad och bytta fönster.	
Tolkning		Tomten representerar en äldre tomtindelning. Fastigheten visar på den äldre kvartersstrukturen inom området	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Den stora fastigheten från den gamla stadsplanen. Anpassningen till terrängen.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets bostadsförsörjning. Volymen och takformen. Skorstenens placering och utformning. Bebyggelse som bärare av kontinuitetsvärden från samhällets etableringsskede. Grundläggningens anpassning till terrängen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomten och terränganpassningen. Kan förtäas något	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att värdet inte försvinner. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Ingen dokumentation är utförd.	Ingen dokumentation är utförd.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Den har kvar sin volym och ger uttryck för byggande på platsen i brant backe som är vanligt i Östra Malmberget. Enskild byggnad men flyttas lämpligen till område med likartad tomtindelning och enbostadshus för att återskapa miljön. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om rivning blir aktuell bör byggnaden dokumenteras. Dokumentationen bör omfatta miljö, exteriör, planlösning och interiören översiktligt. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL		

ÖSTRA MALMBERGET

Ö186. Österlångggatan 48 inkl uthus

ÖSTRA MALMBERGET

Ö186. Österlånggatan 48 inkl uthus.

Måttligt värde	Placering i området	Byggnaden	1929
Beskrivning Har kvar sin volym och troligen fönsterstorlekar.	Ligger högt upp i Östra Malmberget på tomt som följer den gamla indelningen från första stadsplanen. Stor öppen, sluttande tomt med uthus och odling. Bostadshuset står i tomtliv mot den asfalterade gatan utan trottoar.	Egnahem uppfört 1929 1 3/4våning i T-form med källare. Sadeltak med kupor. Liggande träpanel och nya fönster. Flera uthus.	
Tolkning	Tomten representerar en äldre tomtindelning. Fastigheten visar på den äldre kvartersstrukturen inom området	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Den stora fastigheten från den gamla stadsplanen. Anpassningen till terrängen.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets bostadsförsörjning. Volymen och takformen. Skorstenens placering och utformning. Volym och placering från samhällets etableringsskede. Grundläggningens anpassning till terrängen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen på tomt. Önskvärt är terränganpassningen. Kan förtäas något	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att värdet inte försvinner. Värdet försvinner vid rivning
	Dokumentation	Ingen dokumentation är utförd.	Ingen dokumentation är utförd.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden har kvar sin ursprungliga volym, placering på tomt och ger uttryck för de många stora husen som funnits i Östra Malmberget. Enskild byggnad men flyttas lämpligen till område med likartad tomtindelning och enbostadshus för att återskapa miljön. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om huset rivs bör det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL		

ÖSTRA MALMBERGET

Ö188. Götgatan 8 inkl uthus

ÖSTRA MALMBERGET

Ö188. Götgatan 8 inkl uthus			
Lågt värde	Placering i området	Byggnaden	1926
Beskrivning Ombyggt. Styckad tomt.	Ligger en bit ner i backen på styckad tomt från den gamla indelningen från första stadsplanen. Trång sluttande tomt med uthus. Bostadshuset står med gaveln i tomtliv mot den asfalterade gatan. Stödmur av natursten mot granntomten.	Egnahem uppfört 1926. 1½ våning med liten utbyggnad i T-form. Sadeltak i vinkel. Träfasad med bytta fönster. 1 uthus.	
Tolkning	Tomten representerar en äldre tomtindelning fastän styckad. Fastigheten visar på den äldre kvartersstrukturen inom området	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta	Anpassningen till terrängen. Utläsandet av den gamla stadsplanens fastighetsindelning.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets bostadsförsörjning. Volymen och takformen. Bebyggelse som bärare av kontinuitetsvärden från samhällets etableringsskede. Grundläggningens anpassning till terrängen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen i gatuliv.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner kan behållas eller ett mer ursprungligt utseende rekonstrueras. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i värdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att värdet inte försvinner. Värdet försvinner vid rivning
	Dokumentation	Ingen dokumentation är utförd.	Ingen dokumentation är utförd.
Rekommendation	Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren: Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Värdet ligger i att det är ett litet hus som också förekommer i Östra MalMBERGET. Enskild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats men gärna i samband med annan likvärdig bebyggelse. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Innan avveckling bör miljön fotodokumenteras. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL		

ÖSTRA MALMBERGET

Ö190. Kaptensvägen 56

ÖSTRA MALMBERGET

Ö190. Kaptensvägen 56

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1929
Beskrivning En bra representant för de stora husen i området. Ursprunglig tomt och är inte så ombyggt.		Ligger högt upp i Östra Malmberget på tomt från den gamla indelningen från första stadsplanen. Stor sluttande tomt. Bostadshuset står med långsida i tomtliv mot den asfalterade gatan.	Egnahem uppfört 1929. 1¼ våning i T-form Sadeltak i vinkel och med kupa. Locklistpanel med små detaljer.	
Tolkning		Tomten representerar en äldre tomtindelning. Fastigheten visar på den äldre kvartersstrukturen inom området.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Anpassningen till terrängen. Utläsnad av den gamla stadsplanens fastighetsindelning.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets bostadsförsörjning. Volymen och takformen. Skorstenarnas läge och utformning. Bebyggelse som bärare av kontinuitetsvärden från samhällets etableringsskede. Grundläggningens anpassning till terrängen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen i gatuliv och terränganpassningen. Kan förtätas något.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer eller avsaknaden av dessa då de utgör en viktig del av karaktären.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att värdet inte försvinner. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Ingen dokumentation är utförd.	Ingen dokumentation är utförd.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden representerar de stora hus i backe som förekommer i Östra Malmberget. Har kvar mer särdrag än t ex Ö181. Enskild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats men gärna i samband med annan likvärdig bebyggelse för att återskapa miljön. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om huset rivs bör det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

ÖSTRA MALMBERGET

Ö191. Majorsgatan 4

ÖSTRA MALMBERGET

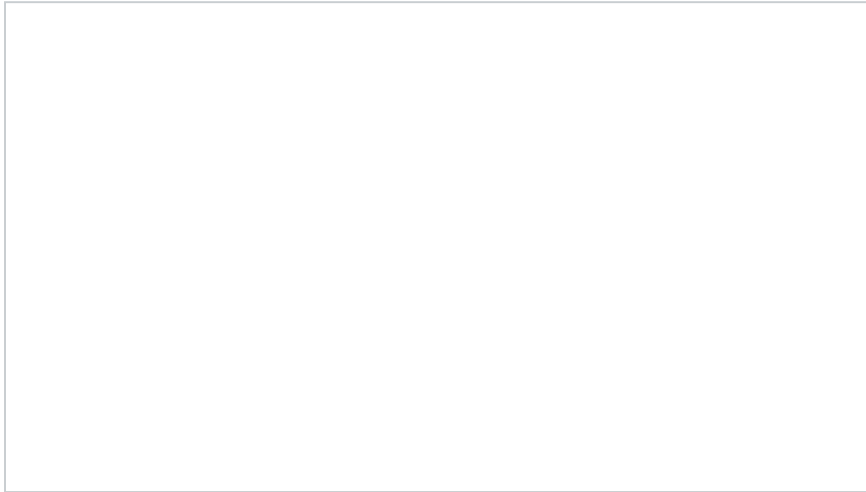
Ö191. Majorsgatan 4

Högt värde		Placering i området	Byggnaden	1913
Beskrivning En bra representant för de mindre husen i området.		Ligger en bit ner i backen på tomt från den gamla indelningen från första stadsplanen. Tomten delas med ett nyare hus mot Österlånggatan. Stor sluttande tomt. Bägge husen på tomten står med långsidor i tomtliv mot gatan.	Egnahem uppfört 1913. Utgör nu gårdshus till ett nyare hus. 1¾ våning i T-form. Sdeltak i vinkel. Liggande träpanel.	
Tolkning		Tomten representerar en äldre tomtindelning. Fastigheten visar på den äldre kvartersstrukturen inom området.	Uttryck för det privata bostadsbyggandet i samhällets etableringsskede.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Anpassningen till terrängen. Utläsandet av den gamla stadsplanens fastighetsindelning.	Kulturhistoriskt värdefullt som årsring i samhällets bostadsförsörjning. Volymen och takformen. Skorstenens läge och utformning. Bebyggelse som bärare av kontinuitetsvärden från samhällets etableringsskede. Grundläggningens anpassning till terrängen.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigast är placeringen i gatuliv.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Uthus bör flyttas med och relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde. Beakta detaljer eller avsaknaden av dessa då de utgör en viktig del av karaktären.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att värdet inte försvinner. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Ingen dokumentation är utförd.	Ingen dokumentation är utförd.	
Rekommendation		Området berörs av avvecklingen inom de närmaste åren. Byggnaden kan ingå i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. Byggnaden representerar de små hus i backe som förekommer i Östra MalMBERGET. Enskild byggnad vilket innebär större frihet vid val av plats men flyttas lämpligen till område med likartad tomtindelning och enbostadshus för att återskapa miljön. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om huset rivs bör det dokumenteras i miljön, exteriört och till planlösning och översiktligt interiört. Även tidigare utseende kan registreras om det är möjligt att hitta uppgifter Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

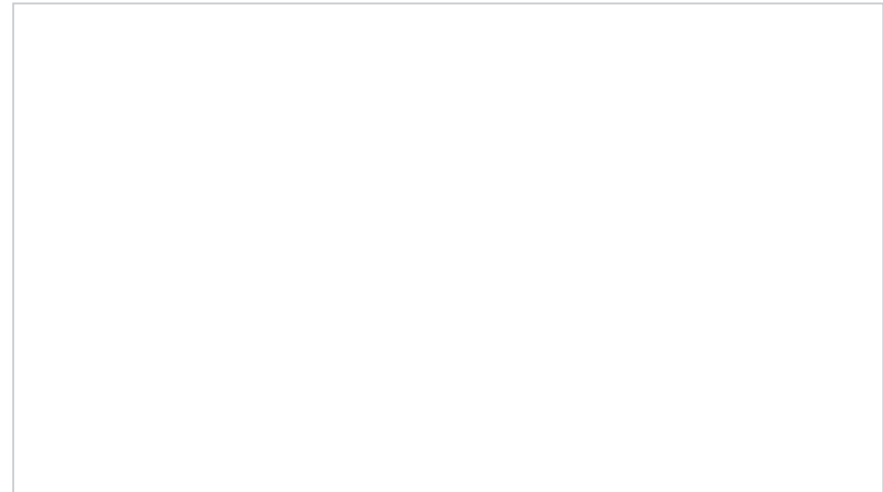
KULTURMILJÖANALYS MALMBERGET

14 februari 2017

MALMSTAOMRÅDET SID 283- 289

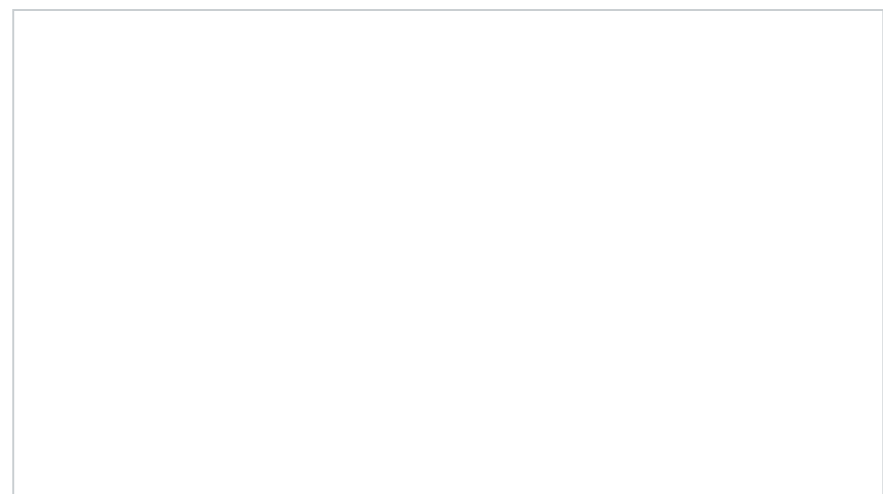
Pionjärskedet före 1900

Etableringsskedet 1900-1945

M334 och 335. Efterkrigstiden/modernisering 1945-1970

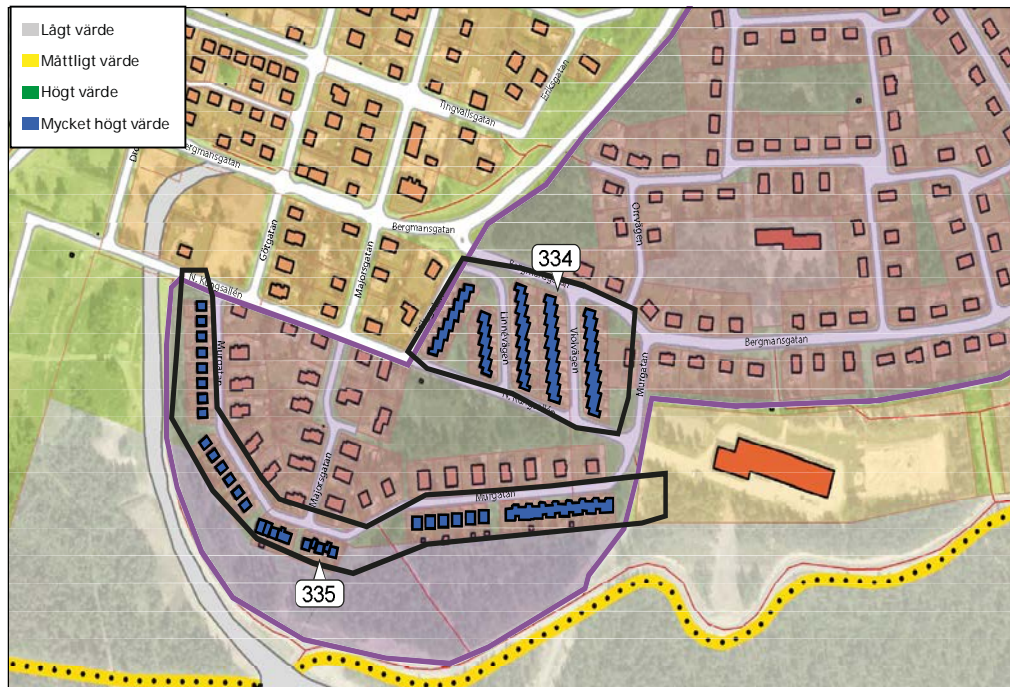

1970 och framåt/Stagnation och förändring

GÄLLIVARE-

 TYRÉNS

MALMSTAOMRÅDET

Grönområdet mellan Eriksgatan och Linnévågen.

Baksidan av husen på Violvågen.

Murgatan.

Murgatan.

Bebyggelse

Bebyggelsen består av enbostadshus i form av friliggande småhus samt radhus i en till två våningar. Även sutterränghus finns. Trähusen överväger, med det finns även fasader i puts och tegel. Bebyggelsen på Ormkullen utgörs av egnahem och villor från tiden efter 1956. Både lösvirkeshus och elementhus förekommer. LKAB bidrog med egnahemslån.

I området finns också Gamla och Nya Malmstaskolorna samt fotbollsplan och förskola, de senare belägna nedanför bostadsområdena. Bebyggelsen är tidtypisk egnahems- och villabebyggelse. Det finns även mer särpräglad villabebyggelse av arkitekt Folke Hederus, Stockholm. De är ett uttryck för att det privata byggandet ännu under samhällets moderniseringskede skedde med stöd från gruvbolaget och speglar gruvbolagets fortsatta sociala engagemang.

Bebyggelsen är bärare av socialhistoriska, arkitektoniska och estetiska värden. Om det blir aktuellt med avveckling, kan husens bruksvärden tas tillvara genom flyttning. Önskvärt att husen då placeras i miljö med liknande kvartersstruktur och skogsnära läge. Det kulturhistoriska värdet i förhållande till riksintresset är däremot beroende av platsen och sammanhanget. Det kommer därför att gå förlorat vid en flyttning.

Detaljplaner alt byggnadsordningar bör tas fram, som karakteriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas. Samtliga byggnader bör ses som en resurs såväl ur bruks- som kulturavssynpunkt och vårdas så att deras kulturhistoriska värden bevaras så länge som möjligt.

MALMSTAOMRÅDET

Enligt nu gällande FÖP berörs inte Malmsta och Ormkullen av gruvdriften inom programtiden 2014-2032. Området är avsatt för bostadsändamål. Men enligt den karta för avveckling som finns kommer delar av västra Malmsta att beröras. (2016 11 29)

<p>Karaktärsdrag</p>	<p>Område beläget i samhällets östra utkant, nedanför östra Malmberget. Gränisar mot den första stadsplanen genom Norra Kungsallén som sträcker sig in i området. Avskiljs från den äldre bebyggelsen genom Bergmansgatan som utgör led för genomfartstrafik.</p> <p>Malmsta anlades efter byggnadsplan från 1955 av arkitekterna Folke Hederus och Erik Olof Holmberg, Eglers stadsplanebyrå, Stockholm. Folke Hederus var under denna tid LKAB:s särskilde bolagsarkitekt.</p> <p>Belägen på en sydsluttning i brant lutande terräng. Marken är ofta terrasserad med stödmurar. Relativt gles, oregelbunden plan med lite slingrande gator. I gatunätet finns också sträckor där gatan tillfälligt vidgas, så att en liten platsbildning uppstår.</p> <p>Gatunätet följer höjdkurvorna i topografin, tvärgator i nord-sydlig riktning. Området har ingen genomfartstrafik, matningen sker genom entrégator uppifrån Bergmansvägen samt från Norra Kungsallén.</p> <p>Husen ligger indragna från gatan så att det finns plats för en parkeringsplats framför. Häckar och staket inhägnar ofta tomterna. Inne i kvarteren bildas därmed stora grönområden, ofta skog med tallar.</p> <p>Ormkullen är en del av Malmsta belägen nordost om Malmsta, på en platå ovanför. Området matas utifrån genom Malmstavägen.</p> <p>Terränganpassad plan. Gatunätet är i princip en säckgata som slingrar sig runt en höjd. Ormkullen planlades 1956 också av Folke Hederus.</p>
<p>Tolkning</p>	<p>Områdets läge visar på att samhället under efterkrigstiden inkorporerade nya områden för att råda bot på bostadsbristen. Gruvbrytningen ökade efter 1948 genom nya malmavtal. Brytningen centraliserades och expanderade.</p> <p>Representerar en stadsplanering av hög kvalitet, typisk för efterkrigstiden när samhället moderniserades.</p> <p>Uttryck för stadsplaneidéer som blev aktuella under efterkrigstiden: om grannskapsenheter, trafikdifferentiering, trivsel och modernitet.</p> <p>Även Ormkullen uttrycker en stadsplanering av hög kvalitet, typisk för samhällets modernisering i efterkrigstid.</p> <p>Området är ett uttryck för efterkrigstidens idé om bostadsområdena som grannskapsenheter med närhet till samhällsservice.</p>
<p>Värdebärare</p>	<p>Läget i samhällets östra utkant ger förståelse för bebyggelsens expansion under samhällets moderniseringsperiod.</p> <p>Bostadsområdet som en exponent för samhällets expansion under efterkrigstiden.</p> <p>Arkitektoniskt och estetiskt värde. Arkitekturhistoriskt intressant genom arkitekten Folke Hederus som under denna tid var bolagets särskilde arkitekt.</p> <p>Bostadsbebyggelsen som en avspeglning av befolkningsutvecklingen, som i sin tur var en följd av gruvbolagets expansion under efterkrigstiden.</p> <p>Egnahemmen speglar gruvbolagets fortsatta sociala engagemang.</p> <p>Gatunätets anpassning till topografin.</p> <p>Tidstypiskt för stadsplanemönster med oregelbundet, slingrande gatunät, terränganpassade gator, trafikdifferentiering, närhet till skola. Delvis mer särpräglad stadsplanemönster med de små platsbildningarna i gatunätet. "</p> <p>Delvis tidstypisk tomplanering, delvis mer särpräglad planering, genom de stora grönytorna inne i kvarteren.</p>
<p>Förhållningssätt</p>	<p>Områdets kulturhistoriska värde ligger främst i hela områdets karaktär bestående av placering i förhållande till det äldre samhället, terrängförhållanden, bebyggelsestruktur samt arkitektur och byggnader.</p> <p>För de delar som avvecklas gäller flytt eller rivning av berörd bebyggelse.</p> <p>För de delar som finns kvar inom överskådlig tid bör detaljplaner alternativt byggnadsordningar tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur miljön och byggnaderna ska förvaltas.</p> <p>innan avvecklingen påbörjas bör området fotodokumenteras.</p>

MALMSTAOMRÅDET

M334. Eriksgatan, Linnéväen och Violvägen

Mellan husen längs Linnévägen och Violvägen.

Linnévägen 10, 8 o s v

Linnévägen.

Den gröna triangeln mellan Eriksgatan och Linnévägen.

MALMSTAOMRÅDET

M334. Eriksgatan, Linnévågen, Violvågen

Mkt högt värde	Måttligt värde	Milj/omgivning/Placering i terrängen	Byggnaden	1957
<p>Beskrivning Dessa hus i grupp är unika för denna plats. Vissa av de enskilda husen är ombyggda i olika grad.</p>		<p>De tre vägarna ligger lite sidordnat i områdets sydvästra del tvärs terrängens höjdkurvor vilket ger husraderna dess karaktäristiska trappade utformning. Området är tätt med små tomter men med angränsande trädbevuxna friytor.</p>	<p>Området planlades 1957, arkitekter Folke Hederus och Erik Olof Holmberg, Eglers stadsplanebyrå, Stockholm. Husen byggdes samma år, arkitekt Folke Hederus, som under denna tid var bolagets särskilde arkitekt. 39 radhus som klättrar på bergväggen längs Eriksgatan, Linnévågen och Violvågen. med vidbyggda garage. 2 våningar med lätt sluttnade tak. Knappa detaljer men olika grad av ombyggnader. Husen trappar i höjded samt är förskjutna i sidled.</p>	
<p>Tolkning</p>		<p>Representerar 1950-talets villabyggnader med anpassning till platsens förutsättningar.</p>	<p>Uttrycker en del av bostadsbyggandet under moderniseringen efter kriget. Representerar 1950-talets villabyggnader med en arkitektur av hög kvalitet.</p>	
<p>Viktiga karaktärsdrag att beakta</p>		<p>Anpassningen till platsen.</p>	<p>Arkitektoniskt och estetiskt intressanta. Arkitekturhistoriskt intressanta som exempel bolagsanknutet bostadsbyggande samt genom kopplingen till Folke Hederus, som bolagsarkitekt. Fasader och fasaddetaljer. Volymernas kopplingar. Fönstersättning.</p>	
<p>Alternativ</p>	<p>Nya förhållanden vid flytt</p>	<p>Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är terranganpassningen och placeringen i enlighet med byggnadernas orientering efter väderstreck.</p>	<p>Fram till evetnuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.</p>	
	<p>Rivning</p>	<p>Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i värdat skick så länge den är synlig för allmänheten.</p>	<p>Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att värdet inte försvinner. Värdet försvinner vid rivning</p>	
	<p>Dokumentation</p>	<p>Bevarar minnen och bilder av området. .</p>	<p>Bevarar minnen och bilder av byggnaderna.</p>	
<p>Rekommendation</p>		<p>Delar av området berörs direkt av avvecklingen medan andra hamnar i kanten av gruvområdet: För de delar som blir kvar är det önskvärt att detaljplaner alt byggnadsordningar tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas. Vid avveckling är det önskvärt att området ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. I urvalet kan ju också de som blir kvar längre ingå som ersättning för de som berörs först. Husen har stark koppling i gruppen och minst två längor bör flyttas för att återskapa miljön kring en väg. Ny tomtindelning ska vara lika den befintliga. Fast dessa kedjehus är både väldigt platsspecifika och torde vara svåra att flytta. Om man inte kan flytta husen så kan fenomenet kedjehus i sluttande terräng med hög arkitektonisk ambition tas med i nyproduktion Vid eventuell flytt bör minst två längor flyttas till område med bebyggelse i samma skala. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdfull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. till område me Om området rivs bör det dokumenteras i miljön som område. Någon eller några byggander med mer ursprunglig utformning bör dokumenteras exteriört, till planlösning och översiktligt interiört. Flytt och rivning hanteras som lovående enligt PBL.</p>		

MALMSTAOMRÅDET

M335. Murgatan. Kinesiska muren.

Baksidan av husen längs Murgatan.

Entréer i Murgatans västra del.

Murgatan 18B.

Typisk gatubild från Murgatan.

MALMSTAOMRÅDET

M335. Murgatan. Kinesiska muren

Mkt högt värde	Högt värde	Placering i området	Byggnaden	ca 1957
Beskrivning Dessa hus i grupp är unika för denna plats. Vissa av de enskilda husen är ombyggda i olika grad.		Den långa Murgatan sträcker sig i en lång slinga som avslutar samhället mot skogen Husen ligger på ena sidan slingan med senare tillkomna egnahem på den andra sidan. Hårdgjorda ytor med små gräsplättar på framsidan ger en väldigt tät karkatär.	34 kedjehus byggda ungefär samtidigt som M334. 1 våning i trä i rader i sutterräng. Arkitekturen har mot norr en sluten karaktär med garage och brokvistar som skyddas av skärmtak. Mot söder en mer öppen karaktär med stora fönster. Markerade skorstenar i fasadlivet vid entrén. Idag i olika grad ombyggda och anpassade.	
Tolkning		Representerar ett bostadsbyggande med anpassning till platsen.	Uttrycker en del av bostadsbyggandet under moderniseringen efter kriget. Representerar ett villabyggande med en arkitektur av hög kvalitet.	
Viktiga karaktärsdrag att beakta		Anpassningen till platsen.	Arkitektoniskt och estetiskt intressanta. Fasader och fasaddetaljer med skorstenarna som ett karaktäristiskt element. Volymernas kopplingar. Fönstersättning.	
Alternativ	Nya förhållanden vid flytt	Vid eventuell flytt bör man försöka rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är tätheten, placering i sutterräng och gatans svängning som bidrar till karaktären.	Fram till eventuell flytt bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick. Relationen mellan olika bebyggelseenheter (flyttad, ny och befintlig) bör studeras. De flyttade byggnadernas enskilda exteriöra karaktärer och funktioner ska behållas. Vid ändrad funktion ska en anpassning ske utifrån byggnadens egna förutsättningar och värde.	
	Rivning	Fram till och efter avveckling bör miljön hållas i vårdat skick så länge den är synlig för allmänheten.	Fram till eventuell rivning bör enskilda byggnader underhållas i nuvarande skick exteriört så att värdet inte försvinner. Värdet försvinner vid rivning	
	Dokumentation	Ingen dokumentation är utförd.	Ingen dokumentation är utförd.	
Rekommendation		Den största delen av miljön berörs direkt av avvecklingen medan andra hamnar i kanten av gruvområdet. För de delar som blir kvar är det önskvärt att detaljplaner alt byggnadsordningar tas fram som karaktäriserar kulturvärdena och ger rekommendationer för hur dessa skall förvaltas. Vid avveckling är det önskvärt att området ingår i urvalet för byggnader som är möjliga att flytta. I urvalet kan ju också de som blir kvar längre ingå som ersättning för de som berörs först. Husen har stark koppling till varandra och vid flytt bör minst två längor flyttas till område med likartad tomtindelning och enbostadshus. Fast dessa radhus är både mycket platsspecifika och torde vara svåra att flytta så det som kan flyttas är kanske fenomenet radhus i sutterräng med hög arkitektonisk ambition som mur mellan bebyggelse och natur. För områden med flyttad kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör detaljplan upprättas som säkerställer de värden man vill behålla. Om området rivs bör det dokumenteras i miljön som område. Någon eller några byggander med mer ursprunglig utformning bör dokumenteras exteriört, till planlösning och översiktligt interiört. Flytt och rivning hanteras som lovärende enligt PBL		

SAMMANFATTNING

På grund av gruvans expansion kommer kulturhistorisk värdefull bebyggelse tillsammans med stora delar av samhället Malmberget att avvecklas.

Malmberget är Riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap Miljöbalken (jmf sidan 5) och därför är dess bebyggelse och miljöer viktiga och bör uppmärksammas inför avvecklingen.

Syftet med denna analys för hela Malmberget är att, utifrån riksintressets urval och motiv, beskriva de ingående områdena och byggnaderna samt belysa värdet, likvärdighet och de olika alternativen vid avveckling.

Kulturmiljöanalysen ska fungera som vägledning för lovärenden och tolkning av befintliga planers bestämmelser. Den ska också vara underlag för planbestämmelser vid upprättande av nya detaljplaner samt att den ska användas som underlag i kommande processer. Värderingen ska kunna användas som rekommendation vid fortsatt hantering av byggnaderna.

ALTERNATIVA ÅTGÄRDER

För de ingående byggnaderna anges tre alternativa åtgärder med en sammanfattande rekommendation för vardera av de tre åtgärderna. Detta då någon exakt åtgärd inte rekommenderas och inga beslut om åtgärder är tagna.

De tre åtgärder som kan vara aktuella är flytt, rivning och dokumentation.

För att säkerställa värdet för framtiden vid flytt bör detaljplan upprättas för nya områden. Rivs huset bör miljön och byggnaden dokumenteras. Dokumentation bevarar bilden av miljön och huset och kan utföras som ett tidsdokument fast huset inte rivs.

MILJÖN

För att låta eventuellt flyttade byggnaderna även i framtiden upplevas på ett likartat sätt som de gör idag bör miljön runt byggnaderna ha likartad karaktär som idag.

Byggnaderna behöver ofta placeras gruppvis så att den befintliga strukturen i olika grupper/funktioner och årsringar kan förstås. Det innefattar även att den senare tillkomna bebyggelsen kan "förtäta" den äldre.

BYGGNADERNA

De enskilda byggnadernas särdrag, karaktär och detaljer kan bevaras på olika sätt. För de byggnader som eventuellt flyttas och de som blir kvar

kan detaljplaner eller byggnadsordningar bevara värdet.

Byggnader som rivs bör dokumenteras på olika sätt.

KOMPLEMENT OCH NYA BYGGNADER

Eventuella nya komplementbyggnader, som sophus, förråd och garage, i områden med flyttade byggnader bör anpassas utifrån strukturen i det område varifrån byggnader flyttas. Det kan gälla placering, volym och färgsättning.

Även nya byggnader i direkt anslutning till flyttad bebyggelse kan anpassas i placering, volym och färgsättning.

KÄLLOR

- Kulturbyggnader i Malmberget. Underlag för bevarande av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i Johannes, Hermelin, Kilen och Kåkstan. LKAB 2011. Sweco Architects.
- Malmberget och Koskullskulle – fördjupad riksintressebeskrivning. Länsstyrelsen i Norrbottens län 2011. Piteå museum.
- Bebyggelsemiljöer i Malmberget/Gällivare/Koskullskulle – en kulturmiljöanalys. Gällivare kommun, Arbetsförmedlingen kultur, Riksantikvarieämbetet och Boverket 2007. Arkitekten Inger Olsson och fotograf Michael Johansson.
- Malmberget – Byggnadsdokumentation i Johannes, Hermelin, Kilen och Kåkstan. LKAB 2009. Norrbottens museum Rapport 2009:22.
- Malmberget och Koskullskulle, Bebyggelseinventering. Norrbottens museum Rapport 1995:2.
- Malmberget, Gällivare kommun del 1. Gösta Forsström 1973.
- Samhällsomvandling Malmberget – Kulturmiljöer inom Bolagsområdet i Malmberget. Värdering av miljöer och bebyggelse. LKAB och FAB 2010 10 04. Arkitekten Inger Olsson AB.
- Rapporter från arbetet med demonteringar och rivningar. LKAB 2012. Arkitekten Inger Olsson AB.
- Kulturmiljöanalys etapp 1. Gällivare kommun och LKAB 2016. Ramböll och Arkitekten Inger Olsson AB.
- Kulturmiljöanalys etapp 2. Gällivare kommun och LKAB 2016. Ramböll och Arkitekten Inger Olsson AB.

Bilder märkta NBM i byggnadstabellerna är hämtade från Byggnadsdokumentationen Rapport 2009:22. Motsvarande bilder finns även i sammanställningen.